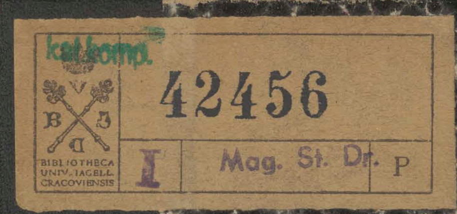
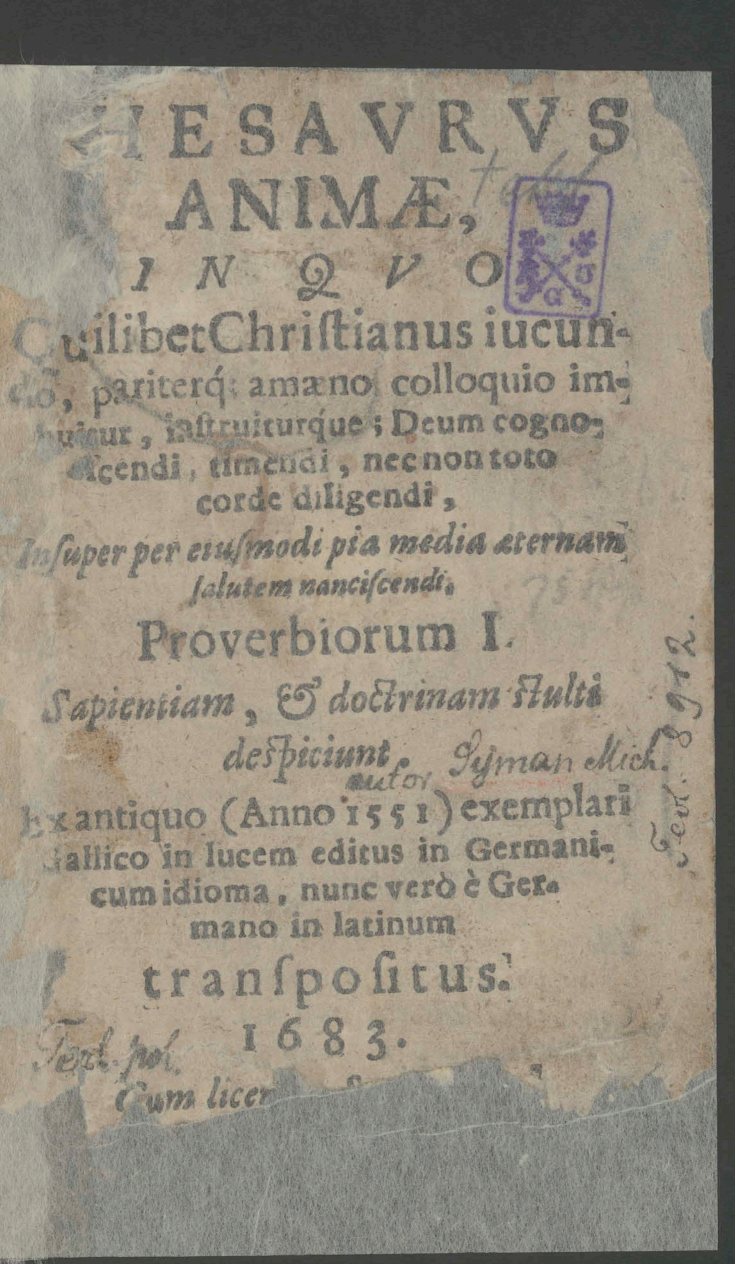

V
B
J
C
42456
I

[T]HESAURUS ANIMÆ,

IN QUO

[Q]uilibet Christianus iucun[do], pariterq; amæno colloquio im[b]uitur, instruiturque; Deum cogno[s]cendi, timendi, nec non toto corde diligendi,

Insuper per eiusmodi pia media æternam salutem nanciscendi.

Proverbiorum I.

Sapientiam, & doctrinam stultì despiciunt.

Symon Mich. autor

[E]x antiquo (Anno 1551) exemplari [G]allico in lucem editus in Germanicum idioma, nunc verò è Germano in latinum

transpositus.

1683.

Cum licen[tia] ...

Cornua, cerne gerit, lector, sed cornua bin[a]
Et Cerui & Tauri, Wesseliana Domus
Ille graui passu, celeri prior at pede præstat
Sicq; domi & campo condecet esse viros.
Cornua quî distincta scuto sunt atq; Coronâ?
Heroës bello, pace simulq; potentes

STRISSIMO ac MAGNIFICO
DOMINO,
FRANCISCO
WESSEL,
Palatinidæ Płocenſi,
&c. &c.
Terræ ac Diſtrictuum
Rozáneń, Mákouień,
&c. &c.
CAPITANEO.
Nec non Ordinis Seraphici Mecænati ac Patrono Ampliſsimo
P. P. P.

F*Lorem decerpere, non abſcondere arborem*; ILLUSTRISSIME ac MAGNIFICE DOMINE, *ſoli alieni fructus, [dum id ars ac delectus expoſtulat] humiliter depromere, non indecorum eſſe aut inglorium; lucubrationibus re-*

ctè uti alienis, non, actum in
immò eximiam, insignemq; esse glori
submonet eminetißime Eminentiss.
Hugo Cardinal. confrontando exordiũ
prædicationis Baptistæ, primulæ prædicationi Christi; hic enimuerò quàmlibet ipsa Sapientia, supremus Archiater & Magister, Angelorum adeò Doctor: Non est dedignatus ab eodem inchoare prædicationem, à quo & Ioannes. Qui Matth. 3. v. 2. Pænitentiã agite &c. & c. 4. v. 17. Exinde cæpit Iesus prædicare & dicere: Pænitentiam agite: appropinquauit &c porrò dum rem eandem Christus cum suo præcursore dicere voluit: quî ipsissima sui discipuli verba vsurpauit, aut vel non tantillum discrepauit? Ut respondet Doctor, non confundantur prædicatores &c. Non absimiliter & ego haud ignominiosum ac turpe, sed honorificum censui primulos conatus & lucem aliunde, adinstar Lunæ à Sole, commendicare, ac ornamenta vertere mutuariq; aliena Quantu-
nam 3 ego, ILLUSTRISSIME ac MAGNI-

DOMINE, *Vt in populo Christiano Catholico etiam vel non mea lectitentur Scripta? aut quantula ingenij mei eloquijq́ facultas, vt vel Expositio Thesauri Animæ, à me requiri possit? cui iure potissimo suffecisset (suadente Patriarcha meo Seraphico ac Sanctissimo) desiderare super omnia habe e Spiritum Domini, &c. orare semper ad Deum &c. habere humilitatem in simplicitate mea, necnon desiderio mori, consequendæ illius, (quâ paulominús se periisse non diffitetur Cytharedus) humilitatis. Quippe quoniam Monachi adeoq́ Minoritæ (quod esse videor) peccatoris [quod sum] muneris officij haud est; condocefacere; sed lugere: non mouere; ast moueri: non scribere; sed gemere. Attamen sicuti exstimulauit opinantem minimè, neq́, [quod veriùs putes]* ILLUSTRISSIME ac MAGNIFICE DOMINE, *per quietem in somnio videntem, ita & vicit, sollicitans, Magnæ auctoritatis, maioris deuotionis àc pietatis, maximè profectò*

fectò ad culmen perfectionis adspira & cum Christo in Cruce salutem am[illegible] sitiens cuiusdam Benefactoris animæ, pij cruoris pretio, appretiati Redemptoris inuenta; vt cæteroqui in lucem iam itaq; edita & passim ventilata, etiamnum vniuersaliori lingua, veluti plurimis notâ ac peruiâ, saltē adumbrare ac publicæ præsumpserim ostendere luci: quæ indubiè proferre, legendaq; sub optimis auspicijs Tuis ILLUSTRISSIME AC MAGNIFICE DOMINE, ac impræsentiarum proponere, piâ præfidentia, contendo. Quidni contendam? munusculum ipsum quærere Te Patronum prensat & contendit: tanquā præ cæteris; & auctoritate pollentem, pietate ac prudentiâ præcellentem, in propugnatorem ac defensorem efflictim ac humili supplicatione deposcit, vt si minùs, cùm exquisitorum apparatu verborum, tùm haud eleganti adeò sermone, (vt pote principio suo impar,) Patroni saltem æqualitate gaudeat glorieturuè Solicitabat profectò & expostulabat auita Tua

ac in-

...innata quâ probitas atq; in agendo
...eritas ; quâ splendor & dignitas
Illustrissimi Nominis Tui, *maius*
quodpiam digniusq;, atq; adeò, numeris
omnibus, opus absolutum: sed quis à pau-
perè nisi perexiguum; aut vel pænissimè
nisi nihil spectare solet? Nihilominùs sol-
licitare non cessat exile vileue quàmli-
bet opusculum, & qualisqualis etiam
vel mutuata opella: cui vltrò calcar
addit, perquàm generosi ac planè Prin-
cipis animi Tui comitas, quâ indiscri-
minatim summos, infimos & medioxi-
mos excipis, peculiariter verò perpaupe-
rem Ordinem nostrum, omnes ac singulos
eius alum nos complecteris, beneficijs in-
cessanter prosequeris, eleemosinis indefes-
sè alis & nutris, ac verè paternè foues;
imitando quodammodo Eũ [dixerim si-
ne fuco, aut vel colore quodam quæsito;
ne modestissimas Tuas offendam aures,
nec vel Tuæ modestiæ sim molestiæ] qui
pertrasiit benefaciendo. Testis est pauper-
rimus Conuentus noster, qui buccellæ tuæ,
quam

quam nunquàm commedere solus ILLUSTRISSIME ac MAGNIFICE DOMINE, *consuêsti, in dies planè est particeps. Sed rumpere silentium iam iamq; detrectem, refert, dum nihil minùs pati soles, quàm laudes etiam modestißimas. Accipe igitur solitâ tua humanitate & clementiâ, Thesaurum hunc, non vt illo ditescas, sed alios dites. ac ditescere facias. Nostrarum interim partium erit, Deum aßiduè deprecari, vt Te periclitanti Patriæ longos seruet in annos, ac felicitet, donec vitæ saturum Cælo transcribat, quod ardentißimis votis exanimitùs opto ac precor.*

Illustrissimæ ac Magnificæ
Dominationis Tuæ

humillimus

Sacellanus

Fr. Michàél.

PRÆFATIO AUCTORIS.

QVò maiorem rationem, notitiam, & experientiam homo accepti habet beneficij, & illo ingratus est; eò, è conuerso, vel maiorem pœnã promeruit & luere debet. Qui verò prædictum recognoscit, aut recolit beneficium, huic vel iure naturali, & maior Charitas exhiBenda & amicitia commonstranda. O amantissime Domine IESV, omnes codices, volumina & libri pleni sunt notitiâ & verâ scientiâ, quam de tua Maiestate suprema, Diuinitate vel (vt sic dicam) Deitate sanctissima, tuo, inquam, æuiternò ac Cœlesti Patre habere tenemur, vltrà, quòd Sanctum Euangelium sanguine tuæ pretiosissimæ humanitatis depictum & purpuratum rutilat: quò te nobilitatem tuam perfectionem, & per nimiam dilectionem, quâ nos dilexisti, & adhuc semper diligis, meliùs nouerimus & sciamus. Omnes libri, Domine, scatent, mundus ipse plenus est, & abundat prædicatoribus, & tubis (quos tu misisti) nobis Omnipotentiam, excellẽtiam & virtutem tuam, annuntiantibus ac edocentibus, nosque ad amandum, colendum, laudandum, tibiq; gratias persoluendum trahentibus, & solùm Creatorem nostrum, & amantissimum Parentem cognoscendum. Nihilominùs, Domine, mens nostra ingratitudinis & obliuionis plena, te indignissimè despicit & contemnit, adeò, vt nemo reperitur, qui te quærat. at omnes lucifugi in abstrusa, abdita & tenebrosa currant loca, finem &

angulos peccatorũ & improbitatum suarum quæritantes. Ea re, Domine Deus meus, hic tuus indignus seruulus, perexiguum istud, cum gratia tua, & benedictione & in tuo nomine, occepit & confecit opusculum, quò abs tuis creaturis meliùs, non ita cognosci, vt diligi possis, tibiq́ue competentiùs seruiri queat; i spontoneos tuos, ac tibi deuotos famulos, eo pso ad virtutem ac vitæ sanctimoniam exstimulandi erigendiué gratia. Totum attamen, quod dicturus sum corrigendum doctioribus, & genuinæ puræq́ue Veritati humiliter subijcio, nec non vel infimo statui Sanctissimæ & immaculatæ Fidei Christianæ iure merito ac perlibenti animo cõmitto atq; resigno. Et quoniam acedia nostra quotidiana & socordia in tantum torpescuit & excreuit, adeòq́ue frigida desideria nostra in Charitaté tuam ordinatissimam labefactata, & perexigua existunt: egemus Domine auxilio & assistentiâ ad prouocandos ac trahendos nos, Vnicum Te vnicè diligendum. Quare totus hic libellus in parabolis & similitudinibus consistet, formam & normam tenens, quam Tu Domine seruasti, sæpiùsculè parabolis prædictis in altissima pariter ac profundissima doctrinæ tuæ abysso vtendo.

Aue

Aue Lector, & me parumper accipe.

CErtò ſciens certiùs, hunc THESAURUM ANIMÆ, iam à centum & vltra annis latinè redditum, acquieui tamen pio pii Benefactoris petito, reddentis rationem: quia tempeſtate hac & à paucis habetur, & à multis deſideratur. Quare, ſi quid minùs acutum, aſpectabile, conſpicuum, minùs genuinum, hoc totum ingenii mei exiguitati aut certè craſſitiei tribuas, ac æqui boniq́ue conſulas: atq; ſicut ego nunc pro te, ita & tu amice beneuole, pro me, ſim quamuis olimiam puluis & cinis, roga DEVM.

AP-

APPROBATIO.

EX mandato Admodum Reuerẽdi Patris Gabrielis Rottermund, *Sacræ Theologiæ Lectoris ac Prædicatoris Generalis, Prouiuciæ Minoris Poloniæ, Magniq; Ducatus Lituaniæ, Vicarij Prouincialis; Vidi opus certè Lectore Catholico dignum, intitulatum* Thesaurus Animæ, *labore Multum Venerandi Patris* Michàélis Syman, *Ordinis ac Instituti nostri Minoritici professi Confessoris, ex Germanico idiomate Latinitati redditum; in quo nihil inuenitur aduersari Fidei Catholicæ, ac bonis moribus, immò eisdem incrementa virtutum augeri. Quapropter dignum censui, vt prælo mandetur. Datum in Conuentu Pragensi Immaculatæ Conceptinnis Beatissimæ Virginis* MARIÆ. *Die Iunij. Anno Domini 1683.*

Fr. Marianus Zerzenski, Prædicator generalis, Diffinitor Habitualis, Guardianus Pragensis mpria.

PRIMA PARS

CAPVT I.

De Humilitate.

HAbitabat in vastissima solitudine Sanctus quidam pius ac deuotus vir, qui ieiunijs, orationibus, vigilijs, Deo seruiuit; hic magno desiderio inflammatus, veram & perfectam sapientiam, Deiq; amorem, quantum quidem fas est & possibile homini in hac vita, acquirendi: statuit proin apud animũ suũ mundi totius ambitum peragrare, & inquirere, num quempiam reperire valeret, qui præasserta edoceret, demonstraret, informaretq;. Egressus igitur è casula sua, vehementi desiderio actus, aliò se se conferendi. Ac postquam hic probus vir (cui nomen Desiderius) diutiùs peregrinatus esset, obuium habuit ouium Pastorem, qui in medio aprici prati cuiusdam, suas pascebat ouiculas, non sine magno desiderij gaudio, quandoquidem longo tempore & itinere peracto, neminem ibidem hominum vnquàm viderat. Frater, dicit Pastor, gratias ago Deo Ter Optimo Maximo, quod Te inuenerim. Beneveneritis,

(subinferebat Pastor)quid quæritis in hac solitudine? tunc respondit Desiderius; Ego quæro Equitem qui hîc pertransijt.

CAPVT II.

Instruit Prælatos & Spirituales Pastores.

DEsiderius admirabatur valdè, hominem tam benè instructum, & circumcinctū omnibus pastori necessarijs. Primò namq; baculum manu tenebat, sportulam ad latus dextrum, calpodiaq; pedibus portans tunicâ oblongâ induebatur, ad latus sinistrum cornu à cingulo pendulum, & in latere dextro maiusculum: & circa sese binos canes, tuguriolum quoque non procul spinis tectum. Pastor cogitabundus, cernensq; desideriū acutiùs, & subtiliùs se intuentem, dixit: quid me sic aspicis? Num hactenus vidisti Pastorem? imò multos, subsumebat Desiderius, sed nullum ita ornatè instructum, quàm Te; quare obnixè rogò, non verearis respondere ad interrogata. Nihil omnino, ait Pastor, verum tamen de quibus non ignoro. Dic mihi, ait Desiderius, ad quid gestas baculum manu? Quomodo hoc petis, dicit Pastor? Nonnè & ipse

ipſe Paſtorem agis, & hoc neſcis? Fero illum, vt innitar, & illo ſuſtenter, ne ouiculas meas agens, ſiue minans, offendam vnquam aut cadam, eaſque hoc commodiùs regam, & in viam rectam inducam, ne aliquando errabundæ circumcurſitent, ſed inſimul maneant, & non quælibet ſecundum placitum, aliam quærat viam. Si namq; vna ab alia abit, aut retrò manet, dicto baculo eas pello, vt inuicem gradiantur, & ambulent. Aſt, inquit Deſiderius, inſportula quid geris abſconditum? Varia, & multa, ait Paſtor, primò habeo in ea ſcintinnabulum ſeu ignitabulum & ſilicem, ad ignem eliciendum, meque in frigore, & tempeſtatum injuriâ calefaciendum, necnon, tam pro memetipſo, quàm famulis & pueris eſculenta coquendum, ad hæc autem & panem, allia, cepe, & lagenulam cum oleo & ſale, quæ frequenter do ouiculis meis, ſal præſertim. Ad quid portas calepodia, ſiue calceos ligneos? interrogabat Deſiderius Paſtor, quatenus brumali tempore à frigore & niue pedes calidos conſeruem; etenim ſi molles, delicatuloſque portarem calceos, in momento, & exnunc diſſoluerentur, & frangerentur. Ad quid tua, dicit Deſiderius, longa veſtis?

Hoc meum est indumentum, ait Pastor; si enim tali carerem, Pastor non audirem. Ex quo hoc confectum est quæso, Desideri⁹ ait? ex pellibus ouiũ, inquit Pastor. Desiderius: an non posses ex luporum aut aliarum ferarum pellibus tibi togam conficere? Non; dixit Pastor; Oues namq; sentirent, vel olfácerent pelles lupinas, & à me fugerent, verùm earum pellibus indutum diligunt, & obsequuntur. Indica mihi, dixit Desiderius, quid habes in cornulo à cingulo pendulo? habeo inquit Pastor, vnguentum, quo, dum oues psorâ vel scabie tabescunt inungam illas & fricem. Sed & in altero, ad latus duntaxat dextrũ maiusculo cornu quid? Habeo, inquit Pastor, gypsum ad signandas oues meas, ne intermisceantur alienis, aut etiam permixtæ disparibus, dignoscantur faciliùs. Verùm ad quid canes, dicit Desiderius? Hi canes, dicit Pastor, noctu latrant, perterrent, & fugant lupos vt ita in tuto seruentur oues, & ego securiùs dormire queam. Cur tam exactè & ad amussim officium tuum exequeris? Quia, inquit Pastor, habeo bonum herum, siue Patrem familias, qui & bonam & multam pollicitus est mihi mercedem, tametsi plus ex charitate erga illũ, quàm pro mercede id faciam.

CAPVT III.

Tractat de eadem materia.

DEsiderius his omnibus in admirationem raptus & multùm ac mirificè delectatus, Pastoremque cuncta charitate æstuante, agere audiens, dixit: Sodes frater, quandoquidem passim, campum istum obambulas, quæso te, vtrum possis mihi indicare de certo equite quodam, qui solus isthac perrexit, ac transijt, eâ de causâ, quòd è domo propria eiectus, & sui eum nec recognoscere, nec recipere voluêre; quare non neminem perquirit; qui & recipere illum, & apud quem manere, vel cui cohabitare possit. Quod est, inquit Pastor, nomen equitis? Nomen illius, ait Desiderius est, AMOR DEI. Bene noui, vbi commoretur, dixit Pastor, quin si hasce Ouiculas meas vales, (sicut & ego) custodire, corde quoque & animo satis fortiter, easdem defendere, & commodè pascere, ducam te ad locum vbi Is est, ne sic Vagabundus diuageris Scito namq; ILLVM & impènsè Pastores diligere, & libentissimè eis adhærere. Et quanquam sit Eques nobilissimus, nihilominùs Pastoris est filius. At

animaduerto te quidem humani, honeſtiq́; viri perſonam gerere, verumtamen complexionis debilioris te eſſe cernens, puſillũ hunc gregẽ ſolus cuſtodire haud ſufficies, nec ſyluam hanc nimiam tranſire valebis: neceſſum igitur tibi, aliam in animum inducere viam. Quâ, quærit Deſiderius, viâ alterâ tendam, vel vadam? Amabò, dicit Paſtor, tranſire opus habes hanc Eremum, & reperies domum perpulchram nimis, quam non niſi Virgines incolunt, quæ vlteriorem certioremq; de Equite illo tibi miniſtrabunt informationem, vel reſolutionem; eſt namq́; tantæ probitatis, manſuetudinis, humanitatis & virtutis Eques ille, vt cuipiam ſeſe indifferenter aſſociet. Hæc verba plurimùm placuerunt Deſiderio, quippe bonam ſpem ſibi inſtillantia ſeu ingerentia, AMOREM DEI reperiundi; dixit proinde Paſtori. Frater mi, rogo te, non graueris mihi demonſtrare ſemitam rectam, ne erraticus abeam. Nequeo, inquit Paſtor, deſerere Ouiculas, ſed præſtabo ſocium commodum, qui & deducet te, & viam, Deo auxiliante, oſtendet, Canem videlicet hunc ductorem. Vt illi nomen, dixit Deſiderius? Vocatur, (ait Paſtor) BONA VOLVNTAS. Subſumpſit

Deſide-

Desiderius: Deus maneat tecum. Pastor: ito in pace.

CAPVT IV.

De Domo Humilitatis.

SIc relicto Pastore, Desiderius accinxit sese itineri, comite Cane, qui summoperè, eum confirmabat, roborabat, & consolabatur. Profectus multos dies, & noctes tandem die quodam dominico in prato quopiam peramœno ac læto stetit, quod nihilominùs terrâ desertâ, inuiâ, & inaquosâ circumcinctũ erat: admiransq; ac circumspiciens se in aprico, adeò viridi, & florenti loco adstitisse circumdato, tam siccâ, lapidosâ, plenâ spinis & tribulis planitie; sed & in Centro prati prædicti perpulchra extructâ erat domus, quæ summè ipsum recreabat, reficiebatq; Accedens autem propiùs, vidit portam occlusam, & speciosam nimis calamistratamq; deforis adstantem Virginem, quæ & honesta valde veste ad pedes defluâ, morumque elegantiâ mirificè fulgebat, Canemq; quem secum ducebat Desiderius, cernens, expauit, & perterrita clamorem edere cæpit. Expauescere noli, bona Domina, inquit Desiderius, quippe

quòd

quòd ſciam, Canem hunc meum, neminem vſpiam læſiſſe; admiranſq; Deſiderius, ad Virginem vltrò dixit. Delectiſſima ſoror, quid cauſæ eſt tuæ hîc expectationis, vt pote ſola cum ſis? Præſtolor ait, quouſq; valuæ aperiantur, & intrare valeam. Quomodo, amabò, tibi Nomen? Nomen meum eſt, VANA GLORIA. Interim diu moras nectere habebat Deſiderius, antequam aperiretur oſtium; videns verò in vanum ſe commorari, cæpit pulſare malleo ad ianuam pendulo, ſimulq; vociferari, quatenus ſibi panderetur porta; malleus quippe vocabatur, LONGANIMITAS: Et ecce ſenex quidam venerandus, honeſtate veſtium, grauitateq; morum prodibat, aperiens Portam, (erat quippe & Oſtiarius, & Cuſtos Domûs totius, vocabaturuè TIMOR DEI) Deſiderius magis ac magis jucũdabatur tam ornato honeſtoq; viro, cui & debitum cultum exhibens, manumq; exoſculans, in hæc dicebat verba: Domine, cauſa eſt aduentûs mei, perquirere de Equite, cui nomen: AMOR DEI; & dictum mihi, quòd deſcenderit per hanc ſolitudinem, ac ædes has intrauerit; perlibenter igitur noſſem, vtrum intus ſit? Portulanus mirabili afficiebatur lætitiâ,

quippe

quippe qui Amorem Dei cordicitùs, ac vehementiſſimè diligebat, eâ de causâ, quia Frater ipſi germanus erat, & exorſus ſermonem hunc dixit: Fili, quare Illum quæris Equitem? & quid tibi, ac illi? Pater mi ait Deſiderius, inquiro illum, quòd & mihi perbellè placet & operâ eius maximè indigeo. Quid eſt inquit TIMOR DEI, eſtné aliquid eiuſmodi, quod dicere, aut reuelare non audeas? Domine mi, inſit Deſiderius, HOC EST: quòd percupiam & exoptem ſibi eſſe à ſeruitijs, vt meus ſit diſciplinæ & Magiſter, & herus. Etenim in his omnibus regionibus, haud inueni Magiſtrum, & Dominum, ad libitum meum; tametſi multi me ad obſequia ſua & voluêre, & expetiêre; donec relatum mihi de hoc Nobiliſſimo, Optimo, & benigniſſimo Domino, qui & ſibi famulantibus magnam perpinguemque mercedem, ac remunerationem tribuat, inſuper cum ſit ditiſſimus, adhuc autem mitiſſimus, ac manſuetiſſimus audiat. Equidem ita eſt, ait Oſtiarius, Equitem iſthàc pertranſijſſe: aſt paruo admodum famulatu, & pauco nimis ſibi adhærente comitatu: attamen ad præſens intus non eſt, ſedmorare pauxillum, donec accerſa Virgo nonnulla referat, & dicat tibi, vbinam ſit reperibilis.

CAPVT V.

Qualiter vana gloria custodiâ portæ fungatur.

DE siderius promptè ac obsequiosè præstolabatur cum assistente sibi Portulano, Virginem, & post pauxillulum moræ, venit humilitate, & honestate Virgo apprime conspicua, humanissimè Desiderium salutans, quam & ille reciprocè pariter salutauit, dicens: Bona virgo, peto, indica mihi nomen tuum? Nominor ait illa, NIL CVRO. Et hæc domus quomodo vocatur ait. Vocatur, inquit illa, DOMVS HVMILITATIS; idcircò, quod in illa multæ sint Virgines, quarum superior dicitur HVMILITAS. Illa verò, quæ foribus adstat extra, quo, inquit Desideri⁹, nomine gaudet? vocitatur ait Virgo, VANA GLORIA hæc ostiũ custodit, vt inire possit, dum aperitur, & si Ostiarius incurius fore, aut suæ functioni, officioque non bellè attenderet, aperiretq; incautè, aut nimium eualuaret fores, intrare vtiq; posset. Desid: Quare illã haud intromittitis, vt pote, quæ forma, verbis, vestimentis, gestibus, ac moribus honesta præfulget omnimodam consequenter præseferre videtur probitatem: Proh dolor!

dolor! Frater, ait illa, non bene illam nosti. Est nãq; fera pessima. Nã quò moribus, & vestitu humilior, & probior apparet, eò deterior & peior audit. Quid mali vobis affert? inquit Desiderius; Quod manus ejus prævalet, ait. Filia siquidẽ est mali parentis, qui vocatur AMOR PROPRIVS, & matris dictæ: PROPRIVM SENTIRE; vterq; Parens cum ipsa pariter Filia, nostri sunt, in hoc mundo; capitales, & infensissimi hostes, insuper præfato Equiti (qui noster Paterfamilias est, appellaturq; Amor DEI) maximè contraria. Quoniam verò nosse vis, quid mali nobis hũc intrans faciat? est ipsa vorax, & gulosa, nimiumq; curiosa, prima præ nobis singulis, in hortum incurrit, optimos quoslibet, optimæ arboris, fructus, quibus totâ vitâ nostrâ sustentamur, comedit, dato, quod vnica inibi sit arbor tantilli fructus, vt vix nobis sufficiat. Quos cum fructus surripuerit, tam pauperrimæ sumus, quò nihil omnino nobis supersit, adeòq; his omnibus deteriùs est, quòd sit dicacula, & adulatrix famosissima, & si vel semel ingressus ipsi pateret, jam nullus inueniretur, qui eam nisi, summo adhibito labore, ejicere, & deturbare posset, vnicâ superiore nostrâ

 exceptâ,

exceptâ, quam vbi primùm conſpexerit, confeſtim fugam arripit. Quare præſtat, vt ingreſſu hinc arceatur, viſumq; nobis optimum, ſeniculum hunc foribus præficere, vtpote, qui parumper auſterus, & ſeuerus eſt, & oſtium oculis illius obtrudit, & perquám caute ambulat, ne ingrediatur; rogatus inſuper á nobis, quátenus rectè & acuratè munus ſuum obeat, quando & quoties aperiendæ ſunt fores, non totas eualuet, aut etiam eualuatas apertasq; relinquat. In ſtuporem Deſiderius, verbis huius Virginis, actus, dixit: Neceſſum habetis bene cuſtodire, & obfirmare oſtium, quando tantum vos incommodat, & tantum nocumenti adfert.

CAPVT VI.

Medium, modus, viauê, ad Humilitatem pergendi.

DIcito mihi, ait Deſiderius, quiſnam te in non minùs pulchrã hanc, quam & honeſtam domum, virtuoſamq; introduxerit? Duæ Virgines, reſpondit illa, introduxerunt: Vna appellabatur, CONTEMPTVS MVNDI; altera veró CONTEMPTVS PROPRIVS, ſiue SVI IPSIVS; quæ

formâ

formâ primam præstabat, sanctiorq; audiebat. Hæ binæ Virgines ducebant me, rogabantq; superiorem, Virginem Matrem nostram, vt sibi placeret me recipere; at nunquam fecisset, aut recepisset, nisi ob amorem Equitis cuiusdam, nobis itinerantibus, obuiantis, & hûc nobiscũ venientis, quem propter, hac me veste donauit, & in suam recepit Virginem. Nam si Deus hanc nobis non præstitisset gratiam, & Eques simul nobiscum haud venisset, in cassum vitam tam prolixam dimensi fuissemus, quandoquidem haud vnquam recepissent me, & oleum, & operam, quod aiunt, perdidissem. Quod nomen, ait Desiderius, Equiti illi? Tunc referebat illa, AMOR DEI. Placuit ergo Desiderio, Amorẽ DEI tam benignissimã gerere personã, cuius gratiâ, tot tantaq; agerentur, sicq; magis ac magis amore illius inflãmabatur. Soror mea, ait Desiderius, quæso, Duæ illæ Virgines introducentes te, cuius prosapiæ, aut generis fuere? siquidem multum refert aut facit, ad probitatem & virtuosam vitam, honesti & virtuosi Parentis esse prolem; arbor namq; libenter, & communiter succum, & vim sumit à radice. Prosapiam illarum, ait illa, probè noui, sunt enim

de magna, & notabili Familia, & Pater earum est præstantissimus, & supremus in Aula Regis, vocaturq; COGNITIO. Noui etiam Patrem ipsius, qui huius Virginis Inspector est, appellaturq; ADVERTENTIA, & est strenuè honestus, & Vir admodum prudens, qui negotia sua rectè administrat, hic accipiebat sibi in vxorem Matremfámilias quandam, quæ nominabatur SAPIENTIA? Tunc aiebat Desiderius. Eques quem obuium habuistis, venitne solus ad vos? Non, dixit illa, habebat namq; juvenem penes se, quem maximo prosequabatur amore, nuncupabaturq; AMOR PROXIMI. Num, quæsiuit Desiderius, dicere mihi potes, quorsum abijt Eques præfatus? Possum vtique, respondit illa, sed intremus domum, ducam te ad quasdam, quæ te melius informabunt. Interim, viso cane, ait Virgo. Deus meus, ad quid tibi hic canis magnus prodest? qui respondit: donatus est mihi, cum antea habuerim in Camera mea parvum, donec ad ouium pastorem veni, qui mihi hunc maiorem in ductorem, per solitudinem hanc, tribuit. Quomodo, ait illa, vocatur? vocatur inquit Desiderius, BONA VOLVNTAS. Optimus anè, ait illa, canis, si vales illum conseruare,

uare, satis securus es, quousq́; tecum fuerit, nihil mali tibi eueniet, neq́; solicitus sis, te quandoq́; erraturum. Dicito, inquit Desiderius, quisnam mihi Equitem illum monstrabit? Frater, inquit illa, Procul hinc manet, & longa tibi nimis, per Eremum, restat via, ad illum veniendi, atq; ad minimum habes iter septem dierum. Septem sunt namq; ædes siue domus in solitudine hac, nullaq́; datur alia via, quàm ista. Nihilominus Amoris Dei ergò, quem tantopere cupis, ostendam tibi semitam breuiusculam, quâ citiùs, ac commodiùs peruenias; ast sequi habes consilium meum. Desiderius magis ac magis confortabatur, & animabatur, quia duntaxat insinuârat illa ob Amorem Dei viam sibi ostensam iri, dicito, inquiens, quæcunq; placent, perlibenter, & ad nutum cuncta præstabo, dummodo Dei amorem reperiri possibile sit. Ad hæc in eiusmodi infit verba, Virgo. Octo sunt domus, è quibus hanc primam numeres estq́; ista. Domus Humilitatis; secunda Iustitiæ; tertia Sapientiæ; quarta Fortitudinis; quinta Temperantiæ; sexta Fidei; septima Spei; octaua Charitatis: In vltima hac manet, siue habitat Amor Dei, & agit Portula-

num

num inibi; hac ſolummodò viâ proficiſcendum tibi, ſi aliás peruenire deſideras. Verum tamen, prout ſupra dixeram, monſtrabo tibi ſemitam, per quam eundo, viam abbreuiabis, breuiq; tempore peruenies, terminumque apprehendes: ſed aliqua temporis intercapidine, in domo iſta tibi manendum conſulo, quatenùs omnem domus curam notes, addiſcas, memoriâq: retineas. & cum ſuperiore noſtra, atq; filia eius in cognitionem deuenias, Nomina quoq; earum ſtatum, conditionem, moreſq; non obliuiſcaris, ſed quàm optimè noueris; ſic, vbi cunctas domûs iſtius intus & foris proprietates ac conditiones pernoueris, expertuſque fueris, nec non epiſtolium quodpiam ſiue literas Amori Dei à Nobis attuleris, ob vehementem amorem, erga domum iſtam ſibi contiguam & affinem, te incunctanter perlibenti voluntate recipiet, maxime ſi literas ſibi à ſuperiore noſtra datas, aſportaueris. Vnde, & quam ob rem vos, ait Deſiderius, Eques ille, tam tenerrimè diligit; vt pote, quæ videmini pauperrimæ; humillimæ, pauciſſimæq; ? Scias rogo, ait Virgo, quòd domus iſta prima præ cæteris, in ſolitudine hac extructa, & reliquæ
omnes

omnes huic ſubjectæ ſint. Adhuc autem ſupremus noſter Paterfamilias, & Rector, qui eandem ædificauit, inhabitat illam. Et tametſi obequitet ſolitudinem iſtam, luſtrando, viſendo ædes omnes, & in bono ordine conſeruando; attamen haud vult aliter nuncupári, niſi: Filius domûs iſtius, & hîc primum habitum ſuſcepit, eoq; à nobis, indutus eſt. Verba hæc Virginis iſtius adeò placuêre Deſiderio, vt cor eius quaſi gladio transfoderetur, amoreq; inflammaretur, intellexit namq; optimè quid prætenderet Virgo, & in hæc dixit verba, ſe prompti animi deſiderio, quàm etiamſi diutiſſimè inibi permanere, & omnes animi difficultates, & labores ſubire, experientiæ gratiâ, velle. Intremus proinde, ait Virgo, & apprehenſa manu, illum introduxit.

CAPVT VII.

De ſermone quem Humilitas ad Deſiderium habuit.

ÆDificatio & ſtructura domûs placuit admodum Deſiderio, admirabaturq; pulchritudinem internam, quippe quæ deforis tam ſimplex, & vilis exiſtebat. Non erat etenim in altum erecta, picturâ,

aut aliquo fuco adornata; ſed depreſſa, humilis, ac vilis, neq; in arena, aut palude, verùm in viuo lapide poſita, & conſtituta. Poſtquam autem Orationem in propitiatorio ſuam abſoluiſſet, induxit eum Virgo in cameram Superioris, quæ quàm humaniſſimè eum excepit, vtpote videns illum tam deuotum, rogauitq; vt ſibi aſſideret, & dixit: Fili mi, quæ cauſa aduentûs tui ad nos, cum cernas ſic pauperculas, viles, ſimplices, comtemptaſq; nos omnes? Proh Domina! inquit Deſiderius, inueſtigo & quæro Equitem quendam cui nomen: AMOR DEI, dictumq; mihi, quod non ſit reperibilis, niſi manſero aliquandiu, apud vos; quare ſi libet, vellem percuperemq; ſub regimine, & obedientia eſſe veſtra. Ait ſuperior illi; bonam voluntatem, deſideriumque tuum admodum approbo; nihilominùs vide, & præpondera bene facienda, ac fienda, ne poſtmodum te pæniteat. Deus concedat mihi ſuam gratiam, inquit ille, in omniq; bono, & virtutibus conſtantiam. Amen, aiebat illa, proſperet, & confirmet cuncta Deus, quæ operatus eſt in te. Verumtamen per neceſſarium eſt, Fili, vt ex te ſecundum poſſe tuum facias, quatenus Deus reſiduum perficiat. Quid

tale faciendum mihi, dixit illę? Dicam tibi, inquit illa, viſne hîc habitare? & ne tibi exeundi via oſtẽdatur, aut cum confuſione extrudaris quandoque, opportet, vt hanc filiam meam, quæ te introduxit hûc, in amicam & Magiſtram áccipias, nomen illi: Nihil Cvro. Cui proptérea hoc officium ſiue munus commiſimus, hoſpites excipiendi duntaxat; Eſt namque ſemper Nouitiorum Magiſtra & Rectrix, & qui renuunt eſſe ſub ditione ipſius, ſemper inconſtantes, & inſtabiles euadunt. Gaudeo valde, inquit Deſiderius, illam habere ductricem & Magiſtrã, verùm Domina mea, obnixè rogo, quatenus mihi nomen tuum, genus, proſapiam, proprietatem, functionem, & ſtatum inſinues, & inculces; inſuper, quali modo hic ſuperior harum Virginum audias, ediſſeras; etenim, vti mihi dictum eſt, ſcire debeo omnium Virginum Officium, & ſtatum prænoſcere; quatenus vbi illas ſciero, & nouero, meliùs amore illas proſequar; ſed & vbi hinc diſceſſero ſciam ijs, qui me interrogauerint; meliorem dare informationem. Nomen meum eſt, infit illa, Hvmilitas, & meus Parens appellatur Contemptvs Svimetipsivs, & qui me in Matremfamilias ele-

git nominatur COGNITIO DEI, meus Avus originem suam duxit, de Ciuitate quadam, nuncupata MEMENTO, quid sis, quid fueris, & quid adhuc eris, aut esse per gratiam DEI poteris. Meus autem Parens, de Ciuitate quadam, erat oriundus, dicta: MEMORIA AMORIS DEI. Ac proinde ad prænominatum proprium Patris mei proficiscendi, binæ tantummodo viæ, & portæ binæ habentur: Vna via est, Ipsemet Altera autem Creaturæ; Et dixit, Neminem antedictas portas intrare posse, nisi volando. Ceterùm quod Dominus noster, Ciuitatem hanc, propriâ ædificauit manu. Etenim nullus datur hac in mundi Machina, qui Ciuitatem tam bonam, perpulchram, & probè munitam exstruere possit, nisi ille; Quî, ait Desiderius fieri queat, vt Dominus noster, (quippe qui nobilissimus est) Murarium agere, & opus luti & lateris, tractare, mánibusq; tangere non abhorreat, aut non erubescat? Absit, ait illa, est namq; peridoneus, & perfectus Magister, bonus Murarius, & Architectus insignis, dicitq; non in alio se delectari, quàm è limo terræ, ædificium elaborare, ac erigere, Murumq; exstruere. Cur; agit ille, ita facit, quandoquidem

nihil

nihil opus habet, & nulla re indiget? Ob hanc cauſam, inquit illa, quòd totus ſit bonus, & nunquam otiari velit, ſed ſemper laborem otio præfert, hominibuſq; adminiculo, aut commodo eſſe percupit, adeoq; in omnibus actionibus ſuis, non niſi fortunam, ſalutem, & bonum cuiuſuis quærit, & proſpicit; dummodo ipſi honor, & laus, ſoli detur, & ſemper tribuatur. Propterea talia agit, & ex tam vili producit materia [ſcilicet omnia de terra] Nihilominus pro his vniverſis vult benedici, & laudari. In mentis ſtuporem actus Deſiderius dixit. Miror, quòd talis, ac tantus Dynaſtes, laudibus extolli cupit, vt potè, qui in continuo verſatur diſcrimine Vanâ titillandi aut extollendi gloriâ. Nequaquam, dixit illa, quandoquidem adeò perfectus eſt, vt impoſſibile ſit, in eum cadere imperfectionem vllam, aut defectum; honor quippe ipſi impenſus non eſt vanus, ſed congenitus, & nullo prorsùs modo ipſum dedecet; ſed & tametſi maximus illi cultus & honos, quantumcunq; quis poteſt exhibere, deferatur, in comparátione tamen, & ſecundum debitum, ac conueniens, nec non dignitati eius competens, nunquam & nuſquam condigna

 ei laus

ei laus tribui sufficit. Eaq; de causa laudari, & exaltari vult, non quia arrogans est, sed iustissimus cum sit, vult vnicuiq;, quod suum est proprium, reddi. Siquidem verò illi (qui solus bonus est) omnis honor, laus, & gloria debetur, vult etiam sibi soli eadem dari: Et quando alius prædictum desiderat honorem, licet ipsius proprius foret, vanus tamen est, & furatur illi cui debetur, potestq; communiter haberi tanquam deliberatus fur aut latro, quòd præsumpserit hoc, quod alij proprium erat, contra Domini scire, sentire, & velle, vsurpare, & possidere.

CAPVT VIII.

Prosequitur sermonem Humilitatis.

DEsiderius in hæc infit verba. Obnixè precor Domina Mater, quoniam enarrasti prosapiam tuam, placeat edissere, quali modo, huius domûs superior facta sis; videtur enim mihi per magnum, & summa laus esse, & fortassis ego quoq; superiorem agere possem domûs alicuius: etenim magna differentia intercedit, regere inter, & regi. His auditis, Humilitas, vix continere se quiuit à lachrymis. Proin Desiderius interrogat.

gat. Supplex oro, Domina, quæ cauſa tui fletûs? Fili, inquit illa, idcircò ploro, quòd videam te forinſecùs, non verò Humilitatis veſte indutum, adeóq; nomine ſolum deuotum, cordis autem pietate prorsùs deſtitutum. Sermone igitur mecum collato totaliter fruſtratum te video; eâ de causâ, quòd eiuſmodi cogitatus, & deſideria Mihi, Patri meo, ac Iesu Amantiſſimo aduertentur omninò, qui neq; verbis, neq; operibus, quærit, aut vult imperare, & non venit miniſtrari, ſed miniſtrare. Quare qui hac aberrat via, eligit indubiè viam perditionis & damnationis, adeóq; non viam graditur ſalutis. Pauperibus ſiquidem, ac miſerrimis, quales nos ſumus, quæ aliorum gaudemus regimine, ſufficeret ipſaſmet nos regere noſſe; miſer admodum eſt pauor regiminis, & plenus ſolicitudine, anguſtiâ, labore, tædio, periculo, qui, cùm non ſine magna pœnâ cordiſq; dolore, teneatur, tamen omni confuſione dignus habetur. O graue onus! Cui nihil, perpetua niſi cura, & labor continuus ſubeſt & adhæret, ac ex quo jure meritiſſimo gratitudo, & merces ſperanda foret, nihil lucramur præter odiū, murmur, & maleuolentiam. Aſt ſi placet intus ali-

quandiu

quandiu manere, experientia vtiq; probatum dabit. Quod attinet quæstionem; quali duntaxat modo superior facta sim? dicam tibi secreta mea, & Amoris DEI ergò, mei arcana cordis non absondam, & indubitanter pandam, dicoque. Vbi hanc intraui Domum; propositum meum erat, brutum me esse, vel jumentum aliarumq; Virginũ nedum pedissequam, sed & prorsùs mancipium; & hoc intentum adeò amplector, ambio & cordi imprimo, vt sine intermissione ruminando, Deum rogem, quatenùs id ipsum charum mihi, & suaue efficiatur; quandoquidem Dominus noster mihi prædictũ desponsauit propositum, atq; hic Maritus meus, officium mihi hoc procurauit; quamuis nec vellem illud, nec cuperem. His auditis Desiderius censuit Virginem summæ virtutis, quæ se, duntaxat propter amorem Dei, corde & animo adeò vilipendebat; & aduertens eam esse Virginem, (bene vtiq; colligebat ipsam de spirituali, non verò de carnali, loqui connubio) dixit. Qui in superiorem eligi vult, vt video, priùs humilietur, præstat, sicut & tu. Ita est Fili, ait illa, & si bene intelligis, verba sunt supremæ veritatis. Quî intelligere id potero, aiebat Desiderius?

rius ? ſciendum tibi, inquit illa, quòd, qui ſe humiliat, exaltetur : nihilo minùs ne ex opinione præconceptoq́; ſe humiliet propoſito, ne duntaxat exinde deſideret laudibus euehi hominum; in hoc alioquin caſu ſuperbus audiret omninò; Superbia autem, & Humilitas opponuntur ad inuicē, adeòq́; (quod deterius eſt) directè contradicunt ſibi, ſuntq́; ſemper incontinuâ guerrâ. Etenim ex opere, quod quis peragit, ſi humiliati ſtuduerit, non poteſt extolli. Certò certiùs exiſtimo in opere humilitatem ſemper inueniri: Verumtamen perſona iſtius, ita ſe humiliantis, in ſemetipſa reperitur eſſe ſuperba. Eapropter, quia opus, nomen, & titulum ſuum ex fine, ac intentione ſumit, talis humilitas ſuperbia cenſetur; ſicq́; humilitas, non per vnum reſpectū ſuperba eſt, at per plures. Quod enim ad opus attinet: eſt extrinſecè humilitas, finis verò ſuperbia. Rectè igitur dicendo; humilitas ſuperbiæ non contrariatur, bene autem ſpiritus humilitati; & impoſſibile fore exiſtimo, ambas ſecum commanere poſſe. Humilitas etenim ipſa eſt opus, ſpiritus autem humilitatis, ſimul cum propoſito ſeſe humiliandi, perfectum dat opus & conſummatum.

CAPVT IX.

Prosequitur eundem sermonem, & de pugna contra peccatum.

HIc meus Maritus, dixit Humilitas, fidelis mihi est, & in quadam discordia, adjutorio mihi fuit, quæ (discordia) cum Domina nonnulla, nec non cum Virginibus alterius domûs dictæ: Superbia, mihi manet. Superior verò eiusdem domûs vocatur superbia vitæ, quæ in dies rixas ad rixas nectit in tantùm, vt etiã non erubescat vnguibus mihi in oculos insilire; adducit in super secum aliam superiorem præfatæ Domus dictam: CONCUPISCENTIA CARNIS; & Materfamilias ipsius: Concupiscentia oculorum. Tribus his associata venit improba admodùm Virgo, nempè illarum Mater, quæ omnes educauit, appellaturq; Obliuio. Quæ interdum debilis est viribus, quare etiã de facili & citò vincitur; & quandoque in tantũ cibo & potu ventrẽ replet, aggrauat & onerat, vt robustã, grossam nimis, ac periculosã se reddat. huic adjuncta supervenit fatua pedissequa, seu serua, malè educata, edocta, perquàm exilis intellectûs, vocabulo: MALITIA,

cum

cum qua tres aliæ adsunt præstò, quarũ prima dicitur IRA, secunda ACEDIA, tertia INVIDIA: his conjunctæ sunt binæ aliæ, nuncupatæ: MALA SVSPICIO, & falsum IVDICIVM. Hæ omnes meæ sunt hostes, & aduersatrices, quibuscũ, continuâ sum in rixa, sęperq; pugnare, & digladiari, teneor. Quæ vbi intrauerint, summo Maritum meum, mecum, sicque exnunc expellimus quàm citissimè omnes, vt velint, nolint, cadant in tergũ retrorsùm. Hæc itaq; agentes, nulli rei alij studemus, quàm ne Virgo dicta: VANA GLORIA deforis à januis adstans, sese ingerat, intromittatq; si namq; semel intraret, despoliaremur vtique, & defraudaremur cunctis fructib⁹, & delectamentis, quæ habuimus alioqui ad illas vincendum, & extrudendum; adeoque, vacuæ, & exhaustæ manentes, operibus ac labore nostro vesci nequiremus. Siquidem, infert Desiderius, illæ vobis vt noceant, intrare assolent, quid est, quod alia præforibus adstans, cum prædictis ingredi non permittatur? Istud est causæ, respondit Virgo; quòd aliæ Virgines alatæ sint, & non per portam ingrediantur, sed per murum inuolant, ac interdum, adeò absconduntur; vt nihil mali, aut pericu-

 losi

losi nobis arbitrantibus adesse, in angulis abditæ considentes, insperatissimo per optimoq; tempore, nec vel nobis cogitantibus, in Domo intùs circumeant. Quamobrem pernecessarium esse putes, vt cautè valde ambulemus præcipuè ne inopinatò aliquam nostrûm aggrediantur, molestent infestentque. Ad seriem rei, ait Desiderius, accedamus: Cur guerram hanc, & discordiam cum illis geritis? Deturbamus, pellimusq; ait Humilitas, eas domo; altercamur, & rixamur cum illis, ideò; quòd Dei Amori hostes, & aduersatrices sint, qui tamen supremus noster superior, & fundator existit. Sicq; in his, quæ illius Amori directè contraponuntur, cum nemine pactum inimus ac ferimus.

CAPVT X.

Prosequitur præfatum discursum; contra Concupiscentiam carnis.

DEsiderio bona voluntas, & fidelitas incredibilis, quâ Humilitas in Amorem Dei ferebatur, summoperè placuit, ideoq; dixit: Domina mea, discuperem perlibenter mihi, medium viamq; monstrari, quibusnam Malas Virgines, foras detur-

deturbetis? Optarem & ego quidem tibi bonam dare inſtructionem, ſed quia necdum naturæ tuæ conſtitutionem pernoui, ſpiritûs, ac animi, non calleo propoſitum, ſed tantùm ſigna quædam animi tui, vt, per tranſennam, video, in dubio verſor. Mel enimverò non cuilibet dulce, ob multifariam, & diuerſam conſtitutionem, complexionemq; naturæ. Domina, inquit Deſiderius, vt hîc adſto, & ſicuti me vides coram, trado totaliter me in manus tuas, omne ſentire, & intelligere meum, tuo (ſentire) ſubjicio, tantùmmodò: medium monſtrato Amorem Dei reperiundi. Libentiſſimè faciam, dixit illa, & ſecretum, meũ quotidianum exercitiũ, tibi pandã, explicatumq; dabo. Primò igitur ſanctum meum propoſitum (de quo antea inſinuâram) medio Contemptu mei, Reginam me totius mundi conſtituit ac effecit; atq; mortificatione, Domina corporis mei, & mali ſpiritûs audio: per humilitatem communitatis totius ac populi; adeòq; (quod maximum eſt) meæ ipſius rectrix facta ſum. Et quoniam populus meus, adlaborare me, ac vnicè ſtudere cernit, vt, nempe, Amori Dei placeam, proinde ſolùm familia mea mihi

 aduerſa-

aduerſatur: at ego ſola, ſimul cum præfato Marito, pace, ac tranquillitate omnimoda perfruimur. Deſiderius vehementer admirabatur virtutem, virilitatem, ac fortitudinem Mariti Humilitatis, & dixit: Obnixè precor Domina, vt per ſimilitudinem cuncta hæc aſtruere non verearis: ingenij namq; cùm tardioris ſim, meliùs per ſimilitudines atque exempla intelligam. Poſtulatus ac deſiderium eiuſmodi, multùm placuit Humilitati; nempe, quia incipiebat ſe humiliare Deſiderius, ac ſemetipſum inhabilem, tardioriſque ingenij fateri non erubeſcebat. Scias, fili, velim, ait Virgo, quòd prædictarum Virginum primæ (nempe Concupiſcentiæ carnis) intrantis, pernoſîm conditionem exnunc ac proprietatem; qualis nempe exiſtat, & quòd multùm ſit vorax, roboraturq; hoc medio, id eſt, ingluuie, per nimio duntaxat cibo, ac potu. Quare illi omnem, lautiorem cibum ſubtraho, delibutioremque; ſed & communis cibi, pariter ac potûs non tantùm, quantùm libenter vellet, illi ſumere permitto. Et quia vires meæ non ſufficiunt nec illam præualent vincere, (cùm inſuper plebs Domûs meæ adjuuandum me veniat) tunc in opitulationem

& adjutorium Deum exclamo, quem & mihi propitium non raró adesse compe- rio, cor meum contra malam Virginem fortificantem, ac corroborantem: sed & aduoco Maritum meum, vt mihi subueni- at, cum quo & dico: Soror, carnem meã omninò spreui, & non nisi brutum, aut pecus me esse arbitror; pecora autem ex- quisitos non desiderant, aut expetunt ci- bos, sed solùm nutrimentũ ipsis, conueni- ens ac debitum. Vbi verò Dominus scit animal esse vorax, ac quærere indecen- tia, illicita, minimèq; naturæ suæ conue- nientia pabula, in camo & fræno maxillas eius constringit, ne voret, nisi tunc quan- do, quod, & quantum sibi ponitur. Ita soror mea, in hoc casu, volo & esse, & reputare me jumentum aut brutum; porrò Amor Dei frænum mihi imposuit, quæ Sobrietas, vel Temperantia voca- tur, ne manducem, nisi quando in com- muni datur & apponitur neq; aliud requi- ro aut alio modo, & arte paratum desi- dero, his contenta, & satura sum omni- nò. Vltra instillantem mihi Amorem Dei audiui: si placere sibi, digneq; an- cillari, aueam, aut peroptem, vt id, quod mihi ponitur, parcè admodùm, cùm ti- more, & temperantiâ sumere attentem quatenùs non nunquam modicum qui-

[honesti ergo] in paropside relinquatur, quò scilicet gratudo monstretur: si namq; totum comestur, perinde est, ac si dicatur; plùs mihi detur, modicum mihi fuit, necdum saturasum. Vltrà mihi supramemoratus Amor Dei insinuauit: vt semper parciùs mihi, quàm alijs porrigi percupiam, quodque insipidiùs viliùs, & deterius est, quò ita semper aliquo, Amore Dei, indigeam; adhuc autem exinde semper in spiritu gaudeā, oportet. Ejusmodi medio & methodo, mala, siue improba hæc Virgo, prosternitur & funditur, & ego ex me, quod potui feci. Et quoniam nedum carne me mea infestat, & tentat; verùm etiam cum alijs, æque malis Virginibus, ad luxuriam, & castitatis jacturam exstimulat, & succendit; fugo, & abigo ipsam, quoad sufficio, ab omnibus illis abstinendo, & memetipsam abstrahendo, per quæ me allicit, ac prouocat; quæ amabilia, delectabilia, proponit, & quorum mihi desiderium ingerere & injicere; non intermittit. Ideò, in tali casu, optimam artem, & panchrestū, vt loquuntur, remedium esse duco, fugæ me committere. Demùm non solummodò mihi molesta est extrinsecùs, sed & in animam cogitationes perraras cætero-
qui,

qui, variasque inspergit, & immittit, verùm in hoc itidem passu, remedium fore puto, fugam consulere, in angulos, & foramina petræ, vel muri, abscondi; intentionem, & cogitationes, ad dulcissimum IESUM conuertendo, sanctissimam vitam eius, Martyrium, passionem, amarissimam mortem, meditando, pœnas inferni, tremendum judicium, mortem, vltimum diem, & quod Deo coràm parere, rationemq; omnium ex asse reddere teneamur. Per eiusmodi media, impia Virgo hæc (quippe rectrix Ciuitatis) Domo superbiæ extruditur, exploditur, terræq; alliditur.

CAPVT XI.

Prosequitur sermonem contra Concupiscentiam oculorum, & contra superbiam vitæ.

AD funditùs deuincendam, & expugnandam Virginem præassertam, juuat, imò opus est, Sociam eius, dictæ domûs, gubernatricem (CONCUPISCENTIAM CARNIS) superare, & ad pedes omninò prosternere. Hæc ipsa à priori sæpissimè debellatur, tametsi, & à Sancto proposito meo fugetur, fundaturuè.

Nam vbi aduenit, dico illi, Soror mea, ego ſum brutum? porrò bellè noui brutũ vel jumentum haud curare ſuperflua, nec extolli ſupra id quod eſt, debere, ſolummodo ijs, quæ neceſſitati conducunt, ſatiari: vltrà curioſum jumentum vel animal non eſt, aut ſeſe ingerit, verum duntaxat ephippium ſit deauratum, calamiſtratum, vetus, aut nouum, ſtabulum commodum, aut minùs idoneum, ſolùm, vt erectum ſtare queat. Quia verò ob Amorem Dei brutum me eſſe autumo, deinceps carnem meam, ſicut Aſinum tractabo; & quando Magiſter aduertit brutum ſylueſcere, caputq; nimium leuare in altum, hinc & inde gyrare, edomat illud, frænoq; injecto, facit, vt caput inclinet & demittat. Pari modo Amor Dei etiam mihi Capiſtrum impoſuit; vocabulo: PVDOR; ne vanitatem ambire curioſiùs & aſpicere, attentem; quæ enim vetita ſunt, diſcupere diſconuenit. Inſuper, Amor Dei mihi inſpirat, quod cùm aliquid pulchri, amæni, extraordinarij ſiue ſpecialis videro, ſtatim, dicam: amorem meum in te conuertam haud & projiciam? imò ſicut ejuſmodi nec ambio, ita & ipſiſſimam puto vanitatem omnia, imò purum nihil; honeſto itaq;

ſtude-

ſtudebo. Amorem & voluntatem, in tam fruſtranea, contemptibilia, vilia, & tranſitoria non dirigam, nec collimabo. Verùm vnicè in ſupremum bonum, theſaurum nobiliſſimũ, & non deficientem, pulchritudinem immutabilem, inalterabilem, dulciſſimum, inquam, IESUM, qui amorem meum & voluntatem expoſtulat. Atq; tali modo, & medio, ſecunda Virgo exploditur, & ſuperatur. Cùm autem geminæ hæ exploſæ, expulſæq; fuerint, ſupereſt extrema, quæ ſicuti ſuprema, ita impia, quin deterrima, audit, majoriq; pollet audaciâ & dolo, nec non pervigilat ſupra bona opera, vocaturq; : SVPERBIA VITÆ; quæ ad primum introitum ſecum inducit, nebulonẽ, interdum alium nequiorẽ; ſubinde bonum, & malum omen, aut ſuſpicionem ingerens, aliquando querulosa venit, dicens: vide quæſo, vt me tractat ſuperior, & mecum agit: tantæ, inquit, ætatis ſum, & ita capax, quemadmodum aliæ, haud de pari tamen cum alijs ludo: aſt pernoui aſtutias illius, & ajo: brutum non niſi durè tractatur, ſemper protruditur, & vapulat. Si namq; herus benignè illud haberet, recalcitraret vtique, aut cum Domino jocari præſumeret, congenitum, ac

 debitum

debitum illi honorem, & obſequium denegando. Prudens igitur, & ſenſatus herus, licet animalia ſua amore proſequatur, ſingularem, inconuenientem, minuſq; illis decentem, monſtrat humanitatem; verùm grauitatem ſemper, ac ſeueritatem in illa exerceat, refert: diſcretio enimuerò, aut conniuenientia, nimiaq; humanitas Domini erga animal, non humilitatem vllam, amorem, & affabilitatem præ ſe gerit, verùm ſtoliditatem, negligentiamque aſtruit ſupinam: quippe cùm per hoc animali plùs noceat, quàm proficiat. Dominus ſiquidem diſcretus, magis ſtudere, & allaborare debet, vt animal recto gradiatur itinere, jugum & pondus, ſibi impoſitum apprimè bajulet; quàm quòd Dñum diligat, probũ exiſtimet, laudet, cõmendetq;. Id enim (vt plurimùm) cauſæ eſſe dicitur, quòd Magiſtri crebró animalia, aut certò aſini habeantur, ſiquidem animal Magiſtrum agere, atq; vices ſubire ſui præceptoris, vult: patet per ſe, quia Magiſter diſcretione, & prudentiâ, in illud, ſicuti fas erat, non vtebatur, Miniſtrat quoq; animali cauſam, majoris loci ſumendi, & latiùs excurrendi, exſpatiandi, exorbitandiq; vltrà ſibi decens; ſicq; aſſueſcit

ſenſim,

ſenſim, vt illud Dominus nequeat pellere, niſi quò ipſummet vult; & quando calcaribus adigere, vel illud percutere vult, retrocedit & recalcitrat. Si ergò Magiſter vult, vt pondus non abjiciat, neq; ſuccumbat vnquam, pati illud debet, ac ſuſtinere, gradiq; permittere, quò vult, juuat; ita, vt Magiſter animalis voluntati ſubdatur. Non alio modo (parce Soror) vterer, ſi omni delicio, gaudio, ac volupe, perfruerer: qui namque ſincerè diligit me, corripit, & pœnâ afficit, vt vel nunquam confundar, aut peream: adeoq; amore, quo in me fertur, animam meam ſaluare percupiens, malè ſubindè ac durè corpus meum tractat; hoc ipſum, vt proſequatur, continuetq; ſemper, rogo; vt ita vices equi aut aſini peragam. Interdum ter improba illa Virgo venit ſub prætextu aut ſpecie Inuidiæ dicens: Talis [ſupple Virgo] & talis, gaudet tanto ac tali priuilegio, & libertate; mea (puta temetipsũ) interea deſpicitur. Alia ſuperior, alia gubernatrix, audit; alia domina Aulæ, facta eſt; mihi verò, quaſi viliſſimo mancipio, (quæ, vt ætate, ita nobilitate, reliquas præeo) officium alias regendi, nedum non concreditur, verùm aſpernan-

tur semper sicut coctricem, omnes, (licet insuper mihi & id denegetur) ancillamque omnium vltimam habent, nullamq; mihi ad manus rem tradunt, & vt video, quæ plùs alijs laborat, minùs habet. Verumtamen improbam me abhinc exhibebo; quæ namq; ouis facta est, à lupis deuoratur. Talia, & huiusmodi ob oculos pònit, ac si nescirem, vnde querulosæ istæ prodirent aut prosilirēt voces; igitur in hæc prorumpo verba: Soror, non ideò mundum deserui, & non eò in communitatem veni, vt aut imperem, sed, vt mihi imperetur: Obedientiam enim voui, proin faciam, ad quod veni, & vocatam me probè noui, Deus namq; haud interrogabit, rationemque expostulabit, quæ & quāta alijs injūxerim, vel in quanto gradu honoris, eminentiæ, aut dignitatis exstiterim; sed quo, & quali modo injunctum officium administrauerim, & quemadmodum dignitati meipsam subdiderim, nec non corde humiliârim. Igitur, Soror mea, munia, in quibus me Dominus noster posuit, perficere, & adimplere, adnitar omninò. Certa namq; sum, adeoque vnicum hoc scio, signum securæ beatitudinis esse, statum obedientiæ, subjectionis omnimodæ, & humilitatio-

liationis, eligere in omnib⁹; de quo [ſtatu] nemo excidere, niſi qui altiùs aſcendere, nititur, poteſt: quippe in hoc conquerendi non datur cauſa; at purè Dominum noſtrum laudandi, benedicendi, ipſi ſoli gratias referendi, in illo tantùm vnicè lætandi: ob hanc rationem, quòd è majoris periculi occaſione, & diſcrimine, me liberauerit, & eripuerit. Dignitates, vt pote, & honores, trahunt, & inducunt, imò mergunt imperfectos in hujuſmodi præfatum, adeòque ingens periculum. Vnde auguſtiſſimè Sanctus adnotauit Auguſtinus: In nullo prorsùs iram Dei ſupra me ita res cognoſco, quàm, quòd me alios regere, & alijs præcipere deſtinauerit ac deputauerit; porrò mirari hoc non debes; etenim veluti mala Virgo, ſuperior, inquam, domûs ſuperbiæ, magis ad omnimodam inclinatur malitiam; ita etiam, majori aſtutiâ, valentioribus viribus, ac crebriori exercitio, opus habemus, hanc eandem, & exanthlandi, & ſuperandi. Ne igitur diutiùs immorer, nec vel ſim longus? breue adeoq; vniuerſale, auſculta, & accipe, remedium, quo vincere malam ſcilicet hanc Virginem, omneſque & ſingulas ſocias ejus, valeas. Quando

quæ-

quædam (sit quæ illa cunq;) queribundà adreptit. (CONCVPISCENTIA præsertim Carnis) astruens, ac culpitans, quòd sibi parùm admodùm, frigidũ, atq; non bellè condîtum, comedendum apponatur, seu quòd vinum sit corruptum, aut acetosum, malus, & inconcinnus sit ordo Domûs, dicito: Certum est, qui plus habet quàm meretur, nullam adinuenire potest, occasionem, querimonias spargendi ac faciendi; tu verò haud mereris panem hordaceum nec vndam frigidam, quemadmodum olim credebant sancti dicebantque. Quod & esse genuinam ipsissimamque veritatem, nemo inficias ibit. Nunc autem, vt pote, cùm mala, pigra, omniq; deuotione, destituta, ac penitùs exemplum inconstantiæ audias, & sis, atq; erga DEVM, ab omnibus, ingratissima notario, multò minùs quàm panem & aquam mereris. Quoniam verò his omnibns te indignam esse, Cælum ipsum acclamat & testatur: habes tamen Panem bonum & vinum, jusculum, pulmentum ac cibum. Quid conquereris? cùm habeas, supra quam merueris? atque pariter in hujusmodi erumpe verba, quando de vestitu, & sufficientia alia, conqueritur. Cæterùm, dum ambit, hoc

vel

vel illud (vt puta, Concupiſcentia oculorum) habere, inquio : O pauperrima & miſerrima, quæ haud minimum totius mundi commeruiſti, ecce habes ſufficientiam librorum, ex quibus, (ſi alioqui collubet) probitatem vitæ decerpere potes, cùm vnicus tibi ſufficere deberet libellulus ; quod vltrà aut plura deſideras ? Contuere, quòd ſub ſpecie neceſſarij, priuatum tuum adeoq; ſuperfluum, ac contra Spiritum Paupertatis, exambias, per quæ, licet Paupertas non tranſgrediatur, debilitatur nihilominùs & labefactatur, ac imminuuntur ſaltem merita virtutis; ſic pauperrimo IESV, magna inferreretur injuria, imò nocumentũ : pauciores etenim haberes virtutes, quàm pagani, Æthnici, & idololatræ, quorum Seneca inſignis Vexillifer, & Anteſignanus, virtuoſæ extitit paupertatis cultor ; ſicut ex operibus ipſius liquet. Idipſum reſpondeo tertiæ prænominatarum Virginum, videlicet : SVPERBIÆ VITÆ, ambienti honores, fauores, amores, ſedilia, regaliaque ad munia adſpiranti, ac dico : Proh ! miſerrimarum miſerrima, præter condignum, & vltrà meritum, honorem, ac dignitatem, (ſi recognoſcere ſolùm non pigeat) poſſides ! Nonnè condemnatis

mnatis in profundo inferni & abyssi annumerari commeruisti? At vide, & considera, quali à Domino tuo honore insignitus, adornatus, & condecoratus sis, dum te creaturas inter patitur, ac tolerat, in domûsq; suæ obsequia suscepit: Desiderat insuper, vt inter filias illius famula numereris, quæ nec digna es inter ancillas ipsius recenseri, qui tamen in conclauis proprij Virginem sibi te delegit, vultq; vt die noctuq; illi adsis, secum colloquaris, illum laudes, benedicas, vtq; in mortali hac, breuissimaque vita, Angelorum geras, & subeas officium; ac illius mensæ desponsata assideas amica, & sponsa vnoque cum illo cibo fruaris. Quid vltra superba exambis exestuasq; ? quorsum ascendere percupis? Num iterum descendere, vnde cecidisti, discupis? vt in abyssum cum Patre tuo Lucifero ruas, & incidas? Quid, iniquam, num Deam agere desideras? Nihil tibi est misera, exterge jamdum excecatos oculos, & cognosce, plùs te habere, quàm promerueris; saturare, quo te Deus tuus, dignatur; contenteris itatu, ac vocatione, quâ te per seruuos suos donauit; atq; omnino tibi persuadeas,
omnia

omnia, quæcunq; tandem fiunt, Deo non nisi disponente, ineuitabiliter, euenire & accidere.

CAPVT XII.

De modo, & via, reliquas Virgines vincendi.

HIs tribus præcipuis explosis, & subactis Virginibus, alia, vt pote, illarũ nutrix, dicta: OBLIVIO, perquàm facili superatur negotio, quæ per mille foramina domũ irrumpere adnititur; interdum sese associando matutinis precibus, subinde laboribus se immiscendo, & exercitijs; ast semper repeto dicens: Soror, animal non eo fine domi alitur, vt vel otietur, benè viuat, edat, bibat, quietèque dormiat, & stertat, sed, vt de die, ac nocte cum omni sedulitate, strenuè operetur & laboret. Si etenim inediâ, vigilijsque non atteratur, & coarctetur, insolescit, & contra herum suum insurgit. Si verò Dominus aduertit illud pigrescere, & non nihil à solito torpere opere, calcaria illi addit; pari modo AMOR DEI calcaria mihi adaptauit, [vocabulo Timor] quo cum me etiamnum impellit, ac rectificat, quippe ministram inutilem

me, immò mancipium miserrimum optimè esse sciens, nec ad aliud, nisi ad vilissima quæque domûs, seruitia peragenda aptam & idoneam, præstat, vt nemo mei misereatur, nec onus alleuiet, at non nisi durè tractet semper, ne superbiam & contra flumen niti ausim aut præsumam: Cum omnium hominum pejor nullus, quam maius, aut improbus censeatur captiuus. Cæterùm interrogare soleo, vtrum Cælorum Regnum splendidis epulis, ac delibutis, potibus delicatis, prolixo somno vim patiantur, acciri, accelerarique, possit; minimè sanè, Caput siquidem nostrum IESUS, hanc non inambulauit viam, sed oportuit eum plurima pati, & ita intrare in gaudia. Haud modo absimili nos Passionis semitam, paupertatis viam, ambulare oportet, ac non nisi peregrinos arbitrari. Dum etenim pes à capitis dispertitur imperio, & alio vadit, nunquam corpus conjungitur, & in vum colligitur. si enimverò plateam, vel viam passionis, laboris, fatigationis, solitudinis, sòlicitudinisque ac contemptûs, non inambulauerimus, incorporari non poterimus ili; verùm sicuti putrida membra, præscindi, & amputari, habemus, certò, ac ineuitabili judicio Dei in

gehen-

gehennam, æternis ſupplicijs examinandi, excruciandiuè, mittemur; quòd Socij Paſſionum IESU Crucifixi non fuerimus, gaudiorum, ac Reſurrectionis ejus participes etiamnum eſſe valuerimus. Cæterùm niſi dulciſſimum IESUM, deriſum, flagellatum, defatigatũ, laboribus exanthlatum, eſurientem, ſitientem, mortem deniq; horribilem patientem, & tanquam Latronem, & malfactorem crucifixum, (qui tamen innocentiſſimus) in tẽtatione carnis noſtræ, quâ, inquam, intrinſecùs, quâ extrinſecùs in omnibus ſenſibus, ac membris experiemur; conſequens eſt, nos etiam eum dulcem, manſuetum, Regem gloriæ & gaudiorum, Principemq; pacis, minimè eſſe sẽtituros, ac deguſtaturos. Interdum, mala Virgo hæc in Oratorium venit, quaſi fatigata, tædio ac dolore affecta, frigoreq, adacta foret, perinde ac ſi ergaſtulo incluſa anxiaretur. at dico illi: Soror, proba ac Religioſa Virgo, nullum ſentit tædium aut dolorem; quæ reſponſio non modicũ me juuat; ſed & aliam illi obtrudere, objicere ac inculcare aſſueui, dicendo: Quid retribuam Domino, pro omnibus, quæ retribuit mihi? Quid faciam, ſeu, quid pati poſſum propter dul-

 ciſſi-

cissimum IESVM & Dominum ? qui ex charitate nimia in Cruce mansit, non equidem stando, aut sicuti commodum illi vel placitum erat, veluti mihi; verùm rabidè Cruci superimpositus, extensus, non coopertus; at totaliter nudatus, gelu & frigore in omnibus membris exanimatus & adactus, sub ioue frigido, non liber, aut molliusculo manibus fomento subnixus, nec calefactiuis ocreis, tapeti quopiam, stragulo aut peristromate, sub pedibus fotus. At duris prægrandibus, oblongis, ferreis, frigidisq; perterebratus clauis, idq; totum ac vnicè mei ipsius gratiâ. Cur igitur ob amorem ejus haud quidpiam patiar? quod nihilominùs totum non nisi nihil & nihil: siquidem tanta animi promptitudine pro me, non solùm vna horâ, vna nocte, at tribus & triginta annis, maximas ærumnas, & huius vitæ tædia sustinuit, tribus horis fixus Cruci adeoq; viuus pependit, summis in dolorib⁹ ac tormentis, quãta nullus vnquã perpessus est, quæ tamen pauca & perexigua illi visa sunt, summi respectu erga me amoris: plura insuper, si solummodò necessaria, pertulisset. quamlibet Rex ille sit, ego subdita: ille DEVS, ego terræ limus, cinis, puluis, &

ipſa putredo. SANCTVS IPSVS ac INNOCENS, EGO PECCATRIX, & omni pænâ aut ſupplicio digniſſima. Et quandoquidem tot tantaq; pertulit, non aliqua ſaltem pro illo faciam? Abſit: non enim ſeruus ſupra Dominum? Quapropter Soror, OBLIVIO, appage hinc; in his etenim, quæ Patris mei eſſe optimè noui, me manere oportet. Quippe cùm non magni ſit momenti, hîc vitam, præter tædium & triſtitiam, degere. adhuc autem exilioris aut minoris meriti eſſe puta, niſi prædictas anguſtias, cum optima voluntate, ac gaudio perferas Spirituali. Maledictus namq; homo, qui opera DEI negligenter peragit, cùm nolit vt aut compulſi, aut vel coacti, at bona voluntate, hilari corde, animo recto ſibi ſeruiamus, ſacrificemusuè. Hac itaq; veterana & maledicta proſtrata, ac exſibilatâ, aliæ æquè fatuæ deuincendæ veniunt (Virgines) quæ vt malitiâ præſtant priores, ita frequentiores, fortioresque in anima excitant motus. & quò minùs demortuæ & mortificatæ, eò ſunt deteriores, incorrigibilioresque. Quare, dū prima (de qua nunc tecum loquar, dicta: MALITIA) cum filia ſua, IRA duntaxat, in me inſilere geſtit, reſpondeo: CHA-

RITAS patiens est, & benigna; atq; Intentione, (nempe marito meo) ipsam solo adæquare consueui, dicoque: Soror jumento euenire nihil potest, nec illi tanta fieri aut dici queunt, quot, qualia & quanta meruit. Quod, quoniam ita esse comperitur, me tot ac tauta non pati, quot & quantis dignissima sim: Ecce domesticum animal Domino, filijs, filiabus & domûs familiæ recalcitare non debet; at domitum ac mansuetum se præstare; enimuerò quàmlibet herus illud hodie fustib⁹ exceperit, cras vtique pabulum illi porriget ac præbebit atque bene tractabit. porrò licet Dñus nullam illi penitùs monstret charitatem, tamẽ corde illud diligit; austerum se solùm mentiendo & fingendo, ne insolescat, aut bonitate Patrisfamilias abutatur. sed & citò animal obliuiscitur injuriæ ac tedij sibi illati, collo capiteq; iterum blandè ac leniter Dominum contractans.

Non absimili modo, dum Virgines aliquam mihi irrogant injuriam, aut non nihil tedij adferunt, illarum me vilissimã pedissequam, immò mendicabulũ quoddam mancipipiumque reputo, adeòque ob AMOREM DEI omnia improperia, ludibria, & quoscunque tandem alios despe-

ctus

ctus mihi vel fecerint, paratissima exci. pere ac pati; equidem scio, quòd tot ac mala tanta in me euomere haud potue. rint, quot & quanta dignissima sim & ju- stè commerui. DEVS talia permittit ob peccata mea, in hoc sæculo me purificando, & vt, propter illum aliquid pati ad- discam. Ecce Virgines (sicut tu quidem arbitraris, quòd duntaxat mihi exoptent mala quæq; & quod aliæ, non bona de me, loquantur, aliæ quasi me intueri eti- am dedignentur) non oderunt animam meam, sed peccata mea, defectus, fragi- litates: singularitates, malos mores & ha- bitus meos, atq; ideò meritò à me diligi debent: habent namq; sanctam & bo- nam intentionem ac zelum sacrum, in- dixeruntque vitijs bellum, existimantes malitiam neutiquam cohibitare posse vir- tuti. Ecce, si Dei famula sum, à potio- ri scelera, immuditias, infirmitates & in- clinationes meas in malum, odisse me oportet. Cur ergo ijs mala imprecer aut exoptem, quæ illa agunt, quæ agere ego debeo? profectò ingenueq; fateor, me illas, quæ vel mihi detrahunt, aut mali quidpiam irrogant ob id, nequaquam sorores meas esse arbitrari, ac palam pro- fiteri nunquam, intermissisuram. Quod,

quoniam sic esse facile conuincitur, nempe quòd sorores meæ vocentur ac sint, præceptum habeo, illas diligendi, ac nullo modo odiendi. Quam ob rem id agere percupio, injunctum mihi quodcumq; tandem fuerit. Ipsas verò concernit scire ac præmeditari, quali cum proposito ac intentione, aut in quem finem, quæpiam peragant. Cùm autem aliâ pedissequâ, stipata (INVIDIÂ) appropriauerit, afferens cultrum vtraq; parte acutum, videlicet de Sororum corporalibus & donis spiritualibus ac virtutibus tristando, & hæc Virgo peruersa nimis, vt quasi toxicum spiret, eò, quòd è proximi fortuna, bono & prosperitate, seipsam ferè conficiat ac perimat: malis autem proximi ita exhilaratur & lætatur, vt iterum reuiuiscat, cui ego inquio: Soror tu dicis, alios in hoc sæculo diuitijs, pulchritudine, formæ venustate ac cæteris Naturæ donis exornari plus me; at ego his carens & indigens maximâ afficior lætitiâ, & hac in parte feliciorem me judico. Etenim in huius vitæ curriculo & in alio pariter sæculo, haud quidpiam; nisi vnicè IESVM desidero, qui meus & omniũ Angelorum est thesaurus; mea & omnium creaturarum pulchritudo, lucrum
meum

meum ac fons omnis boni : Diligant, quicunq; alij velint, alia, quoad me, propter dulcissimum IESVM & amorem eius nihil exambio : Cui vtpote diuitias inter ac paupertatem, pulchritudinem ac deformitatem non est distinctio ; intuetur namque cor humile & animam labe depuratam : Sed & si subsumas : Aliæ tot ac tanta habent, illis, nihil tibi, plenis manibus omnia tribuuntur. Scias velim, quàmlibet omnes omnia habeant, multa plura ego : Enimuerò, tam magnificum, ac nobile mihi inest cor, vt nullâ ratione, amorem suum, in tam vilia, caduca, & peritura (qualia huius mundi cuncta esse conjiciuntur) verti, ac inclinari, sinat ; amplecti quoquè talia, nimis bonum se judicet. Eia igitur Humilitate te dejiciam ; cùm nomen hînc clarissimum deportauero, mihiq; comparauero. Cæterùm dico tibi, famulos Dei, eiusq; pueros, meritò ista omnia possidere, & multò plura, non verò ego; quæ singularis sum, imò iustè judicarer abortiuum, ac nullo horum (quibus aliæ) digna ; postmodum repentè aliò se recipit ; at iterum appropiat instructâ spiritualium, Sororis meæ, donorum, nempe INVIDIÂ, ingerendo, indigitando, ac

ruminando : ait : En illa est deuotior feruentiores, & prolixiores ad Deum fundens preces, exemplarior, atq; te sobrior. Cui dico Iustitiâ, ac ex æqualitate tecum disceptabo. Quare spiritualior esse contendam, & gratiam orationis, aliarumq; virtutum, habere conerer? Præstatnè videri, ab alijs æstimari, dilâudari, ac honorari magis appetere? seu quatenùs mihi, lautiores tribuantur dapes, vestimenta, seu aliud quodpiam bonum caducum detur? Minimè sanè; at solummodò Deo seruire; placere; & vt dulcissimus IESVS meus abs me, & in me laudetur, atq; soli illi grates in omnibus referatur; ista potissimè lætificare me debent, quòd videam Dominum meum, famulas huiusmodi, & amicas sponsasq; habere, pietate, ac sanctitate plerosque præcipuè præstantes; conueniens certè foret, ac minimè dedeceret, illum rogare, vt plurima dona, & gratias, ipsis largiri dignaretur, quatenùs sibi omnes confiterentur, ampliùs & amplius laudaretur, ac coleretur ab ipsis magis, ac magis. Si namq; Dñum meum parùm admodum diligerem, nonnê tenerer teoptare, & anhelare, vt ipsum totus nosset mundus, amaret, laudaret, & vt cuiuis

grati-

gratiam hanc, cum alijs omnibus ſimul donis ſpiritualibus conferret? Retrò Sathana. Ignoras, quod ſit Amor. Cùm mali, ignoti, impuri, rebellis, audias filia hoſtis. Adhuc ſcire debes, malle me potiùs à Domino & Deo meo corporalibus, ſpiritualibuſq; donis omnibus, priuari, ac denudari, & alijs & conferri, quæ eum hiſce, plùs me; amarent, laudarent; cùm fruſtra, & inutiliter occupem terram, & incaſſum ipſius receperim gratiam. Etenim nihil deſidero, niſi laudem ipſius, cultum, ac ornamentum. Cerniſnè, quòd Dominus nouit, quæ agat? Optimè peruidens Vaſcula, quibus gratias ſuas infundat, vt puriora, & humiliora inueniantur. Quare hanc mihi denegauit gratiam, quòd me immundum, ſordidum, & ſuperbum pernouerit eſſe vas, plenum irâ, malitiâ, quæ de repentè præ ſuperbiâ cælos inſcendere non erubeſcerem. Idcircò contenta ſum, & nihil ampliùs habere contendo, quàm, quòd etiam ſine fructu me poſſidere Sole clariùs intueor.

CAPVT XIII.

Monſtrat totaliter, & exprimit modū, viamq; omnem malitiæ ſpeciem, ac vmbram ſuperandi.

MAlitiæ tertia filia; eſt ACEDIA quæ ſummè mala audit, ideò, quia ad Spiritualia, ſegnis & tarda & quæcunque Deum concernunt (in quo omnis beatitudo noſtra) admodùm iners ac tepida. Cui dico, Soror, velles libenter, ne nunc irem Deum exoratum; aut ne alia ſpiritualia exercitia, exequerer; at eccè ex hâc causâ ſolùm, & te vincendi, diuſculè adhuc orationi vocabo, vigilabo, ſacrificijs interero, & alia diuina ſaltem deuotè aſpiciam; quæ videns, ſic me affatur: Numnè vides te nunc eſſe frigidam, & omni penitùs deuotione deſtitutam, & ideò contra cor, conſcientiam, adeòq; animam, preces fuſuram, QVOD ESSE PROFECTÒ Deum tentare, & ad iram prouocare; qui vult bono corde ac hilari animo, neq; coäcte, cum tædio aut triſtitiâ laudari, ſibiq; ſeruiri. Verùm recede, Soror, PERVIDEO BENE TECHNAS AC FRAVDES TVAS: porrò noueris, me tum temporis majora amicitiæ indicia oſtendere, ac plùs ſeruitij Deo impendere, pro-

re, proprijſq; impenſis famulari, velle, quàm dum mihi gratias ſuas, plenis, vt ajunt, manibus, concedit ac tribuit. Ah ignoras, illum crebrò gratiam ſuam ac dulcedinem (probando quanta quiſque facere valeat) ſubducere: Cernens autem, nos poſſe noſtrum ac ſufficientiam ſibi offerri ac tribui, atq; agere, quod in nobis & poteſtate noſtra poſitum, eſt, tunc exaggerat & ſuperaddit ſuas conſolationes per gratiam ſuam Diuinam; tametſi nobis jam interna inuentio adempta & ſubtracta ſit, ne bonam voluntatem, affectum ac deſiderium ex toto deſeramus & derelinquamus. Si petas, quî tam frigida & ſine deuotione me ad Orationem conferam, dicaſq; id eſſe Deum tentare? dico quàmlibet aridior imò tepidior ac indeuotior eſſem, nihilominùs illuc ire, & Domino meo coram comparere Volo, neq; minimum hiſcere, nec vel quidpiam exambire, niſi tantummodo altari ipſius adſtare; honorem omnem ac reuerentiam tribuere ac exhibere; illum mihi cogitando præſentem, me intuentem, & quod ante ſupremam atq; altiſſimam Maieſtatem ipſius aſſiſtam, voluntatem meam ibi præſentando, quantulâlibet gratiâ ipſius ac do-

no contenta; vt, qui ignis Amoris est, cor meum, cùm sibi placuerit, accendere, ac inflammare affectum dignetur. Cæterùm quò frigidior existo, eò me igni propiùs accedere conuenit & oportet; nã ab illo abscedere, est magis ac in deteriùs frigefieri. Discede itaq; Soror dolosa; nam orationem, deuotionem, aliaque spiritualia dona & exercitia minimè deposco, nec consolationis ergò habeo, dulcedinem quampiam ex jisce capiendo; at vnicè Domino meo ac Deo meo, jugiter seruire desidero & anhelo; ea propter quòd norîm, voluntatis eius esse, vt istud agam; ac memetipsam illius laudi, honori, in omnibus virtutibus & sanctitate consecrem, deuoueam & impendam. Sic itaque, improba Virgo hæc, illusam sese videns, quòdque eiusmodi medio viauè, me à Domini mei Amore nullatenùs auertere aut separare potis sit, foliũ vertit, atq; conatur me ab Amore Sororum mearum alio auellere, diuertere & abducere, derepentè cùm duabus prænominatis nouitijs (de quibus paulò antè innueram) accedens, dictis Temerarium Iudicium & sinistra suspicio, vt nempe, Sorores meas in corde & apud animum meum flocci pendam & despiciam

am ac omnia eorum opera ſiniſtrè interpreter atque temerè iudicem, inculcando quoq; ac inſtillando res ejuſmodi, ex quibus oboriuntur & prodeunt conuicia, murmurationes, contumeliæ ac detractiones. At illicò, bono ac ſancto propoſito meo excobo, expergiſcor ac inuigilo, diceris: Dedecet Viliſſimum (qualis ſum ego) mancipium, ſiniſtri ſeu mali aliquid ſentire de his Virginibus, aut vel facta illarum, minutiſſima licet, rimari, vel capere, minimèque conuenit peccatoribus ac peccatricibus contractare ſancta. Iumenta bruta ac feræ ad montem ſanctum ne appropient, oportet. Expedit mihi alias Virgines bonas ſánctaſq; exiſtimare, me autem malam & peccatricem eſſe cogitare; cùm ignorem, qualis vnaquæq; ſit apud Deum, aut quis illarum finis fore ſpectandus. Quod autem me attinet, prorsùs me præterit, quæ vel ſim, ac cum ignariſſimus ſcio ſim, & in quem finem adeoque (meliùs dixerim) interitum, memetipſam pedes inordinatorium appetitiuum ducant & impellant, malitia & in malum pronitas inclinat & deferat, verſus inquam, infernum, niſi me Dei clementia, rexerit & opitulata fuerit, quare ſufficit vt de me-

ipſa ſim ſolicita, mihiq; attendam, ſintnè cogitatus mei duntaxat, opera ſancta & conſcientia dilucida Diuinæque conformia voluntati, noſſe namque meipſam oportet, cæteras minimè certa, & minimè dubitans, me vel jacturam qnandam ſubituram vnquam; at lucraturam ſemper: Maximum etenim periculum certum pro incerto deſtituere; charitas enimuerò haud opinatur malum. Sat ſuperque mihi, conſciam propriam, cogitationes inter ac opera, concupiſcentias ſenſualiteſque diſcuture ac dijudicare; his me occupem refert, nec ſiniſtrè ac vanè conjecturare de alijs, temerè judicare licet Quis eſt, qui me DEVM inter ac Sorores meas & illarum judicem conſtituit conſcientias? Nemo ſanè, proin apage. Eſt namque, qui quærat & judicet. Quid vltra? deuicta proſtrataq; jaces miſera, cum INVIDIA, MALEVOLENTIA, ſiniſtraq; opinione tua, quod eſt opus Diabolicum vanum, ac Sanctæ ſimplicitati (quam Spiritus DEI inhabitat, & cum qua nemo cadere poteſt) prorſus contrarium. Porrò ſi quiſpiam aſtruat, Temerarium nempe judicium Superioris aut Prælati intellectum irrepere ac occupare poſſe; ſicque dicta remedia, ad talia tollenda &

eluenda minimè sufficere, scire debet, ad hæc maximam habilitatem, experientiam, & sagacitatem requiri, summaq; sit præditus industriâ. non minori profectò in his vtatur prudentiâ, refert; idq; ideò, quemadmodum experientiâ quotidianâ liquet. Quod, si duntaxat, hera vel Materfamilias videat & aduertat, aliquam, suorum, de se Temerarium fouêre judicium, quàmlibet antea proba admodùm, optimaque audiebat, nihilominùs vertit bonitatem ac probitatem inomnimodam malitiam & infidelitatem. differente Seneca, qui inquit. Impium ac Temerarium judicium fecit multos peccare. Quoniam verò ad hoc punctum deuicta vinctaque jaces? Quid vltrà garis, opera mala esse, siquidem intentio, propositũq; bonum fuerit. Fortasse in aduertentiâ, aut ignorantiâ, siue humanâ ex fragilitate, lapsusq;, aut primo motu, aut etiam naturali casu è fortuito factũ. Ecce in cunctis his inuidiam, seu stultum reperiri judicium haud debere: at AMORIS DEI ergò, totum eloqui, æqui bonique consulere, & compati; sin minùs id concedere detrectes? dico mysterium, judicium, & secretum esse DEI, cuius prouidentia, omnia, & singula, quæ minimè

intellectus noster, capere sufficit, dijudicat. Quare, quemadmodum DEVS ex parte sui, in nobis bonum operari, nunquam supersedet, aut desistit; ita & permittit, eiusmodi mala fieri, vertens cuncta, quàmlibet ex natura sua, mala sint, ad vtilitatem ei, qui lapsus est, aut aliis in bonum, qui hæc intuentur. Nec istactenùs effari audeas: qui namque alios iudicare statuit, & discutere, Deus audire appetit. Quin videas, quid, & qualiter de Patre tuo actum sit, vbi similitudinem DEI exambire non erubesceret. Porrò iumentum malitiâ prorsùs destitutum, de aliis comparibus, vel conseruis suis, judicium temerarium, opera illorum discutiendo aut cauillando, haud formare & habere debet. Verùm cogitet, refert, viam suam gradi, ac perficere, onusq; sibi impositum portare; ac licet socius quidam eius, retrò subinde maneat, seu deuiet, nihil curat, sed solummodò cupit præcedentes sequi, adeoque sancto cum zelo illos præuertere gestiens, antesignanum agere anhelat; sin minùs valet, gressui attamen suo attendit, nullum curans, nisi seipsum, nec retrò sese obuertens, nisi paululùm respirat, & subinde quiescit, quatenùs meliùs pro-

progredi, gressúsq; ponere validiùs queat nec vel vnquam remurmurat, vel herum suum, aut alia obloquitur iumenta. Cùm igitur iumentum meipsam effeci, quod iumenti est, agere præstat, nulli alteri, nisi mihimetipsi attendendo, & inuigilando.

CAPVT XIV.

Prosequitur Humilitatis Exercitium.

DEsiderius admirans Exercitium Humilitatis, ait: sanè, Domina mea, nunc video verificari, quod dicitur: quòd nempe humilitas omnem iustitiam virtutem, pacem, spiritualia pariter ac mundana in se contineat, gaudiat, & solatia. Proin non verearis dubium, quod in hac re oboritur, enodare, ac resoluere: vtrũ duntaxat semper malas has virginès, dum intrant pernoueritis, ac vtrum sese aliis immiscentes, perinde vestiantur, ac vestræ, quonam modo eas nosse possitis? Proh filii mi, ait Humilitas, hoc magnum est. Scire igitur te oportet, quemadmodum diuina benignitas in medio Cameræ lampadem (puta bonã Conscientiam) posuit. Quæ, die nocteque oleo misericordiæ eius, & Sacræ Scripturæ pabulo accensa, ardet, è filo pendula

(CVSTODIA, ſupple, CORDIS) obfirmata clauo, nuncupato CVSTODIA geſtus, ſeu motus; & quamdiu præfata lampas accenſa eſt, & ardet, nihil SOLICITAMUR: illicò namq; aduertimus; & quàmlibet improbæ bonis intermiſceantur Virginibus, & ſimiles nobis veſtiantur, ex inceſſu nihilominùs illas pernouimus; ſunt namque curuæ, debiles, claudicantes, ac gibboroſæ, vt nulla arte, nec vel ad placitum gradi, aut erectâ incedere valeant ceruice, ſed, fili mi, dum lampas ob peccata noſtra exit, atque extinguitur, aut per incuriam, negligentiamq; noſtram clauus excidit, aut funiculus dirrumpitur, vel Dominus noſter oleum ſubtrahit (quod nunquam facit, nos niſi ipſi priùs effundamus) manemus in tenebris, & omnia noſtra retrocedunt, & malè peraguntur; quare ſine intermiſſione deprecamur Dominum, vt lumen noſtrum, lucernamq; accendat, dicentes cum Propheta; Quoniam tu illuminas lucernam meam Domine; Deus meus illumina tenebras meas. Deus det vobis ſuam gratiam, ait Deſiderius; Nam ſpiritum meum conſolati eſtis. Accipe nunc virgines has, ait Humilitas, vt primitùs tecum vadant, donec tandem recto indua-
ris

ris timore; quatenùs tametsi tibi obuiauerint malæ Virgines, odium, inuidiamque suam ostendentes, ac præsferentes, haud conentur te è potestate, & manibus nostris eripere. Ecce habes austeritatem aut seueritatem contra primam CONCVPISCENTIAM nempe Carnis. FORTITVDINEM, contra secundam, Concupiscentiam duntaxat Oculorum. Hulitatem, contra tertiam, scilicet Elationem, seu SVPERBIAM VITæ. Diligentiam, seu studium contra quartam, videlicet, Acediam. Bonitatem contra vltimam duntaxat Malitiam. Nunc vade cum pace, & Dei gratia præcedat te ac sequatur semper.

CAPVT XV.

De virtutibus filiæ Humilitatis prædictæ.

TAli modo, ait Humilitas, cum auxilio & gratia Dei, mei prænominati Mariti, cooperante meipsâ, quod maius est, meos debello ac subiicio inimicos. Desideri9 dictæ superioris verbis multùm consolatus, dixit, ROGO te, Virgo Mater, licentiam Virginis visitandi & in notitiam

am veniendi : per libenter, vade cum cum benedictione DEI, sed & tu aulæ Magistra (ait Virgo vni sororum) comitare illum, ducendo per totam Domum, in vnamquamq; Virginum cellam. Ita hilari animo Desiderius è superioris Cella perexit cum prætacta Virgine, vocabulo : Nihil curo, (quæ aulæ simul atq; Nouitiarū disciplinæ magistra existebat) sociâ, quæ introduxit illum in cellam Humilitatis præassertæ, primæ, ac natu maioris filiæ, nomine, CONFESSIO, quæ perquàm humaniter illum excipiens. assipiens, ait Desiderius : Soror, peto obnixè, velis mihi statum, officium, & proprietatem tuam indicare, Ego, inquiebat illa, sum bono corde, Filia Humilitatis, & bonæ Magistræ huius Aulæ, di cipula, ceipus, Societatem summoperè amplector, atq; in consortio suo inueniri me cernens, frequenti admodum, ac summo afficior gaudio, fatendo, & confitendo, quæ sim, & qualem me esse sciam, & æstimem Desiderius vidit primam Virginem hanc, bonæ & magnæ grauitatis authoritatis, ideò quòd hypocrisi, & vanæ gloriæ infensa inimicaque erat, Acceptaq; ab ea facultate, ducebatur ab Aulæ Magistra in Cellam Hu-
militatis

militatis ſecundæ filiæ; nuncupatæ: DESIDERARE CONTEMNI; à quâ & humaniſſimè pariter exceptus, & ſibi aſſiderere iuſſus, dixit. Precor, bona Virgo, digneris nomen tuum, ſtatum, & proprietatem edicere? Meum nomen eſt, ait illa, DESIDERARE CONTEMNI calumniari, conuiciari, dishonorari, in nulla veneratione haberi, & à nullo prorsùs reputari. In admirationem raptus Deſiderius, audiens illam, ita percupere contemptui eſſe, ac conuitio; quandoquidem id ipſum contra omnium hominum vſum, ac conſuetudinem ſit, & quoniam Amoris Dei gratiâ talia auebat, ſummè virtuoſam illam æſtimabat Virginem. Ita licentiâ ab ipsâ acceptâ, ductus fuit à Magiſtra domûs in tertiæ filiæ cellam vocatæ: GAVDIVM CONTEMNI velle: quæ & gaudenter cum ſuſcipiens, ac ſedere rogans, hunc ab eo perciebat & audiebat ſermonem: Chariſſima Virgo, maximopere precor, non verearis mihi ſtatum, & tui proprietatem officii eloqui. Ego, dixit illa, gaudeo videre me contemni, calumniari, inhonorari & annihilari, & hoc vnicè propter AMOREM DEI. Deſiderius miratus valdè virtutem Virginis, dixit.: Soror, dicito mihi, quomodo,

do, & quâ viâ, virtutem hanc consequi valeam, cum totum in me inueniam contrarium. Si enim malè tracter, despiciar, inhonorer, & nihili æstimer, minimè possum lætari, verùm semper contristor, & confundor. Id inde prouenire scias (dixit illa) te Humilitatem veram minimè habere, quæ in se continet, vt sibi quispiam vilescat continuò, laudarique se ac magni æstimari respuat, adeoq; ob AMOREM DEI, sese contemnere, & ab omnibus contemni, ac in nihilum redigere, ac redigi desideret; at verò indicium est, te plenum PROPRII AMORIS, esse, insuper magnæ superbiæ, & arrogantiæ. Verumtamen, quoniam te hanc introduxit domum Deus, docebimus te virtutes omnes, grossam hanc tibi detrahentes pellem, nouum te, ac omninò alium efficientes; adeòq; adaptaberis, & adornaberis cum AMORE DEI colloqui: sin minùs scias, laborem, & operam te perditurū. Quare, si virtutes meas consequi peroptas, opus est, vt primùm hanc Sororem meam (supple DESIDERIUM CONTEMNI vel SPERNI velle) quam ante vidisti, in corde arctè occludas, sæpiùs cogitando, & animo ruminādo aut versādo, dicas; volo dehinc contemni, despici, illudi, flocci,
pendi,

pendi, inhonorari, ac prorsùs pro nihilo reputari. Cùm id desiderij, cordi tuo exaraueris, filo orationis; studij, laboris, minimè fatigaberis, sed diuturniori, manuq; prolixiore, meas consequeris, & acquires virtutes. Et licet initiò (sensualitati reluctando) arduum [opus] visum fuerit, magnumque laborem experieris, & pati congeris; nihilominus vinces totum constantiâ, ita vt incredibili afficiaris lætitiâ, cum dicta, seu facta tibi fuerint, quæ minimè desiderabas. Habes insuper temetipsum superare, pudorem, & contemptū exambiendo. Scito namque nullum perfectum esse, præterquam humilem; ast qui nonnunquam sperni, rideri, illudi, vult; calumniari, inhonorari, lædiq; renuit, perfectus, & justus taxari, indignus est. Miror, inquit Desiderius, illum perfectum iustumque non esse, qui hæc omnia non desideret. Quipote? Nam in huiusmodi casu, pauci reperientur justi, videturque mihi minùs conueniens. Rationem huius ausculta, dixit illa; semel verum est: justum esse illum, qui desiderat, vt vnicuique, quod proprium est, detur. Hoc si ita est, atq; ita esse facilè comprobatur, Hominis duntaxat nihil esse proprium, nisi defpe-

ctus, illusiones, contemptusúe; quæ si respuat, & non affectet, injustus censeatur oportet. Edissere & ostende mihi hos, ait Desiderius, duos sermones, homini videlicet non competere, nisi contemptum, & inhonorationem. Perlibenter faciam, subinferebat illa. Vtique verum est, quòd omne bonum sit diligendum, honorandum, quærendum, & laudandum, idque eò magis, quò aliquid fuerit melius; & contra, omne malum, contemni, odio haberi, inhonorari, annihilari debet. Cùm igitur verum sit, omnẽ hominem malum esse, consequens est, odio haberi eundem, contemni, & illudi exsibilari debere. Declara mihi, ait Desiderius, hoc. Libenter admodùm, dixit illa: Deus solus bonus, & omnis homo malus. Ego, dixit Desiderius, non intelligo hanc consequentiam; scire debes, subinfert illa, quòd Logici exclusiuis his probant, dicentes. Deus solus bonus, est. Ergo ab alio remouent bonitatẽ. malo autem propriè ac de jure Naturali competit, ac deseruit omnis contemptus, despectus, pudor, sibilus, illusio, confusioué.

CAPVT

CAPVT XVI.

Monstrat, quomodo omnia à Deo creata, bona sint, & quomodo Deus solus sit bonus.

VIde, dixit Desiderius, argumenta tua mihi non sufficere, cum dicas, quòd Deus solus bonus sit, & id quod Deus non est, bonum itidem non esse, contradicente scriptura: Vidit Deus cuncta, quæ fecerat, & erant valde bona; ex quo colligitur, non solum bona fuisse omnia, sed etiam optima. Præterea si Deus bonus est (vt pote qui altissima, supremaq; bonitas, & vniuersorum, quæ facta, creataque conspiciuntur, Causa efficiens fons, & origo) merito vniuersa & singula, bona esse debent, cum opus Creatorem suum, fontem, & originem non mentiatur, sed prodat, indiget, ejusque similitudinem vt plurimum, referat, & exprimat: vnde videre licet, omnia & singula à Deo creata, nedum esse bona, sed & optima; quare homo, qui cum nobilissima creaturarum corporearum existat, non solùm bonus, verùm perfectè talis esse, inhæsitanter dici potest. Si igitur bonus, ex proposita tua sequitur, & datur intelligi regula, quòd

hominem Amor, cultus, honos, & alia ejuſmodi ſexcena, deccant. Vltra tecum diſputare, ait Virgo, penitùs nolo; nam id Humilitati contrarium: attenim idipſum tibi aperiam, & indicabo. Scias oportet, quòd ſolus Deus ſit bonus, quemadmodum altiſſima in Evangelio fatetur veritas, quod intelligi debet ita. Deus in eſſentia ſua ſolus eſt bonus, & illi ſoli proprium eſt bonum eſſe, & omnia à Deo creata, bona ſunt, per participationem bonitatis Diuinæ, non quòd vnicè factura & creatura ex propria bonitate bona ſit; omnis namq; bonitas illarum à Deo, & nequaquàm ex illis eſt. Ex ea ratione, Creatura expendat & recolat bonitatem, & ineffabilia dona ſibi à Deo indita, infuſa, & communicata, etiam omnem honorem, & amorem, Deo tribuat, neceſſe eſt, quod totum in Deum redit, ac redundat, non in Creaturam. Hoc modo tenemur corpus noſtrum, creaturas, & creata omnia, ex quo in eſſe ſuo bona ſunt, diligere. Proinde homo, haud deſiderabit, purè ex ſe laudari, honorari, & amari. Verùm à bonitate, quam illi Deus donauit, adhuc autem ideò, quia Creatura Dei eſt; Omnia Deo tribuenda & adſcribenda. Ta-

da. Tali modo ſemper bonum deſiderabit, & exambiet. Quamuis aliud eſt, quod homo à Deo, & aliud, quod à ſeipſo habeat. à Deo habet, quodcunque in naturalibus bonum eſt; à ſemetipſo tantùm, quod malum. In moralibus habet à Deo, vt ſemper ipſius ſimilitudinem, formam, & imaginem præſeferat, & exprimat; à ſe autem habet, ac per vitioſos, improbos, maloſque mores facit, vt Deo diſſimilis, ac difformis efficiatur. In quibus (puta moralibus) contulit Deus homini, vt cupiat bonus & virtuoſus eſſe, talis & viuere. A ſeipſo verò cupit malũ, improbè viuit, & facit peſſimum. Audimus, quod in homine eſt, nos honorare, & amare debere eſſe; dũtaxat, & proprietatem eius, naturale ſimul, & morale bonum; vt homo non propter ſe diligatur, ſed ad DEI gloriam. In homine autem, quod hominis eſt, odio habendum, puta omne malum, iniquitatem, & peccatum; ita quod diuiſiuè, ac ſejunctim in vna eádemque perſona, nempè bipartitâ opinione, ac fine, honoremus quodammodò aliquid, & inhonoremus; amemus, & odio habeamus; Quantuſcunque igitur homo ſanctus, pius, ac deuotus fuerit, ſciat & omnino non ignoret;
omne

omne malum, non nisi à se ipso habere; firmissimè sibi persuadens, quòd propter bonitatem sibi à Deo insitam, & donatam, sit siue virtus, siue donum aliquod, aut gratia, Deus pro his coli, & amari debeat, illi, inquam, soli, (à quo omne bonum promanat, & profluit) laus, honor, & gloria, tribuatur. Malum autem & impium, quod attinet; nouerit se desiderio desiderare contemptui, & opprobrio esse, debere; quæ si præstiterit, tandem perfectus, ac justus erit. Nunc autem, quandoquidem Sanctus, bonus, ac justus, ita (sicut æquum & dignum) desiderat despectui esse, quî homini scelesto, flagitioso, ac omni peccatorum genere coinquinato, fieri quit injuria, in quo eiusmodi voluntas & desiderium desideratur? Cum discupiat vltrà meritum laudari, & extolli, atque gloriam intentâ mente captet, & insequatur. Ideò peccator contemptus, spretus, & confusus, minimè se reputet meliorem, probô, justo, ac viro Sancto; cùm hic obligatur, & constringatur, desiderio mori debere, esse semper contemptui, ac despectui.

CAPVT XVII.

Prosequitur dictum sermonem.

VErba Virginis perplacuère Desiderio, aitque: Dic rogo, quid juuare me, ac promouere possit, sanctum istud Desiderium consequendi. Duo respondit illa: Primùm est: AMOR DEI, secundum: SANCTUM PROPOSITUM, quod Superior nostra, HUMILITAS, sibi Virum seu Maritum accepit. Cæterùm si feceris, quod dixero, juuabit admodùm & perbreui virtutem meam te consequi promouebit. Ex animo, respondet Desiderius, cuncta præstiturum me promitto. Induc, ait illa, in animum tuum, quòd, AMORI DEI, quem tam vehementer & ardenter (liceat ita loci) deperis, capitalior non sit inimicus, qui aut ampliùs illi reluctetur, proprio tuo corpore; quare hanc exosculare consuetudinem, vt, tam mane, quàm vespere, sic animæ tuæ dicas: videamus, anima mea, quali modo, die hac, hunc saccum Vermium, tuum, dixerim cadauer (dulcissimi IESU & Domini Creatoris ac Redemptoris tui hostem,) odio habitura sis, quomodo percupitura illud tribulari, sperni, atteri, & in vltimis poni, vel nihil prorsùs admis-

ſura, quominùs in cunctis neceſſariò faciendis periequatur & perſeuerè tractetur. Hæc ſi feceris, horumq; ante omnia, deſiderium, & memoriam habueris, Animæ tuæ, ac Optimi Domini tui hoſtes, nunquam non perſecutus fueris, ijſque inſidiari haud omiſeris; tunc exercitatio eiuſmodi, magnam virtutem, perfectionem, non minorem inſuper gradum, & ſtatum humilitatis aſſequendæ tibi conciliabit, & comparabit; cæterùm per huiuſmodi proprij corporis auſteritates, odiumq; tui, conſequeris, vt ipſemet affectare, imò & exoptare te ſenties, ampliùs, & ampliùs percupidum contemptu & contumeliâ affici. Eiuſmodi deſpectibus, ſi te contingat, à non nemine lædi, mihi, virtutiq; meæ inhæreas, refert; vehementer ad hæc in his lætando, ac gaudendo, Deum laudando, illiq; grates referendo, dic: Laudatus, ac benedictus ſit Dominus noſter, me qui ſuperiorem inimicis meis fecit. Deſiderius mirificè conſolatus à Virgine, & licentiâ, ab Aulæ Magiſtrâ, petitâ, duct⁹ eſt in ſecundæ Hvmilitatis filiæ cellam, vocabulo: Simplicitas, quæ pariter eum perlibe raliter excipiens, ac vterq; ſedens, cæperunt de Deo, diuiniſq; rebus ſermonem

conſe-

conſerere. Peto, inquit Deſiderius, non dedigneris vocabulum, virtutem, ac ſtatûs tui proprietatem inſinuare. Nomen vtique meum, ait Virgo eſt : SIMPLICITAS. Quare cùm vnoquoq; indifferenter, ſimpliciter, dexterè, rectè, clarè, abſque fuco, vel quæſito colore aut hypocriſi agam, & conuerſer, oportet, de nullis prorsùs, qnæ fuerint cunque, quâ audi-tis, quâ viſis, malè ſiniſtrèq; ſuſpicando. Verùm piè credere malo, quòd omnia & ſingula dexterè, & ſanctè peragantur ab omnibus & adminiſtrentur. Saltem quod attinet opinionem, tunc de nullo, niſi de me ipsâ malè ſuſpicor & ominor, ſemper ſuper cogitatus, & concupiſcentias meas vigilando ; dextrum oculum Sapientiæ, & Prudentiæ aperiendo, ſimulq; proſpiciendo, quatenùs malū vitare valeam. Vt noſtra mater, videlicet HVMILITAS fortior, ac potentior in omni virtute, euadat. Qui? ſubintulit Deſiderius, foretnè haud virtuoſa, ſi oculum non teneret apertum? Minimè, dixit illa; SIMPLICITAS etenim abſq; ſapientia nihil facit, aut conducit, pluſq; nocumenti quàm vtilitatis confert : AMOR namque DEI, neminem diligit, niſi qui cum Sapientia, ac Prudentia graditur, & ambulat.

CAPVT XVIII.

Monstrat Simplicitatis mores, & Proprietates.

PRecor, soror mi, non verearis adstruere, quali modo, cum vnoquoque simpliciter ambulare queam. Tribus modis dixit illa, Cogitationib9, Verbis, & Operibus. Primò de nullis cogitare intendã, & contendam, captum & intellectum meum excedentibus, neq; honorem, dignitatem quæram vel applausus, adhuc autem nec minimæ mundanæ vanitatis vmbræ insistam & inhiem, necessum est, nunquam immemor meipsius; nempe quod vilissima omniũ Virginum, in mundo contentarũ & indignissima sim, vt DEI famula audiam & censear: omnes autem alias arbitror bonas Sanctas plenas gratiarum, ac omni virtutum genere præstantes. Secundò blandicella, adulatoria verba, haud proferam, vel palpum obtrudam vnquam; fucatas, singulares, aut blandas emittendo voces aut sermones, nisi: EST, EST. NON, NON. residuum enim malũ est, ac de mala propullulans & prouenienś radice, quæ est Vanitas. Tertiò, singularia, vana, mundanaq; non peragam, atenim solùm simplici-

plicia, vilia, humilia abiecta, rudia & recta; ne in vanitatem me attrahant & abducant, & ob quæ vel merear, vel hinc, extrudi me, oporteat. Vilia namq; ac simplicia amplectendo & operando, cor humile fouet conseruatq; deuotum: contrarium verò agere, prorsùs periculosum. Qua de causa? quærit Desid:; scire te oportet, respondit illa, Superiorem ac Matrem nostram, me hûc introducendo, mihi officium injunxisse; duo nempe Clenodia ac pretiosos lapides, intus reperibiles, conseruandi, vocantur: PVRITAS & INNOCENTIA tanti valoris, vt nunquam satis æstimari, aut dignè appretiari vel æquilibrio stabiliri sufficiant. Pro his duobus Clenodijs & habendis & asseruandis,& reliquæ omnes Domus eremi huius, fundatæ, & exstructæ existunt. Omnia proinde nostra opera, non alio fine, nisi hæc duo Clenodia comparanda, & in esse conseruanda præstantur. Si verò præsumptio, vanitas, aut singularitas per portam cordis, oris, & operis, irreperent, & intromitterentur, bina Clenodia hæc profectò facili negotio surriperentur & perirent. Quare dum virgines, cogitatus, suos sermones, & opera non eò collimant & dirigunt, (ad

præasserta, duntaxat Clenodia lucranda, & possidenda) stolidas, & fatuas admodùm illas æstimamus; eò quòd nesciant, quid faciant. Quid vtilitatis, inquit ille, huiusmodi Clenodia vobis adferunt, cùm sitis perpauperrimæ? næ in magno versamini discrimine, auaritiam incidendi, similes ac minimè necessarias, superuacaneasq; diuitias (cuiusmodi Clenodia, & pretiosæ sunt Margaritæ) possidendo; cùm pauperes fame pereant, & moriantur. Minimè, subinfert illa, intelligis, & non rectè judicas: Enimuerò quamuis in amore, desiderio, & possessione diuitiarum, aliorumque bonorum, sint illa quàmlibet spiritualia, aut secularia, vel alia, quoad opinionem, modū, & finem, per quæ desiderantur, possidentur, & vsui sunt, auaritia, & dolus abscondit⁹ & consepultus sit, minimè tamen in Clenodijs à nobis habitis, fraus aliqua & insidiæ inueniri possunt, eà propter, quod illa ad AMORI DEI placendum, & seruiendum, desideremus; teneamus, & asseruemus; illique cum ijsce vbi introierit, vel nos in eius domum intrauerimus, cultum & honorem exhibendum. Alijs diuitijs superinducitur ærugo, aut tineis demoliuntur, eædē aut ex seipsis putrefi-

putrefiunt, & corrumpuntur. Ideò, quòd sæpenumerò aperiantur, & detegantur: has autem in corde abditas, & absconditas, ærugo, vermes, aut corruptio inuadere vlla nequeunt. siquidem Clenodia prædicta nemini, nisi penes se habenti, aperta sunt, & illas possidenti. Quî, ait Desiderius, si panderentur, seu detegerentur, possibilène ea ranceſcere, aut erugine absumi? Nequaquam, respondit illa. Si enim quispiam eadem, adaperiat, monstret, & denudet, vt videantur; talis nunquam habet, sed omnino illis caret. Cui enim sunt, non cogitat se illa habere: sed desiderat, & satagit, allaboratq; continuò illa acquirere, & consequi; Porrò subinde Dominus noster donat ejusmodi Clenodia, quin illa habens sciat, se eadem habere; Bonus autem Dominus, id propterea facit, ne præsumptio, proprium sentire, ac æstimare (in corde abscondita) illa surripiat, & furetur. In summo proinde gradu illa possidens, tam arctè & absconditè occultat ea, quoad sibi possibile ducit & autumat.

CAPVT XIX.

Prosequitur, & ostendit ea, quæ Simplicitatem foueant, & conseruent.

DEsiderius desiderio desiderans vltrò ait Virgini. Quidnam magis juuat commodatque preciosa hæc margarita in esse conseruare? Vnum ex aliis, respondit illa, est nouitiis aut tyronibus pernecessarium, senibus quoque ac decrepitis non inutile: Fugere duntaxat, & portas valluasq; claudere: cum multis etenim agere & conuersari hominibus multaq; audire & loqui, perquàm difficilè & malè prædicta conseruantur: ex ea ratione, quòd Anima nostra sit quasi speculũ quoddam, figurarum & imaginũ species, atq; effigies, ex omnib⁹ sibi contrapositis, referens, recipiens, ac imprimens. adhuc Anima est quasi cera, omne inolitum & impressum, in se conseruans: est insuper tanquam vrceolus aut vas pice refertum, quod sine coinquinatione axungiæ, aut picis adhæsione dari nequit. Quî possibile est, ait Desid: fugere, portasq;, viuenti in congregatione ac societate semper claudere? cùm persæpè huc & illuc ire cogatur; á Superiore hoc & illud facere impuls⁹; cum vno alteroue interdum colloqui

loqui; cùm insuper omnibus affabilem sese præstare aut exhibere, communicationēq; sermonis nulli abnuere oporteat: cæteroqui proprietas priuatū aut singularitas (vitandum enim huiusmodi monstrū cuilibet omninò) plus æquo vigere virereue videretur. Equidem ita, infit illa, nos ex OBEDIENTIA & CHARITATE per multà videre, audire ac loqui teneri, tamen hæc ipsa, propriâ illectus aut inescatus, facere attentans voluntate, erraret profectò, ac minimè prudenter aut rectè agere præsumeret. Secundò conuenit ac precatur illum prædicta duntaxat Obedientia & Charitas (si tamen haud negligat, & quod cæteroqui in se est, facere mauelit) vt præuideat præcaueatque à perditione Clenodiorum illorum. Quid agendum, dixit Desiderius, vt facere quis, quod in se est, valeat? Oportet, respondit illa, vt qui, per Obedientiam, Charitatem veramq; necessitatem, nedum ab hominibus auulsus & abstractus, quietis silentiique diligens (harum gemmarum. Puritatis & Innocentiæ, conseruandarum gratiâ) esse possit sed & me secum rapiat, & si in meo sit contubernio, haud vereatur, quin supra memoratos (quàmlibet totum peragrâ-

rit mundum) lapides perdat pretiosos. Desiderius; rogo, per similitudinem id ipsum mihi declarari: simpliciores namque ac rudiores homines, huiusmodi stylo & modo intelligere, & faciliùs penetrare consueuerunt. Scito, inquit SIMPLICITAS, PVRITATEM ac INNOCENTIAM (hi quippe optimi sunt modi adipiscendæ virtutis; quibus itidem illicò & quantocyùs ad vltimam, DEI duntaxat AMOREM, venitur) obtinere & conseruare percupido ac exambienti fugiendum esse portasq; claudendas; quod impossibile factu, me nisi comite; adhuc autem in omnibus, quæcunq; vel videt, vel audit, me dextro suo oculo imponendum & includendum, sciat. Si proinde sinister oculus (supple Concupiscentiæ facilis siue temerarii ac stolidi judicii) illa cernere discupit, priùs ea oculo dextro SIMPLICITATIS dispiciēda & trutinãda ostendat, in se ipso duntaxat considerando quemque, sit siue vir siue mulier, siue frater siue soror &c. omnes pueros Domini nostri immò Angelos existere, & alia omnia non nisi instrumenta & organa DEVM jugiter ac Creatorem suum incessanter laudantia & benedicentia;

Cæte-

Cæterùm, hoc modo, quæcunq; de proximo ſuo vel audit vel videt, dexter oculus, indulgebit, ignoſcet, excuſabitq; æqui boniq; conſulet; atque ex omnibus Creatis, in quæ illum oculus ſiniſter Concupiſcentiæ, allexerit & detorſerit, laudes DEO nunquam non decantabit ac perſoluet, perpendendo pulchritudinem ſuauitatem, dulcedinem ac benignitatem, aut vel Creatoris & factoris ſui alias virtutes & attributa, ſeipſumq; ex ſtimulando, dicet: Nolo creaturas deinceps aliter deſiderare ac diligere, niſi in & cum eis Deum ſimul diligam, laudem & benedicam. Pari modo opus erit, vt in omnibus, quæcunque vel egerit locutuſque fuerit, me ſimul ſecum rapiat. Quî, Deſiderius inquit, facit homo omnia & ſingula cum SIMPLICITATE? Quando intentio, ſubinferebat illa, ſimplex, recta, pura, munda & dextera eſt, intantum quod omnia (quæ alioquin in ſe bona eſſe probantur) facienda, cum omnibus pariter circumſtantijs loci, temporis, hominum ac perſonarum, dexteritati ac æquitati conſona ſunt & conformia; ſimiliter modum, medium & occaſionem benè & diligenter perpendendo ac præuidendo, vt ex aſſe, ad gloriam Dei ſolummo-

do & honorem, siue proprii Spiritus vel corporis virtuosam, seu Proximi, & communis boni vtilitatem, ac commodum fiant; hoc nunc est, semper & in omnibus cum SIMPLICITATE ambulare. adeòq; taliter gradiens, benè cautis & perquàm securis, certijsq; passibus ac vestigijs ambulat, qui omni loco & tempore, inquàm, assumit sociam SINPLICITATEM.

CAPVT XX.

De Humilitate.

DEsiderius Virginis huius SIMPLICITATE mirificè consolat⁹, licentiâq; sumptâ, vltrò ab Aulæ magistra in HVMILITATIS secundæ filiæ, cubile introducitur, Vocabulo PAVPERTAS; à quà itidem exceptus hilariter, cui assidere iussus, dixit: Multùm ex Societate vestra recreor, cùm haud ignorem, quòd AMOR DEI perquàm ardenter vos diligat. ac peto, digneris officii tui qualitatem patefacere. Propeer DEI AMOREM, infert Virgo, neque habeo, neque habere quidquam cupio. In quo igitur: Desiderius perconatatur, consolatio & gaudium vestrum situm est? Supremus thesaurus meus est, ait illa, bona, diuitias, solamina, gaudia flocci

flocci pendere; ac penitûs nihili facere. Permirum, dixit Desiderius, dictũ enim uerò mihi, Domum hanc, à ditissimo pariter ac liberalissimo Domino, fundatam & exstructam esse: quî ergo vult & patitur, eam, tam pauperes, miseros, egenos inhabitare populos? proinde me latet, quid beneplaciti seu grati obsequii ex inopia vestra haurire possit? Dicam & non celabo, infert ipsa; Fundator & institutor huius Domus, Rex est, & orbis totius Dominus, habens omnia regna mundi, thesauros & diuitias illius in manu & potestate sua; nihilò minùs, voluntatis ei9 & placiti est, perpauperes vt simus, ac nulli rei, nisi illi cor, & amorem intendamus & impendamus. Si etenim nobis affatim omnia cõcedere vellet, posset vtiq;. at iis, quos tenerrimè diligit, perquàm minimum donat, quatenùs vnicè Illum desiderent, ac mundum, mundanaque omnia aspernentur & odio habeant. Maximum indicium, experimentum & testimonium, quod ab Amore illi9 haurire aut concipere valemus, est, dum in pertristi hoc ac lamentabili lacrymarum valle, minimè nos consolatur, aut vel concupiscentias denegat carnis: Adhæc autem nos pauperiem intantum amplecti percu-
 pit,

pit, vt absq; huius sæculi bonis, diuitijs, consolationibus, cura & solicitudine superflua, sibi ex toto ac indiuiduo corde, cum omni spiritûs gaudio, seruiamus: nec de facili mundanorum lucris & prosperitatib⁹; aut jacturis & infortunijs; tristitia & vanâ ducamur vel feramur gloriâ: insuper vt cor nostrum in pace ac quiete nec non tædii expers citra tumultum diuisionem aut scissuram, illi jugiter sit reconliatum & coniunctũ. Verùm enimverò, AMOR DEI est tam teneræ ac delicatæ Naturæ, vt nuiquam nisi vnico tantum, puro, tranquillo loco consistere & immobiliter habitare peruelit. Quæ tua, percontatur Desiderius, potissima virtus? Plurima seu potior mea virt⁹ est, ait illa, memet sororibus (quibuscum cohabito, Viuo & ago) adaptare cõcordare & conformare; & quàmlibet mihi adsit desideriũ, nihil prorsùs habendi possidẽdiuè, nihilo seciùs apri syluestris, vocabulo (SINGVLARITAS seu PROPRIETAS) qui hûc irrumpere solet, hortum nostrum subuertentis ac depopulantis, fructus optimos quosq; depascentis ac deuorantis expellendi gratiâ, vult Mater nostra, ne aliam, à Sororibus meis, animum inducam, vitam. Cæterùm ne meritum aut præmium

virtutis

virtutis meæ dilapidem aut diſperdam, ſancto propoſito memetipſam (quod NIHIL EXPOSTULARE nuncupatur) deſponſauit. Vltrò mihi, prætacta Mater noſtra, inſtillauit, velimnè perfecta euadere, vt mihi appoſito; ſiue paruo ſiue magno; cùm frugali tùm delibuto, acſi perquàm optimè condîto contenter & paciter, lætificer cibo adhuc autem atque quod maius eſt, vult, vt ob DEI Amorem, appoſiti partem quantam relinquam, neceſſitatem ſolummodo ſectando. Id nunc Deſiderius ait, plùs eſt, quàm bonum eſſe velle; & ampliùs, quàm quis obligetur facere. Videtur namque mihi FVNDATOREM, vobis tantùm Paupertatem Spiritûs injunxiſſe, & Propheta adſtruit: Diuitiæ ſi affluant, nolite cor apponere. Proindeque arbitror, virtutem Paupertatis, non in paruo aut magno ſiue multo habendo, ſitam eſſe ac conſiſtere, ſed tantum cor & animum habitis non apponere neque hiſce aggrauare. Equidem verum, infit Virgo, quòd virtus Paupertatis in Spiritu conſiſtat; niholo minùs, ſecuriùs eſſe putes, impræſentiarum, Amoris DEI gratiâ, omnia deſerere, ac nihil prorsùs habere velle. Verùm enimuerò Amor noſter & concupiſcentia, eiuſmodi pul-

chris

chris amœnis, apricis, teneris ac rebus nouis, adeò inclinatus affectus eſt, vt perquàm difficilè ſit illa, (puta tranſitoria) habere quin hiſce afficiatur immo illaque illaqueretur, vt aut nos ſaltem ex quadam parte amoris (qui vtpote in nobis minimus erga DEVM inuenitur) non diſtrahant, diuidant vel deſpertiant. Quare optimum videtur, ſtramentum, ſtupam aut paleas igni ſubducere ac prorsùs amouere. AMOR enim DEI ſolummodò percupit amorem hominis; & multi inueniuntur, ſeipſos in hoc decipientes, dicendo: Non magno his caducis afficior amore, atque ſi eiſdem orbarer, minore profectò laborarem tædio & dolore. Crede mihi, noſtram concupiſcentiam tam delicatam eſſe, & illecebroſam, vt raro admodùm fieri cernamus, quin iſtiuſmodi rebus illectetur, implicetur, & illis adhæreſcat. Exemplo tibi & ſpeculo ſit Dominus noſter, qui affatim cunctis mundi huius, opibus curâ & ſolicitudine procul, amorem & animum vel his intendendi aut apponendi, abundare potuiſſet: at vide, quàm perpauper tam ipſius, quàm Benedicta Mater eius, & chariſſimi Apoſtoli fuerint. Quid precor, aſtruit totum hoc, niſi vt penitùs nihil, neque

animo

animo neq; desiderio aut possessione habeamus, aut habere velimus? Idcirco è cellula omnia projeci, vt nec quicquam nisi Dulcissimi IESV imaginem, sicut in Cruce nudus manebat, in illa reliqui, Amoris ipsius, quo in me ferebatur, recordando, reminiscendoque. Multos quondam consueueram libros seruare, quos omes hinc remoui, optimos solummodò retinens; vtpote vetus Testamentum, ac Patrum veterum vitas; vnicè autem vitam CHRISTI, & perpaucos quosdam libellulos, nil vltra desidero. Dulcissimum namq; Dominum ipsum, ac Sanctissimæ vitæ eius, mihi credo sufficere, librum IESVM.

CAPVT XXI.

De Obedientia.

ITerum à Virgine multùm consolatus & recreatus Desiderius, veniâq; sumptâ, ab Aulæ Primiceria introducebatur in conclaue Humilitatis secundæ filiæ, nuncupatæ: PAVPERTAS. cui pro reuerentia (vtpotè magnæ dignitatis, non minoris pariter auctoritatis & grauitatis, atq; ideò ab AMORE DEI, præ Virginibus

cæteris grandiori honore habita) manũ disuauiari aut exosculari volens, sed renuenti, eamq; retrahenti (quippe quæ vna, filiarũ HVMILITATIS, honorẽ omnem ac venerationem respuentis, existebat) Desiderius humiliter assidere iussus, dixit: precor, Virgo Mater, officij tui proprietatem non verearis dicere. Ego, respondit OBEDIENTIA, bono sanctoq; sum desponsata proposito, nuncupatur: NIHIL FACIENDVM OMITTERE. Iste fortis ac præpotens est Vir nobilissimus & perquàm probus athleta, solus, & (vt loquuntur) proprio Marte, horribilissimum in mundo dabile animal, dictum (PROPRIA VOLVNTAS) fundere seu vincere ac prosternere sufficiens; quæ ferocissima belua philostorgos seu sui amatoros ac sequaces destruit funditùs atq; absorbet; efficitq; sibi obsequentes nimia dulcedine ac suauitate eos inescando, malos ac improbos omnes: & perpauci non sectantur illam, donec tandem certissimum & ineuitabilem interitũ ac perpetuam incurrant & inducantur damnationem. Me autem deuitant & fugiunt omnes; tametsi vltrà quàm verum habeatur, nullum, me sine, AMOREM DEI (qui Dominus solus,ac toto vniuerso stul-

tè appretiatur) inuenire & nancisci posse. Et quoniam DEVS me tam probo donauit Marito, nihil omnino facio, quàm quod præcipit ipse; nec cupio nec expostulo licentiam aut facultatem, præterquàm necessitati consulendo, aut condescendendo; & tunc ob periculum furum (quorum plurimi intùs habentur, & vsq; ideo se abscondentes, vt cerni & animaduerti nequeant) sola ire non audeo. Quis, percontatur Desiderius, tecum vadit? Primò, ait illa, assumo mecum canem, vocatur vti tutus: BONAM duntaxar VOLVNTATEM, & Sororē meā, nempe SIMPLICITATEM, nec non filias meas, scilicet PIETATEM & HILARITATEM; antea omnia autem Matrem nostram & Superiorem, HVMILITAS videlicet contendit mecum ire semper; quos omnes accipere mecum habeo, si alioqui tutò pergere, jussaq; capessere, vt vel prosperū sorciantur effectū, peruelim aut desiderem. Amabò, ait ille, quî Mater vestra HVMILITAS, in eis, quæ agis, tecum ambulat? enimuerò haud bene capio. Omnibus, ait illa, quantiscunq; peractis & expeditis, fuerint quàmlibet mundi totius negotia, summaq; rerum, non arbitror me boni quidpiam fecisse; neq; in bonis ope-

ribus fiduciam pono, vel cor meum ex iisdem eleuo, nec vel censeo, quin aliæ idipsum perinde & ita probè, ac ego perficere, sufficiant; nec vnquam ob eiusmodi virtutes,cæteris me præfero,aut meliorem reputo, vel quandoq; laudari cupio, ad magna grauiaq; negotia idoneam me autumando vel affirmando. atenim humiliter DEO gratias dico, quòd sibi placuit, gratiam hanc, donum Sapientiæ, intellectus & prudentiæ mihi elargiri, nonnihil pro eius amore præstandi; menteq; reuoluo ac rumino semper dicendo: In hoc plurimùm Domino nostro (quòd vel mihi gratiam tale quid faciendi præstiterit) obstricta seu obligata sum. Quare penitùs nolo, quin aliæ quicquam agant, nisi jugiter DEVM laudent & benedicant, quòd verò me concernit, nihil, ad vltimum vitæ halitum, desidero, nisi sollicitudinem, angorem, laborem; dummodò hinc Domino DEO major gloria, cultus, honos, ac benedictio; proximo verò commodum ac vtile proueniant: mihi prorsùs nihil; cùm optimè sciam, me haudquicquam promereri nec ambire, nisi vt Dominus noster Amorem suum (quatenùs virtuosiora opera facere potis sim, nec vnquam

iram ejus incurrā aut meream) mihi non dedignetur impertiri, vt vel in puncto & instanti mortis (prout piè credo & fidentissimè spero) dulcissimum, clementissimum ac pientissimum se mihi ostendat, præstet, exhibeatq; IESVM, Amen.

CAPVT XXII.

De Castitate.

ITerum summè recreatus Desiderius à matre sua: OBEDIENTIÂ. A qua & licentiâ eundi sumptâ, ductus est ab Aulæ gubernatrice in HVMILITATIS vltimæ Filiæ conclaue seu cellam, nomine CASTITAS, quæ pariter honorificentissimè illum excepit, cui & assidens Desiderius ait: Precor, bona Virgo, non verearis mihi Naturam, proprietatem, officiumq; tuum indicare. Ego sum, quemadmodum nosti, subinfert illa, sincero corde, HVMILITATIS FILIA, habeoq; binas pedisequas; quarum vna: ABRVPTIO, seu auulsio, altera vocatur PVDICITIA. Maritus verò meus, CVSTODIA CORDIS dicitur: Cui puer nunquam non adhærens, dictus: CONSERVATIO seu CVSTODIÂ CONCEPTÛS seu INVENTIONIS. Dignare rogo, ait Desiderius, puerum illum mihi indicare. Perlibentèr faciam, dixit illa,

puer ille nuncupatur: VIRGINITAS. Quē Desiderius, cernens vehementèr mirabatur, decentiam duntaxat & ornatum, quô erat instructus & accinctus. Primò namque frænum manu habebat, simulq; & lapidem, parapetasma seu velamen, atque catenam cùm sera mobili, dixitq; DESIDERIVS: FILI, dicito quæso, quidnam apparatus, cultus & condecentia, cæteraq; circa te pensilia, innuant & denotent. Cui puer, frænum hoc perniciali admodùm seruit belluæ, quam Dominus meus frænandam, & domandam habet: quæ licet sit subtilis, parua ac tenuis, tamen si vel semel manibus elabatur, deijcit vnumquemq; ac prosternit in terram deorsùm, nec vllus illam præualet suppeditare aut domare, Portulano nostro excepto, TIMORE DEI, duntaxat. Quomodo nomen, inquit Desiderius, malæ feræ illi? Nuncupatur, respondit Puer, LINGVA. Quid agis, subinfert Desiderius, lapide, isto? subseruit, respondit puer, foramini, quod habetur à tergo seu latere domûs obstruendæ, vocabulo: AVRES, fures arcendos ne intrò sese insinuent irrepantque quod sæpè sæpiùs facere attentant, si hoc non obfirmentur saxo. Subinde ori impono

idipsum,

idipſum, ne effutiam vel ineptè aut inconſultè loqui præſumam. At dicetur tibi, ait Deſiderius, quod ſis mutus; mutus haud ſum, inquit puer, ſed mutum me ſimulo, fingo, ac penitùs, ob AMOREM DEI facio. Deſiderius: Quid beneplaciti aut obſequii præſtas AMORI DEI, fingendo temetipſum mutum? Permultùm ſanè, infert puer; per iſtas enimuerò portas, binos perdimus lapides pretioſos, de quibus tibi retulit SIMPLICITAS. nempe: PVRITATEM ac INNOCENTIAM, jam verò obmuteſcendo, ſimul caueo, ne vas vini, quod Sorores bibunt, diſſipetur, & vinum effluat. Num, percontatur Deſiderius, ſuppoſitorũ haud quit poni, vinum ſupereffluens recipiendum? fieri vtique poſſet, reſpondit puer, aſt opus eſt magna Sapientiâ, ſagacitate ac prudentiâ, jam autem paruus, puer & juuenis, non perquàm efflictim præſtarem aut efficerem; ſed vas depluere paterer, vt nil, niſi ventus aut aër remaneret. Deſiderius: ad quid verò ſubſeruit linteolum? hæc dicitur, ait puer, PVRITAS, valetq; oculum ſiniſtrum velandum vel operiendum. Deſiderius: annòn velatis quoq; dexterum oculum? minimè reſpondit puer; hic etenim concernit SIMPLICITA-

TEM,

TEM, quæ nihil mali, ſed omne bonum, commodum & virtutem adfert & inducit. Atenim ſiniſter oculus, puta, PROPRIVM SENTIRE, acerrimi viſus eſt, multòque celerior ac ſubtilior, quàm dexter audit contriſtatque nos nimis: mortem enim nobis ingerit, & intromittit, acceleratq;. quare velamento hoc operire illum præſtat; quatenùs omnia, puritate aut munditiâ intueri & aſpicere valeamus. Non verearis, petit Deſiderius, id meliùs diſpungere & enucleare, quo pacto ſcilicet videre omnia PVRITATE cum & munditie poſſitis? Cernuntur, dixit puer, PVRITATE cordis omnia, dum dextro conſpiuntur oculo, ad rationabiliùs intelligendũ duntaxat, quâ honorãdi, colendi, ac laudandi Dei, quâ expurgandi, excuſandi, condolendiq; Proximo gratiâ. Senticoſa verba, inquit Deſiderius, & obſcurè dictum, quare clariùs explicatiùsq; illud enodare, ediſſere velis. Ecce, ait puer, optimè noui, te idipſum perquàm probè intelligere. Deſiderius ſubinfert, intelligam licet, nihilominùs, quiſpiam exactius intelligere, relationem inſtructionemq; à me deſiderare poſſet. Videtur mihi, inquit puer, in hoc Voluntas ac deſiderium tuum (alijs

proſici-

proficiendi hominibus) perquàm commendandum: quippe, cum magna ſit virtus, nec minor Bonitas & Charitas, dum proprio quiſpiã commodo vel lucro non inhiat ſolummodò. Plurima inſuper dicta ſunt inibi, per ſimilitudines, figuras & parabolas, quorum expoſitio profunda quidem, ſed vtilis, pulchra & venuſta. Quapropter Poſtillam conficere, cùm redieris, interpretatumque dare licebit omnia & ſingula hîc audita & viſa, longiùs dilucidiùſq; deducendo, & (quẽadmodum D Gregor. in ſacros Libros Iob prolixius tractans dilatauit ſermonem) latiùs laxiùſque præaſſerta ampliando. Profectò, ſubſumpſit Deſiderius, probè admodum dicis, proinde idipſum (auxilio gratiæ Domini noſtri) factum putes; Quamuis ſimilitudo hæc intelligentibus ſufficiat, nec vlteriorem deſideret expoſitionem. at veró mediocriter doctis, & in Chriſtiana Religione non ita benè fundatis, deſcriptio prætactorum dilucidior multùm profuerit & conduxerit, adeoq; cum conſilio tuo, optimùm fore puto inchoare. Nunc autem dic rogo, de omni ornatu tuo: Quid catena hæc importat, cum ſera ab ea penſili? Vocatur, inquit puer, MEDIOCRITAS, valetq;

portæ domûs occludendæ, ne Virgines intùs exiitentes, excursitent, nisi enim obsererentur fores hisce, nullus omninò & ordo esset, & in vanum laboraremus, siccumq; (quod aiunt) littus araretur. Vltrò dico tibi, si oculum sinistrum con tectum gessero, sit licet vtrumque aper tum, attamen nihil penitùs video. Quî fieri potest, percontactur Desiderius? te vtroq; oculo aperto haud quicquam cernere? Eapropter, respondit puer, quòd oculos ad caput sursum erectos seu sublatos eleuatosq; geram ac teneam; & quamlibet subinde, terram versus illos mittere ac defigere videar, nihilominùs vertit surgitq; contrarium faciei, obrutumque ad caput supra eleuo attolloue.

C A P V T XXIII.

Concludit primam partem.

DEsiderius cum nonnihil, & aliqua temporis intercapedine CASTITATIS consortium vidisset, comprobasset, expertus, nec non illius Societate perfruitus esset, abijt incredibiliter consolatus, atque Domo eductus ab Aulæ Domina dicente sibi: Ecce nunc omnes Virgines

intus,

intus, commanentes oculis perſpexiſti. Percontatur Deſiderius: annòn habetis, quid amplius oſtendatis? ſubinfert illa: ſi omnia hîc viſa auditaque ex aſſe obſeruaueris executionique mandaueris, hactenus ſufficiet atq; nimiſquam benè iuuabit ad Dei amorem reperiundum; nihloiminùs adhuc monſtrabo Arborem quandam in horto Noſtro plantatam: quâ & viſâ in ſtuporem actus (præcipuè quia bino adeòque diuerſo, & à ſe diſtincto, erat onuſta fructu) ait Deſiderius: quinam, precor, hi ſunt fructus? inter infimos reſpondit illa creſcens nodos, ſubpallidi & quodammodo coloris expers, nuncupatur: DIFIDENTIA SVI. Supremis verò innaſcens nodis ac frondibus, aurei & pulchelli coloris; appellatur, CONFIDENTIA DEI, quem vtrumq; fructum manducare habent, Domum hanc inhabitantes. Sin minùs, laborem & operam, licet quàm diutiſſime inibi manſerint, diſperdunt. Num prohibere, infit Deſiderius, quis poteſt, vt decerpatur pro itinere? minimè dixit illa; at comede primùm de infimo ad ſaturitatem, DIFFIDENTIAM duntaxat TVI: ſuperiori autem adimpleto peram, crumenam & capias omnes, quo in via veſcaris, quod

ſufficiet, quouſque Domùm AMORIS DEI repereris. Multùm refocillatus recreatuſque comeſtione fructus inferioris DESIDERIVS, altiori autem replens manicas ambas & ſinum, vltrò Virgini ait: quàm humaniſſimè rogo, Chariſſima ſoror, vt ſemitam & viam, quam ſcis & potes, breuiuſculam, Domum versùs AMORIS DEI, oſtendere digneris. Summâ perfundor lætitiâ, ait Virgo, quòd videam te, tam probè itineri accinctum & inſtructum, fructu quoque vtroq; prouiſum, ad AMOREM DEI inquirendum: nihilominùs vereor, ne ſolus pergens, rectâ viâ ſis iturus, quare perprobam ſocietatem tribuam, te ducendam atque comitandam. Quî? ait DESIDERIVS, numnè vnus canis dicta, BONA VOLVNTAS ſufficit? minimè, ſubinferebat illa, ſolus ſufficit, licet duplò ſeu geminatim bonus foret: Enimuerò in via, nedum malæ beſtiæ feræque ſylueſtres, foueæ, dumecta, ſpinæ, ac tribuli occurrent & obuiabunt, ſed & multi dantur latrones, fures ac pyratæ, itinerantes, ad terram proſternentes, iugulantes, ſtrangulantes, trucidantes ac interimentes: permultos itidem crebrò circumueniunt. proinde bonum eſſe arbitror & iudico, ne Cani tuo nimiũ cõfidas.

Quando-

Quandoquidem ita esse, inquit Deside-rius, dicis; præsta mihi, precor amici-tiam & fauorẽ, dictam duntaxat societa-tem (quam mihi esse scis pernecessa-riam) ductricem. Sume, inquit illa, Por-tulanum, nempè TIMOREM DEI, qui Vir dexter & apprimè strenuus, audit; por-rò si peroptas, ne te vnquam deserat, tene filiam eius, supple, PVDICITIAM. si adhuc & hanc perdere times, hanc tibi herbulam memoratiuã accipito, dicitur, ASPICE DEORSVM, terram versùs; & ali-um comitatum, puta, SIMPLITATEM: atque ita in NOMINE & cùm benedictio-ne DEI proficiscere. Vnum tamen te non fugiat, commonerem. Si fortassè TIMOREM DEI seu SIMPLICITATEM per-dere contingat, vt saltem Canem tuum adprimè serues & custodias. hic enim prænominata reperiet ac iterum recupe-rabit. Si nihilominùs fructu, quem perâ portas, illum exsaturaueris. Hinc autem proficiscens, sumito ac teneto viam ma-nus sinistræ, & adinuenies semitam mul-tò breuiorem, te rectâ ducentem ac in-ferentem Domum, quam DEI AMOR in-colit. Quî nuncupatur semita illa, ait DESIDERIVS, vt si fors exerrare aut de-uiare (sicut assolet) accidat, sciam repe-

tere & requirere, & rectà gradi valeam? nominatur, respondit Virgo, PATIENTIA. Hæc est proxima via peruenie-
ndi ad Domum & HVMI-
LITITATIS & AMORIS

Pars Prima Explicit.

PARS SECVNDA.

CAPVT I.

De Patientia.

LÆtus & perquàm consolatus perexit DESIDERIVS domo PATIENTIæ, cum sese fructu refocillasset, ac bono comitatu prouidisset, Cane scilicet, quæ est: BONA VOLVNTAS, ex vnoque latere Portulano: Ex verò altero SIMPLICITATE septus ac stipatus, peris, bisaccijs & capsis, memorato fructu repletis, nempe CONFIDENTIA DEI? atque sic cæpit PATIENTIæ viam hilari & magno animo ingredi. quàmlibet autem dixisset Virgo, eam breuiorem ac propiorem fore, inuenit tamen illam asperiorem, duriorem, grauiorem, & tædiosiorem; plenam lenticetis, vepribus ac spinis, dixitque SIMPLICITATI. O DEVS meus, vt via hæc difficilis, dura, austera ac fastidiosa,

quod

quod nunquam putâram! mirari noli, aut SIMPLICITAS; ideò namque via PATIENTIæ vocitatur, nisi petrosa sentico-sa magni laboris dolorisque, plena insuper spinarum & veprium foret, vt vel quispiam, juxta sui animi placitum, illam proficisci aut ambulare posset, haud quaquam tale sortiretur cognomentum, si planior duntaxat facilior, aprior, amænior que esset; Domus quoque, quam præfert & indigitat, tanti haud æstimaretur. Nunc autem nemo, nisi bene peritus, & Vir probatus eam perambulat. Nũ ignoras paræmiam? Nullum bonum siue labore, nec dulce, nisi præuio, datur amaro: porrò cum viam susceperis, asperitatem ac tædium pariter viæ, te patienter ferre, restat; attamẽ prolixa vel longa non est. Cæterùm, piscari qui vult, madefiat, necessum est QUI: putasnè tale ac bonum tantum imò (veriùs dixerim) thesaurũ, qualis AMOR DEI est anxietate sine aut labore, re pro tam vilissima, inueniri? ausculta Senecam disserentem: Maxima ac pretiosissima res, veruntio emi & comparari nequit. hic vltrà dicit; jure merito, grauiori cura solicitudine & labore in ingẽtèm peruenitur mercedem. STOLIDVS taxareris, & habetur si

tanta

tanta pro genio proprio ac volupe labore & ſolicitudine procul, lucrari exiſtimares. Verùm enimuerò ſi tam facili negotio AMOREM DEI reperire ſufficeres, haud magni faceres eundem, eò, quòd paruo admodùm conſtaret. Quare nunc quod optimum cunque valet manus tua, operaretur nauiter, ſtude ac toto Zelo ſatage ad modicũ tempus, vt vel in futum cum AMORE DEI pacatiſſima quiete frui & in illo ſolo delectari poſſis; quin & pluris eundem habebis, ardentiùsq; amabis, ſeduliùs cuſtodire ac cõſeruare eius amicitiã laborabis. Et quo maiori ſolicitudine, operâ & fatigatione tibi eandẽ obtinendi conſtiterit; eò maiori gaudio & ſolatio fuerit: atque ſi forte minùs valens viribus elargueris aut defeceris; & nonnihil erraticus obambulaueris, de fructu, quem perâ geſtas (CONFIDENTIA DEI) comede, ita & confortaberis; vires reſumes, viamq; ibis rectam. Cæterùm dico, aſperitatem & laborem viæ ſi detrectas ſubire, aut perſentire non vis, ſcito, quod ille, qui cantat & pſallit, miſerias perterreat, ærumnas ſuas alleuiet & imminuat, tædiumq; diſpellat. Verba hæc SIMPLICITATIS conſolatoria & robur animi facientia Deſiderio cumprimè placuêre, & dixit:

dixit: quomodo, precor, in Senecionis ac tædiosi viri hujus consortio, cantare quiuero? Solennis & constans mos illius hoc habet, dixit Virgo, amatque semper vultum præ se ferre seueriorem, tamẽ totus est gratiosus, perhumanus, peramabilis & mansuetus (etenim AMORIS DEI frater est vterinus) maximè verò si non leuitate ducti cantauerimus; at solummodo Spiritꝰ nostri lætificandi gratiâ, ac Viæ tædij tollendi & obliuiscendi, animique resumendi, recreandi, roborandique causâ Quomodo cantare possum voce carens? Petit Desid: fieri nequit respondit Virgo, te voce non pollere, ipsusmet cum vox sis. Admirabundꝰ Desiderius vocem se vocitari audiens, dixit. Quipote vocẽ existere me? Tu & cuncta creata simul, infert illa, sunt Verbo DEI procreata & producta, sequitur proinde post dictum necessariò vox emergens; & quemadmodum ad verbum à Domino nostro prolatum, illicò omnes Creaturæ productæ sunt, & adstiterunt; ita omnia pariter creata, voces esse comprobantur. Declares & enucleees id, quæso, dixit ille, dilucidiùs. Libenter, ait illa; lingua, sermo, locutio & verbum, idem sunt; non enim locutio est id, quod ore

profert homo; sed est conceptus mentis ipsius, & compendium adeòq; sermo intrinsecè animo ejus insidens seu inhærens, ipsum verò, quod homo aperiens os proloquitur & profert, est vox, connotans ac consignificans sermonem, verbum, dictum, conceptum, & compendium in mente hominis contenta. Vt sicut conceptum aut cogitatum formando, dicam: quod tu sis homo: est locutio & sermo, quem, qualem, licet minimè eloquar aut explicem. concipio tamen eum in meipso; videamus ait Desideri⁹, vtrū & cuius vox existã? SIMPLICITAS: tu es dixit, Vox DEI, qui te sibi in laudem, & ad benedicendū creauit ac fecit. Quid sentiam & dicam, inquit Desiderius, de meipso siquidem vox tantummodò sum? Per bonū esse, inquit illa, proprietatemque tibi à Deo collatam, dicis Deum esse bonum. Per pulchritudinem in te contentam, dices Deum esse pulchrum, qui talem ac tantam tibi tribuit speciem & formæ venustatem, sic quoque reliqua omnia in te comprehensa tibique indita, atque à Deo creata, nonnisi voces sunt, virtutem, ac bonitatem eius testificantia loquentia, ac prædicantia. Quomodo dicito, aiebat Desiderius, ea, quæ in me

Deus

Deus creauit, ſint voces? dicis namque ingenuinè ac implicitè de omni in me reperibili. Ea de cauſa, inquit illa, quòd peccata, iniquitates & malitiæ, enormitateſque in te, dabilia, & à Deo minimè creata, haud voces ſint Dei, aſt tuimetipſius; loquentes, immò clamãtes, te eſſe malum, iniquum, injuſtum coinquinatum & immundum. Quemadmodum enim homo per creaturas & creata omnia in Dei ac Creatoris ſui deuenit cognitionem; ita etiam per hominis ipſius (quodammodo dixerim) creata, & per ea, quæcunq; ab ipſo homine (per ſe loquendo) deſcendunt ac proueniunt; iterum ad ſuimetipſius attingere atque peruenire ſufficit cognitionem.

CAPVT II.

Oſtendit cognitionem DEI *per creaturas.*

DEſiderius immirabatur Virginis huius SIMPLICITATIS habitudinem, quæ tametſi ſubrudis & impolitula videbatur, in his tamen profundis, præclaris ac virtuoſis rebus facillimè pleroſq; ſuperabat ſapientia ac prudentiâ; dixitque illi: Quî vis cantem? ideò, reſpondit illa, vt faci-

liori negotio, oneris, tædii, doloris, laboriosissimæ vitæ huius ac lacrymarum vallis obliuiscamur; atque adeò Spe, ad Domum AMORIS DEI perueniendi, frustremur. adhæc vtpote consideratio ac meditatio factorum & creaturarum manuum Dei, non modicum conducit; at peridoneum juuamen ac singulare existit solatium. Quas creaturas in Via hac PATIENTIÆ optimùm esse tibi dixit proponendas: nam earum amorem quantocyùs & propediem assequeris; si duntaxat cor tuum ac cogitatus sæpiusculè in hoc libro factorum Dei exercitaueris & occupaueris. Per patientiam enim, & consolationem litterariam, sacramq; Scripturam, qualis totus est mundus, qui non nisi liber quidam Dei, esse conspicitur, maiorem concipim⁹ & acquirimus Spem & fiduciam. Nunc autem quoniam ita esse video, infit Desiderius, nos occinere debere, faciamus; vtpote, quia voces sumus ad Dominum nostrum collaudandum & benedicendum. Perplacet, ait Virgo; in via enim hac perplures reperiemus habebimusq; voces, nos in cantu adjuuantes. Quosdam enim inueniemus Discantus, quosdam Tenores; alios Contra-Tenores: at nunc primùm perquàm

plures

plures obuiam procedent Baſſus. in medio verò permulti Tenores & Diſcantus occurrent. Sub finem deinceps Contra-Tenores & multiſonoræ erunt voces conjunctæ ſonis vocalioribus, nempe Organorum & contra-punctorum, juxta multiplicitatem & diuerſitatem Creaturarum: verum opus eſt (vt juxta regulam Artis huius Liberalis fiat & procedatur) quatenùs primò cantum pernoueris & calleas & vbi vocem habuerimus, regulam & mediũ cantûs perdiſcamus, oportet. Hoc quis nos, ait Deſiderius, edocebit? Vox ipſa, infert illa: ſunt namque Creaturæ nonnullæ bonitatem Dei adumbrantes & ſymbolizantes; aliæ omnipotentiam & excellentiam; aliæ nobilitatem; aliæ pulchritudinem; aliæ ſuauitatem & dulcedinem; aliæ poteſtatem: aliæ manſuetudinem indigitant & innuunt. atq; ita vnaquæq; juxta conditionem ac Naturæ propriæ proprietatẽ monſtrat & miniſtrat nobis Domini noſtri cognitionem & notitiam. quatenùs laudes eius annunciemus & amplificemus; illiq; ſoli grates decantare valeamus. Quare adnitere ac omni conatu ſtude in via iſta quoad poſſibile, quò pſalmodiam & cantum quàm optimè perdiſcas; quò enim va-

dis (DOMUM versus AMORIS) nihil præter cantare agitur, vt, vbi inibi fueris, priùs Artem teneas. Cui, etenim, in Via dicta, bona vox, vtitur & exercet se illâ sæpiusculè, intantum quin illam perdat; aut vel vnquam immutet; sed quoad valet, incessanter & sine intermissione cantat, & psallere nunquam non desistit, adeò vox eius stabilitur& solidatur, quòd nunquam aut alterari aut variari possit, demùm in via præsenti, quò quispiam, per quotidianum exercitium acuratiùs & solertiùs addiscit modulari, eò melior & acceptior ibi præcentor habetur alios cantu præuertens. Non abnuas ostendere, rogat Desiderius, per creaturas concinere aut cantare posse, qui vtpote hoc discere per meipsum nequeo, perlibenti animo, respondit illa. Desiderius peregrè ac diù profectus, longum nimis per syluas ac solitudines dimensus est & confecit iter; vbi & virtutes multas, perraras excellentias, magna & miranda prodigia, bonitatem quoque Domini nostri IESV Christi addidicit & consecutus est medio duntaxat magisterio, doctrinâ & informatione, nec non ingenti auxilio huius SIMPLICITATIS, multos tamen & graues ac promolestissimos labo-

res ac pericula ſubire & ſuſtinere compulſus eſt: prolabebatur & namque ſæpiſſimè, SIMPLICITATE lapſabundũ sẽper tenente ac ſuffulciente, ne concideret & totaliter prolaberetur. aliquando ipſo facto cadebat ac corruebat, ſed SIMPLICITAS illi manum miniſtrabat, ſubinde adeò grauiter & atrociter illidebatur terræ, vt niſi TIMOR DEI ipſum ſubleuaſſet, nunquam præualuiſſet aut voluiſſet aſſurgere. interdum, vbi procedendum erat, retrocedebat, ac ſupinus cadebat retrorſum: itaque qui per creaturas ædificari & meliorari debuit, ſcandalizabatur ac in deteriùs abibat ſæpicule, neglexit namq; nucleum extrahere, aut ſecretiorem virtutem vocum cantuſque addiſcere, nauci faciens cantum, ſed ſinebat ſeſe incitari, impelli, & adigi; vt TIMOR DEI, nonnunquam tunſionem, truſionem quin & colaphum infringere coactus eſſet. ſæpè impingebat & offendebat pedes ſpinis ac ſentibus, quas SIMPLICITATE, pedẽ, tenente, TIMOR DEI extrahebat. Sæpè ſæpiùs obdormiebat, at vrgente & inſiſtente TIMORE DEI progredi cogebatur, ſæpenumero defatigatus & laſſus deſedebat, & ſocordiâ torpeſcens attinebatur; at cane BONA VOLVNTATE couſque latratum

edens

edente, quoad ſeſe erigeret, & ſurgere compelleretur; Interdum adeò afficiebatur tædio, vt animo ceſpitans aut vacillans, ceſſim ire & jam jam reuerti cogitaret; at prælibato & guſtato fructu in biſaccijs habito, iterum ad animum redijt, vireſq; reſumpſit & confortatus eſt. Crebrò pergens noctu amittebat cùm TIMOREM DEI, tum SIMPLICITATEM, vt vel oberraret deuiando, at dies cùm illuxiſſet Solq; ſplenderet, illicò viam repetijt. Cum igitur aliquod abijſſent diebus, venerunt tandem in perpulchrum omnique ex parte apricum & amœnum pratum, in cuius centro auguſta nimis conſpiciebatur & habebatur Aula ſeu Regia baſilicè exſtructa, vocita, CHARITAS, inibi AMOR DEI officio portulani fungebatur.

Explicit Pars Secunda.

PARS

PARS TERTIA

De Charitate.

CAPVT I.

De tentatione & exercitatione Charitatis DEI.

DEsideri⁹ incredibili perfūdebatur lætitiâ, perpulchrâ adeò, apricâq; visâ Regiâ; cernens vero tam difficillimam ac tædiosissimam VIAM, adeo suauem ac exoptabilem sortitum fuisse finem, accedens portæ Domûs clausamq; reperiens, cæpit pulsare ac vociferari, sed, longiori clamore pulsuq; protractiori peracto nemo aderat illi respondens nec aperiens; quare, apertis tibijs, seu voce eleuatiori, ait SIMPLICITAS, clames, oportet, quo facto, impossibile puto, quin exaudieris, tametsi dormierint adeoq; semi surdi fuerint omnes. sed & tuditibus seu malleolis de ianuis pendentibus pulsato, confestim & extemplò descendentes habebis tibiq; aperientes (binæ etenim tudes seu malleoli Valuis cohærentes erāt, Vocitati: GEMERE & FLERE) pulsato & tundito igitur Validiùs prolixiùsq; mallei namq; isti certo sunt inditio aperitionis, intromissionis & ingressus, vtpote ideò ianuis

appẽsi & adaptati, vt pulsanti aperiatur. Post constantiorẽ moram aut cunctationem, clamorem prolixiorem, pulsumq; malleolis ex ostio pensilibus, Validiorem; ecce gratiosissimo & augustissimo aspectu AMOR DEI prodibat; quid, nihilominùs ignotus Desiderio, dixit: Frater, quidnam quæris, aut quæ est postulatio tua? fortè mora prolixior, aut præstolatio longiuscula, fastidio fuêre & tibi tædium pepererunt: at scito, quòd simulemus aut fingamus nos semi-sopitos, Patientiam & Longanimitatem hûc appulentium & aduentantium explorantes adhuc verò, dum Videmus non neminem intrare nitentem, tædio, ob moram protractiorem, affici & laborare (quippe qui arbitratur solummodò sufficere, vt, quàm primùm istuc aduenit, quantocyùs sibi ianuæ, pandantur, atq; illicò intromittatur) sinimus, ianuis occlusis, reuerti huiusmodi vnde venerat, idq; ideò, quòd minimè hic aperiamus illis, qui opinantur se id commeruisse, dignos aut sufficientes fuisse; iccircò autumant nos ita omninò facere teneri; nonnè vnus exillis es? Non, mi Domine, Absit hoc à me, dixit Desiderius, licet namq; permultos labores, lassitudines ac pericula perpes-

sus

ſus ſim, puluercs fatigationum moleſtiſſimos deuorârim & pericula ſuperauerim maxima, ſcio tamen approbè, me nihil mereri, quin vel indigniſſimum intromitti arbitror; niſi mera miſericordiâ & clementiâ veſtra me immiſeritis & introducatis. Quâ de cauſa, dicit AMOR DEI, intromitti deſideras? Quid rei in Domo iſta quæris? Domine mi, ait Deſiderius, venio de DOMO HVMILITATIS, honeſto hoc pariter ac ſtrenuo comitatu dignatus, & per breuẽ hanc VIAM PATIENTIÆ hûc appuli vnicè & ſolius Amoris Dei perquirendi gratiâ, qui (prout mihi dictum) intus habitat. Nullumnè ſignum aut teſtimonium veritatis, percontatur AMOR DEI, oſtendis, te Domo Humilitatis venire? ſit ſanè, Domine mi, ait Deſiderius, binas habeo ſchedulas; quarum vna in Domo prædicta tradita, dicitur COGNITIO ſui. Alia, quam ipſemet in via mihi conſcripſi, Vocaturque, COGNITIO DEI. Plurimùm gaudeo mihiq; perplacet, te ſolertem adeò ac prouidum eſſe; verùm agedum ſodes, credisn' ob eiuſmodi COGNITIONEM te intromitti deberi; aut vel nos, te recipere obligari & conſtringi? Neutiquam, reſpondit Deſiderius, at ſolùmmodò, quemadmodum antea

innueram, merâ gratia & beneuolentia vestrâ. Enimuerò penitùs me præterit, quin COGNITIONES istæ perquàm probè exaratæ & cōscriptæ; porrò benè memini me in DOMO HVMILITATIS non nihil temporis insumpsisse; Vbi tam Domûs ipsius quàm Virginum omnium proprietates, conditiones ac munia mihi ostensa fuêre; verùm prorsùs me latet, num fructus, quem inibi comedi, sit bene digestus, decoctus & in stomacho approbè solidatus, quantumlibet prædulcis videbatur faucibus meis; nec vel scio vtrùm commodi quidpiam aut vtilitatis fecerim & congesserim in via, nec ne? lapsus namque sum creberrimè, spinæ ac sentes me quàm frequentissimè lancinarunt, cæterùm societas ista non nisi semicoactum istuc me adduxit. Quare, Domine mi, de nihilo boni peracti adeoquè hûc mecum adducti, te securum aut vel certiorem reddere possum, præterquàm quòd segnitiem, socordiam, Vanitatem ac omnimodam imperfectionem meam incusare ac culpitare compellar. Præ alijs igitur rationibus aduentûs mei AMOREM DEI duntaxat inquirendi, eam vnicam auscultare nō graueris (cùm inaudierim, illum perprobū existere medicū) quatenùs

nùs & corpus meum perpurgare sanguinemq; minuêre non dedignetur. Verùm enimuerò, prout intellexi, vno intuit omnes languores, infirmitates ac defectus cuiuslibet agnoſcit & peruidet etiamnum medultùs in pectore latãtes, imitùs tamen ac radicitùs medicari & perſanare non neſcit. Quî, inquit AMOR DEI, tam accuratè & exactè purgari, curari ac perſonari deſideras? Ideò, reſpõdit Deſiderius, quòd mihi itidem relatum ſit, nullum vnquam coinquinatum intromitti aut maculatum, ſed ingredi percupidum, purum ſceleris eſſe oportere. Eia age, quippe quoniam video te, inquit AMOR DEI, ſpem omnem, fiduciamq; noſtro committere placito, tua deſideria & affectus in manus reſignare noſtras; ſuſtine hîc permodicum patienter, non enim introduceris, aut cum AMORE DEI loqui poteris, niſi primitùs colloquaris cum Puero eius, quem hîc cuncteris affuturum in Dei nomine vltroſponte inſinuantem ac ſurgentẽ omnia, de quibus cum ipſius loqui aut tractare Domino poſſis, ac debeas.

CAPVT II.

De dilectione Proximi.

DEsiderius anxiè suspirabundus expectoralesq; Cælo dabat voces, præstolando puerum; qui se duntaxat duceret ad Dominum; at eminùs ad se venientem prospicens (vocabulo. AMOR PROXIMI) gauisus est vehementer; atq; ob ingentem successûs prosperi lætitiam, quâ in Dominum Pueri tenebatur, sese à lacrymis continere non sufficientē Amor Proximi interrogat dicens: quî ploras? in Domo namq; hac omnes lætantur & nemo est, qui fleat. Causa fletus mei, ait Desiderius, haud tristitia quæpiam est, sed lætitia exuberans. Quem quæritas? percontatur AMOR PROXIMI. Fili, infert Desiderius, perquiro AMOREM DEI. Ephebus à seruitijs sum illi respondit atq; si Dominum meum inquiris, cognitionem priùs mecum amicitiamque ineas, conuiuere quoq; mihi assuescas, oportet. Etenim Dominus meus tanto me prosequitur amore, vt eum, qui me non diligit, nec nosse, nec alloqui nec vel respicere velit. Desiderius peruellem ait, conditionem, & proprietatem tuam scire, atque ob Amorem Domini tui tecum ferire ami-

re amicitiam. Si me amicum habere pe-roptas, ait AMOR PROXIMI, operæ pretium est, vt quolibet mane herbam in jentaculum mihi supporrigas, vocabulo: HVMILITER COGITARE. Meridie aliã, vocitatã: HVMILITER LOQVI. Vespere etiamnum HVMILITER OPERARI. Vbi hanc inueniã herbam? percontatur Desideri⁹. Primã, dũtaxat, HVMILITER COGITARE, respondit AMOR PROXIMI, operatur & conficit HVMILITAS cum suo patrefamilias reminiscendo sancti propositi, vt se vaniorem, exiliorem, tenuiorem, viliorem, contemptibiliorem ac omnibus alijs faciat, & habeat minimam, atq; brutum prorsus & iumentũ rationis expers; quod pariter propositum præparat & cõdit obsonium seu epulum dictæ Humilitati, dicitur CONTEMPTVS SVI METIPSIUS. Pariformiter ad herbulam hanc (de qua nobis sermo) conficiendam, necesse est adhuc quampiam sumere, vocatur: Opinio de Proximo bona, proba, & dextera, ex quib⁹ conficitur & cõstat: HVMILITER COGITARE, seu humilis Cogitatus. Melior autem, ad hæc præparanda, pharmacopola toto haud inuenietur orbe, prænominatæ Humilitatis patrefamilias, qui approbè & exquisitissimè præfata & ex-

coquere,

coquere, parare & condire calebit, dummodò tibi familiaris adeoq; amicus extiterit. Secunda herba nempe: HVMILITER LOQVI, tribus aliis herbulis conflatur, HVMILITATE scilicet MANSVETVDINE, & AFFABILITATE, quæ pertenui perminimoq; puluisculo infusa atq; aspersa vocitantur: Pauxillatim, & Parum seu modicum. Tertia demùm herba: HVMILITER AGERE, quadruplici materiâ seu herbulis quatuor cõstat; principaliores sunt; Gaudium, Charitas, Impigritas seu diligentia sedula. Porrò si herbas istas mihi supporexeris & dederis manducandum, amicitia & notitia nostra stabilietur & firmabitur, & mea interposita authoritas te cum Domino meo propediem ac breui loqui faciet. Persuasionem & doctrinam pueri huius admodùm Desiderius acceptabat approbabatq; dicens: Quippe quoniam conditionem, desiderium,& animi tui sensa aperuisti,toto mentis conatu studere adnitar prædictas conquirere herbos, illasq; tibi iniunctanter tribuere & insinuare illaborabo. Interim multo tempore adhærebat & conuiuebat Puero illi Desiderius, vt totus familiaris ei factus vel antedictas tribueret herbas, cum illo conuersando, agendo,con

fabulan

fabulando. Quadam tamen Vice, affatus eſt Deſiderius ephebum illum; dicens: ſummoperè precor, præſtes mihi copiam & ad Dominum tuum veniendi & intrandi. Porrò æquum & iuſtum eſt, reſpondit AMOR PROXIMI, cùm, quod ex te potueras, præſtiteris. præſtolare nonnihil attamen, donec Videro, vtrum commodè exire, tecumque colloqui Domino meo vacauerit aut placuerit.

CAPVT III.

De dilectione Dei & Proximi, ac de alio ſtatu dilectionis, nec non officio & exercitio ejuſdem.

DEſiderius anxiè cogitabundus & animo ſuſpenſus hærebat, num AMOR DEI ad mutuum exiret colloquium, cogitans in corde ſuo ſeipſum perpauperem adeò Vilem, miſerum, ac contemptibilem, minimè quoque dignum ſe exiſtimans, qui tãto eum Dynaſte exordiretur conferretq; ſermonem; porrò iſtiuſmodi ſolicitè, ſolerterq; ſuſpenſus & intentus cogitationibus, conſpexit ſibi quendam approximantem & addexterantem ac dicentem: Frater, quid aut quem quæris, aut quodnam deſiderium tuum? Dei

Domine, ait Desiderius, perquiro Amorē Dei. Qui sublumpsit: sum qui loquor tecum. Quibus auditis Desiderius, corruit in terram exanimis: quem extemplò Amor Dei manu extensâ subleuauit: cernens autem se ab Amore Dei subleuatum, vehementissimè flere occepit, vt nec Verbulum effari, neq; (sic dixerim) hiscere quidem præualeret, in tantùm, vt Amor Dei (quippe qui prænobilissimo, tenerrimo, lenissimo & præjucundissimo pectore existit) compassione ductus, tactusq; dolore cordis intrinsecùs illacrymari cōpulsus fuerit; & immirans ingens desiderium, ardentem amorem, ac voluntatem Viuidam, quâ in se exæstuarat Desiderius, adeòq; flere implacabiliter eum prospiciens, dixerit. Ne fleueris rogo, nec iam deinceps me torquere, pœnaq; àffligere velis: pati namq; minime aut videre diligentem me pariter ac flentem possum. Verùm dicito amabò, quisnam indicauerit, me hanc incolere Domum? Quidam ouium pastor, mihi obuius, inquit Desiderius, & Viam monstrauit & de te retulit. Quid dixit de me, petit Amor Dei; aut quî tantum præ te geris affectum amoris? vel quorsum inexplicabile in me desiderium tuum? proptereanè

quòd

quòd auribus perceperis, me, mihi famulantibus ac familiaribus ingentia & præpinguia ſalaria, concupita exoptataque conferre ſolatia? Haud ſanè, reſpondit Deſiderius, id cauſſæ eſſe putes mi Domine, ſed ideò, iſtud exiſtimes velim, quòd nobiliſſimum, benigniſſimum te in audiens Dominum, quin & vel ideò, quòd amicos & tibi familiares in eiuſmodi inuehas & introducas locum, vbi Deum (quæ ſumma ſupremaq; apud me foret felicitas, quæ mihi aut cupiam in mũdo hoc contingere poſſet) videant & clarè intueantur. Dei Amori ſanctũ & ardens Deſiderij propoſitum vſque adeò placuit, vt vehementiùs ac feruentiùs dilexerit eundem. Hinc erectus Spe fidentiùs ait Deſiderius; Permirum, mi Domine, vtpote qui Nobiliſſimi ac Potentiſſimi Regis, es ac haberis filius, nihilominùs te quærentibus per magnam adifficultatem, arduum & inuincibilem laborem exaggeres ac ſuperaddas, quòdq; tot Viarum anfractibus, ambagibuſq; aſperitatum ſuperatis & ſuppeditatis, extremâ lineâ, quod aiũt, & ſolicitè quæſitus, tam perdifficilis ſis inuentu? Faceſſe amabò, inquit Amor Dei, myſteriũ iſtud multis imperuiũ eſt, &

abſconditum : Nam qui arbitratur ſe haudquaquam me inueniſſe neque nouiſſe, quin nec indagaſſe quidem ; huic nihiloſeciùs ſum proprio;hic & mei prorſum plenus exiſtit. Alius arbitratur,quòd iamque me teneat, & adinuenerit, cùm attamen à me elongatus ſit, ac penitùs neſciat. Efflictim,inquit Deſiderius, peto, indicare velis ſtatum, munerisq́; tui officium ac proprietatem, quibus cognoſcere ſeu indigare, vel colligere valeam, num propiùs te exiſtã nec ne ? ingenuè namq́ue fateor Dominum te meumeſſe & amicum. Iam tum, AMOR DEI ait, officij mei eſt, totumq́; occupationis negotium, in omnibus pertinaci adniti ſtudio, DEVM amare, adeòq́; Filium COGNITIONIS DEI eſſe. Quo modò, petit Deſiderius, Deum amas ? Sine modo & menſura, reſpõdit AMOR DEI, adeoq́; deficio ac morior deſiderio in diligendo ; ex toto duntaxat corde,tota Anima ac mente, totiſque Viribus diligere ſtudens, nullis mediis, modiſq́; poſſibilibus indulgendo aut parcendo, quò minùs illum ampliùs & ampliùs amare, dilectionem eius & amorem cognoſcere, ac deguſtare ſuffecero ; adhuc inſuper adlaboro, quatenùs eò ſtatu & modo (vt ſibi placet, ad ho-

norem & laudem eiusdē ac meæ salutem animæ) cognoscere & eum scire valeam. iamtum percupio vt totus mundus, ob infinitam & ineffabilem bonitatatem illius diligat & cognoscat eundem atq; adeò ab omnibus creaturis, laudetur, colatur ac benedicatur. Quo pariter desiderio, memetipsum adigo, offrigo & subjugo, vt nec aut minimo vel maximo: multo vel perexiguo; in nullo penitùs illi reluctor, refrager vel aduerser, quod vel sibi posse displicere aduertam, at verò licet subinde infirmitate, aut vel ex fragilitate illum offendere contingat, illicò veniam & indulgentiam desidero ac expetisso. Sicq; iterum inimus amicitiam præhabitam, consuetudinem renouantes pristinam. Cæterùm cum itidem Dominus meus nobilissimus, suauissimus ac benignissimus existat; necdum hic finem impono, minimèq; primo ac prædicto statu contentus sum sed & alium insuper adinuenire illaboro; vt scilicet secundum pauperculum posse, ac exilem modulum meum omnia pertentare, atq; exsacere aut in opus transferre, quæ aut ille ipsius, aut minimus valeam, adeoque domesticorum vltimus, mihi mandat; iniuncta quoq; maximâ cùm reuce-

rentia, omnia deuotione, amore, lætitiâ, submissione, (& quod primū est,) vltroneè ac voluntariè, haud coactè, omni loco & tempore, nunquam & nusquam, etiã vel minutissima quæq; exequi ac perficere studeo ; in his tandem scire & cognoscere possum, quantū illum diligam ; si nimirū ipsemet quæ iniunxerit fecero. Etenim credo nullam rem in toto vniuerso sibi fore, aut impræsentiarum esse, chariorem ac magis placitam (demptis quibusdam ; nimirum cum illo sermocinari aut colloqui, ardens obsequium summumq; honorem & venerationem illi exhibere, atque miracula clarere aut facere, fulgere gloriâ) quàm si ea fiant, quæ ipsemet vel minimo nutu aut vel quispiam vice ac instinctu ipsius (dummodò haud commentiatur) jusserit. Cùm Dominus meus interroget, dicens : Quî putas obsequia tua, mihi placere debere ; aut quî te diligere possum si iniuncta haud capessas ? quâ fronte asserere audes, quòd me diligas ? scire etenim debes, te in nulla re, spiritum tuum mecum vnire aut vel voluntati meæ tuam conformare posse, præter, si assignata quæ fuerint, sponte tua, non inuitus ; at impigrè & nauiter feceris executioniq; mandaueris.

CAPVT IV.

Prosequitur officium Dilectionis Dei in statu eodem.

IN eodem ſtatu Amoris propoſui omnia præſtare ac exequi, ad quæcunq; me munus atque vocatio propria auocat. Quoniam enimuerò memetipſum ſemel deuinxi & obligaui (cuius haud quaquam me pænitet) nunc præcepti loco illud habeo & exoſculor, quod olim facere aut vel negligere, adeò quoq; infectum relinquere, (ſine tamen DEI offenſa) mei erat arbitrii. Ea propter perquàm ſtudiosè officii mei debitum & ad idipſum requiſita, expendere nunquam non intermitto, cæterum ad accuratiùs beatiùſque prænominata peragendum, cum conſilio Sapientum jugiter inchòáre omnia, aut vel ſacrâ pagina memetipſum regere ac regulare mihi imprimis cordi eſt. Etenim apprimè noui, quàm plurimos Dominum meum ad iram concitare, quòd turpiter ignorent concernentia officiũ ſuum nec ea, quæ idipſum expoſtulat; ſi verò ſciant, nec faciunt, deteriores euadunt, eò quòd haud ignorantiâ aut vel inſipientiâ, verùm purâ ac merâ delinquant improbitate & malitia.

litia. Demùm ea, quæ voui sanctè pro-
misi, & exiuraui (ad quæ vel maximè o-
bligor, adeoque obstrictum me optimè
scio) toto conatu, ac solenni studio exe-
qui & perficere accuro: pollicitus sum
etenim Domino meo, vnà cum trigemi-
nis Virginibus (OBEDIENTIA duntaxat,
CASTITATE & PAVPERITATE hîc comma-
nentibus) fidem, eamque perennem ac
perpetuam. Dictas Virgines ille veluti
Dominas meas & Amatrices mihi præsti-
tis ac proposuit. Iccirco quâ mane, quâ
vespere, præcogito, quî diem ijsdem
ad placitum quàm competentissimè in-
seruiendo, impendã; ita dicendo: Pen-
semus, Anima mea, qualem hodierna
die habitura sis rationem condignæ ac
necessariæ, in tuas Virgines, obseruan-
tiæ, Venerationis ac reuerentiæ. Nocte
pariter in hæc eam consueui affari verba:
videamus, anima mea, quî die hodierna,
Virginibus tuis accuratũ, strenuum con-
dignum adeò præstiteris ancillatum. V-
trum iram in te cujuspiam haud concita-
ueris? Atque ejusmodi ratione, quàm
studiosissimè illaborare aueo, omnem so-
licitudinem, ac curam eò duntaxat,
vertere, dirigere, ac collimare, me
vt famulum præbeam ac exhibeam, præ-
assertis

assertis Virginibus, perfidelem. Quî id? percontatur Desiderius, ideò, ait AMOR DEI, quòd Domini mei attibernales sint & Cubiculariæ, nemoq; conclaue illius intrare possit, aut cum eo conserere sermonem, quemcunq; dedignentur aut arceant ingressu. Efflictim, inquit Desideri9, precor, edisserere collubeat quodnam sit tuum spirituale exercitiũ, Virginibus his meliùs accuratiùsq; & inseruiendi & fidelis admodùm existendi permanendique. Tria prosita, respondit AMOR DEI, maximè mihi cordi esse putes, quæ die ac nocte præparare satago, quæ pariter me compellunt omne, idq; fidele obsequium iisdem præstare. Quorum primum dicitur: NIHIL POSTVLA secundùm: NIHIL DESIDERA. Tertium: NIL COGITA. Primum, dum paratur cum jusculo, Vocitato, FACERE, subseruit OBEDIENTIæ, diciturque tunc NIHIL EXPOSTVLA & hoc quò puriùs aut tersiùs illi sumendũ vel manducandum apponitur, eò majorem & arctiorem mihi apud Dominum meum conciliat amicitiam, exuberantiori largitur gratiâ, fauore dignatur efficaciori; omnia duntaxat illi de me suggerens bona, vt se mihi benignissimum clementissimumque exhibeat Dominum. Antedi-

ctum eſculentum nimirùm: NIHIL POSTULA; ſi alio inſuper juſco parauero, quód, HABERE, nuncupatur: dicitur. NIHIL ad HABENDVM POSTVLARE, quò nutrio ac ſuſtento aliam Virginem, vt puta PAVPERTATEM. Subſiſte hîc pauxillulùm, ait Deſiderius; Quomodo haud quidquã habere expoſtulauero, nonnihil ſubinde opus habens? Non ita datur intelligi, reſpondit AMOR DEI ſi enim magno quopiam indigeas, tibi ſit ſuperior, qui vel ipſus vel per Vicarios ſuos omnem ſuggeret ac miniſtrabit ſufficientiam, abſque eo, quòd opus fuerit expetere; id enim nullatenus tibi expediret. Enimuerò ſicubi eſt totius Conuentus aut Cõmunitatis regimen aut curam gerens, omnes & ſingulos vtiq; (quemadmodùm condecet Superiorem) indiſcriminatim probéque prouidebit. quatenùs aut vel alij meliùs & competentiùs Deo vacent, Diuiniſq; intendendant ſolertiùs atque Cæleſtia expeditiùs meditentur & contemplentur, vniuſcuiuſque ſolicitudine procul, hoc vel illud exigendi: Summa nanq; foret malitia, ſi quæ alia, ſubſulſus ſi Superior, expulſâ diſcretione ſibi ſubditis & ſubiectis, abſq; eorum poſtulatione aut exigentia, neceſſaria denegaret.

ret. At verò, quod dico de Expostulatione, volo, bifariam intelligas. Primò, cùm sine requisitione, tuæ non succuratur necessitati, quod grande esset piaculum, mulctariq; nimisquàm bene commereretur, præsertim personas inter spirituales. Secundò, dum res est summè necessaria, non tui abdominis, nec curiositate aut pruritu quæsita, proprioq; excogitata ingenio. porrò omnibus alijs concupiscibilib⁹ luxus inesset, singularitas & tentatio cohæreret. Etenim crede mihi, sub prætextu rerum ejusmodi, & operculo commentitiæ necessitatis, turmatim multa & magna vitiorum genera permisceri ac latere; maximè in rebus sustentationem corporis (vt puta, cibum & potum, & si qua similia) concernentibus. Quî cognoscere possum, percontatur DESIDERIVS, pernecessaria esse, aut voluntaria, aut quomodo, conjicere, quòd res quædam veram inducant necessitatem, an pellacem imò fallacem præferant voluntatē? Expende, inquit AMOR DEI, num ijsdem carere, illa sufferre aut pati, & his destitutus aut spoliatus viuere possis non vel ob eadem singulare notabileq; subiturus sis periculum; Spiritus aut corporis in-

de magnum haud perpessurus nocumentum? Si nanq; certò credas, tui tamen deceptione procul, tibi in periculum vergere posse, aut vel consciscere damnum; tali casu, NIHIL EXIGERE, foret peccatum; & EXIGERE aut POSTVLARE meritoriũ, si alioquin DEO id ipsum adscribas. Si verò indigus aut vel illis expeditus, vitam degere possis citra detrimentum præuisum, aut discrimen imminens (dum tamen viam non excedat discretionis) tunc temporis NIHIL EXQVIRERE (licet quodammodò pernecessarium sit, aut vel esse videatur) permagnæ virtutis, non minoris pariter esse existima meriti: quãquam istud EXQVIRERE justum & minimè indecens existeret. Verùm enimuerò, beatus homo, qui semper nonnihil ob AMOREM DEI patitur; attamen si res est, quâ, sine Spiritus, aut corporis detrimento, carere posses, propriam voluntatem esse puta, licet sanctum referat, & commentiatur velle, competens æquumque præ se gerat sentire. Peccata etenim non manifestè aut patenter irrepunt irruuntque, nec vel palam se produnt, sed sub vmbra vel specie boni sese clanculum insinuant, & in errorem ducunt ijsce succumbentes. Sic igitur iuxta antedicta

quidpi-

quidpiam desiderare potes, necessitatis omnimodæ aut propriæ Voluntatis ac illecebrosæ sensualitatis semper attentâ ratione: atque ne hominem, proprium sentire aut propositum decipiat; nec vel semetipsum circumueniat, nimisquàm virtuosa & clara indagine, indesidi perquàm ac impigro opus habet scrutinio: quæ si desint, secundum sapientum, hominumq; sensatorum, aut vel sacræ lectionis consilium, res quasq; suas moderari, regere, regulareq; cumprimè bonum, ac pernecessarium esse nouerit.

CAPVT V.

De alijs duobus propositis dũtaxat: Desidera Nihil: & Cogita Nihil.

QVippe quoniam primum intentum seu propositum, breuiter tibi aperui, quo duas Virgines illas, scilicet Obbedientiam & Pavpertatem alam ac sustentem, conditionem pariter residuarum, nempe Nihil desidera & Nihil cogita, edisseram & adstruam refert. Proinde sciendum, præassertum, vt puta, Nihil expostvlare, nec vndè scaturire, pullulare aut excrescere, nisi è desiderio habendi vel faciendi; si autem causa &

Origo rei, quod est desiderium nihil concupiscendi, annihiletur & exstirpetur funditùs: effectum & fructum pariter tolli, destrui, ac in nihilum reuerti, per se patet; ex quo oppositum, NIHIL EXPOSTVLARE, emergit & conficieitur; hoc est secundum intentum, quo refocilatur & alitur PAVPERTAS. Nihilo minùs non intelligitur, istud, NIHIL DESIDERARE aut NIHIL CONCVPISCERE, de mundanis & carnalibus, ideò, quia herbula ista aliam habet radicem & surculum, de qua erumpit, & exilit, quod est; COGITARE. (desiderari etenim ac concupisci nequit, quod præcogitatum haud fuit) habeo igitur tertium propositum seu intentum, quô nutrio tertiam Virginem, supple CASTITATEM. At, COGITARE hoc, intelligas velim, assiduum, firmum, entitatiuum, & ratione præoccupatum, cùm quodpiam deliberatâ voluntate consensu atq; voluptate fiat & peragatur. etenim non est in potestate hominis, NIHIL penitus COGITARE; bene autẽ in potestate eiusdem positum puta; cogitationibus diu haud immorari aut inhærere, at illas quantocyùs propellere, sæpiculè abigere atque expungere, Deumque cogitare; Verùm

ideò

ideò, quòd herba eiuſmodi Cogitare, liquore quodam (quod Videre dicitur) humectatur debemus, eandem pertenui aſpergere puluiſculo, quod Claudere Oculos nuncupatur; & ad id cumprimè bonum, vtile ac conducibile. Prænominata tria Propoſita, emundant Animam meam à mundanis omnibus, propriâ voluntate, & omnimodâ labe. Sed & (Amandi Domini mei gratiâ) permagnam tribuunt ac largiuntur munditiam puritatemq; cordis; proprium mihi inordinatumq; ſubducendo amorem, atq; totaliſſimè eidem me reconciliando. In ſupranominatis tribus propoſitis, omnia alia exercitia & vſus, qùæ Spiritui competunt, induxi, compilaui ac comprehendi, quâ, Humilitatem, quâ reliquas Virtutes, concernentia: idq; ijs de cauſis, quòd haud ignorem; in ijſdem perfectionem conſiſtere omnimodã. Quare cogitare noli, me otiosè vel in caſſum prætactis ancillari Virginibus; ſunt namque mihi fautrices, prouident, procurant ac impertiuntur omne bonum. Quædam illarum (nempe Paupertas) nimiſquàm pulchram Regiamque mihi dono dedit Veſtem. Rogo, ait Deſiderius, videam illam, vbi habes? In duobus, ait Amor

Dei, eam aſſeruo & habeo locis; in Corde, duntaxat; cellula mea. Clenodivm ſeu monile hoc tantæ dignitatis eſt ac pretii, vt nullo modo in corde meo contineri poſſet, niſi eiectis ac deturbatis ex eo cunctarum rerum mundanarũ amore, & concupiſcentiâ: pari modo, non vel in Cellula mea ſedem id ipſum figère inueniret, niſi propulſis inde atq; extruſis ſuperfluis, priuatis, ac ſingularibus omnibus, aliquibus libris neceſſarijs exceptis. Quî, percontatur Deſiderius, vocitatur Clenodium illud? nuncupatur, reſpondit Amor Dei: Nihil Omninò. equidem maximus theſaurus eſt, quantumcunq; Pavpertas poſſidere & quanto quanto delectari ſufficit; quæ tamen ditiſſima, quin totius Orbis terrarum audit Domina: idq; ideò quòd theſauri ſui tantum habeat, quantum velit habere.

CAPVT VI.

De Officio Amoris Dei, *ac de Oratione, in ſtatu eodem.*

IN ante dictis ſtatibus vel Viis Amoris, de qua nobis ſermo, vt puta; Facere quidquid Dominus meus præcipiat, & officij mei munus faciendum requirat,

alia deinceps pernecessaria est circumstantia, id est; in officio mihi præscripto, & in statu, in quo me idemmet Dominus meus collocauit, quò sim conclauis illius Virgo cubicularis adeò & custos. Quare dum ministratum accedo, & quidpiam obtinere gestio; cum aut illi loqui volo; illaboro cum summa cordis humilitate ac puritate illo coram comparere. Et ideò, quò purius mundiusq; cor meum fuerit. eò meliùs clariusq; illum cognoscere ac videre valeo; petoq; Fratrem meum (TIMOREM DEI) vt vnà cum tota ratione honesti, verecundiæ ac reuerentiæ, haud grauatè mecum veniat. Quid agis, vt prædictum honestum tecum, quærit DESIDERIVS, vadat? cogito ac considero, infert AMOR DEI; Quisnam sim, & quis sit Dominus meus, perpendo namq; Sanctissimam supremamq; eius maiestatem, & quòd æquum justumque sit, illum timere; vtpote omni honore, cultu, reuerentiâ, timore ac laude dignissimum.

Vltrà pensitare consueui, cuncta beatorum Spirituum agmina & phalanges in faciem coram illo procidentes, illum adorantes ac benedicentes, in illumq; sese tranferentes ac transformantes, ob-

ſtupeſcere ac contremiſcere. Rursùs cogito, quòd cor meum, cogitatus, voluntatem ac intentionem perſpicaciſſimè intueatur ac peruideat; Secreta omnia rimetur; cunctaque licet profundiſſimè in eis abdita & abſconſa, melius memetipſo pernoſcat; adeò juxta Diuinam voluntatē ac beneplacitum ſuum ſicut ordinare, ita & exequi, perficere ac infecta relinquere, poſſit; viuere vel cuiuslibet ac mori; eſſe, & non eſſe; totiuſque mundi beatitudinem & damnationem; in manu eius ac poſita eſſe poteſtate.

Demùm perpendo, quod totus bonus, immò ſuprema ſit bonitas, quod cumprimè & nauiter conſiderans, quandoq; cor meum obſtupeſcit, contremiſcit liquefit & propemodùm frangitur; maximè dum cogito tam improbum me, doloſum, fœdum, abominandum, adeò ſordidum, immò pluſquàm canem mortuum hircoſumq; peccatorem, tantum attamen gerere & adminiſtrare Officiū, tali cum tantoq; familiariter agere Dynaſte; quòd ſuprema & ſuperbenedicta maieſtas, me ſibi appropiare, ſecum colloqui, conueſciq; ſinat & compatiatur, veluti intimum ſuum amicum. Sæpiuſculè idipſum etiam mente reuoluens,

illi dico: heu! Domine mi, quid detur aut apponatur tibi, quòd mali, immundi, fædiq; peccatores te coram adstent? æquumnè, Domine, vt absfalsissimis ac omni spurcitie coinquinatis, squalidissimisq; tibi seruiatur hominibus? vbi eheu cultus, honor, decentia, nimis admodùm magnæ tuæ maiestati competens ac deseruiens? quid responsi, ait Desiderius tibi dat? ne minimum noui, respondit AMOR DEI, solùmmodò, quòd præ gaudio in lamenta me ruere compellat, dicatque: Nihil cures, neq; angat te, aut contristet quidpiam; quandoquidē munus istud pertemetipsum minimè procuraueris, quæsieris neq; te ipsum ingesseris aut commendaueris: Verùm ego te, ad illud, sicut vocaui ita & assumpsi: noui etenim quare & ad quid feci: sed magis satage obligationi ac muniis tuis respondere, nitidiusculè posse tuum excolere ac strenuè exequi. Quid dicis illi, sciscitabatur Desiderius, dum loqui coram appares, HVMILITATE, CHARITATE, TIMORE, & REVERENTIA septus? primò officium meum recito, quod in ordine meo & ex voto ac professione legere contingit & obligatus sum; idq; non tristitiâ aut ex fastidio, inuoluntariè vel

coactè; at summa cum deuotione, studio, obseruantia, hilaritate, ac bona voluntate, quoad possibile mihi. Quamuis autem ad id obstrictus sim, nihilo minùs facio de necessitate Virtutē. Subinde non nihilum ab eo obtinere nitens, illumq; ad idem præstandum inducere volens, toto conatu ac pertinaci studio illîus incumbo laudi & neutiquam cessare ab eadem adlaboro; ratus, id ei pergratum esse, plurimumq; placere: atque illum laudando, enarro simul mirabilia eius, quæ fecit, in his summoperè lætando; quod itidem facio in annunciando & recensendo potentiam, maximam Sapientiam & bonitatem illius. Vltrà quoque enumero summam gratiam & immensa beneficia quæ athletis suis ac famulis præstitit, injisce illum laudando ac benedicendo. Sed & minimè immemor ac sedulò recordari connitor permagnæ eius misericordiæ, quam etiamnum suis commonstrauit inimicis, & impræsentiarum ostendit; omnipotentiam, magnificentiam ac supremam maiestatis eius excellentiam obstupescens; pariter nobilitatē altissimam immiror, & quod, nedum illos sinat abire impunitos, sed & gratiam impertiatur vltroneam. omniaque

niaque illis omninò bona conferat, indulgeat, & largiatur. Demùm grates persoluo pro Omnibus bonis, gratiis, in ipsomet contentis, virtutes, pulchritudinis Venustatem, in ipso existentes enarrando & dilaudando, pro hisce eum jugiter benedico: adhuc inde summâ perfundor lætitiâ, quod eadem & habet, & quòd tantum ac incomprehensibile sit bonum; quòd sæpiusculè facere contendo, voluntatem illius non ignorans, id sibi perquàm placere, velleque, quatenus homo illi soli adhæreat, cum eo de cunctis dulcissimis, amabilissimis, suauissimis & arcanis tractet & colloquatur rebus: quæ flocci pendentibus & conclauè seu penetrale secretorum eius ingredi verentibus, omninò abscondita sunt; tametsi in domo illius discursitent, diuagentur & commorentur, sibiq; cohabitent, atq; illius famuli existant aut habeantur cur has illi laudes, ait Desiderius, decantatis, benedictiones, gratiasq; persoluis? ea propter, respondit Amor Dei, quòd quò magis illum laudibus concelebremus, adeòq; ego memetipsum humiliem, asperner despiciam & inhonorem; eò magis sibi placitum sit. Porrò diuinæ supremæq; illius sit voluntatis, quò

eius bonitatem nobilitatem, celſitudinem maximam potentiam; exile autem poſſe noſtrum, ſummam miſeriam, malitiam omnimodam præ oculis iugiter ponamus, atque licet plurimas laudes cultus & eulogia illi deprædicem aut decantẽ, quantacunq; deferre atq; perſoluere valeo; nihilominùs certus ſum, me in his nunquam & nuſquam ementiri atq; exerrare poſſe: cum nobilior, maior, excellentior exiſtat & potentior, quàm vel ego vel alia Angelica & humana ſimul creatura vlla cogitare & comprehendere ſufficiant.

CAPVT VII.

De Officio Amoris DEI *in alio ſtatu & de forma Orationis.*

POſtquam verò, quoad poſſibile fuit, illum, laudibus celebraui, iam ei & animam meam, omnem pariter voluntatem, deuoueo & conſecro ſimul atque optimum propoſitum, quod habeo, vt puta, illum pro nulla re mundi irritari, exacerbari, aut vel leuiter iraſci facere; efflictim ac vehementiſſimè illum rogando, quatenùs me in eiuſmodi bona voluntate conſeruare, corroborare

& con-

& confirmare dignetur, quæ ſine illo, in ſuo robore conſiſtere haud poſſet, ſed ceſpitaret, claudicaret & exerraret omninò. Deinceps ſuppliciter veniam peto pro cunctis offenſis, cōtra ipſum admiſſis aut perpetratis; quò inſuper nihil cogitare aliud, non vel intelligere permittat, ſeu quidpiam amore proſequi donet aut concedat, quàm ſeipſum. Et quoniam viliſſimum me, ſibi in ſeruum & amicum delegit, ad tantumq; prouexit & aſſumpſit negotiū, vt pariter & Spiritū Humilitatis mihi impertiatur, qui animam meam ab omni malo, quod vel cunque ſibi diſplicere poſſet, auocet, auertat & abducat, quò vel ipſemet vel pertenuia obſequia mea, nullatenùs illi probro faſtidioq; ſint; ſed per omnia, placita, accepta, pergrataq; exiſtant, largiendo, quæ vel ſcit vel mihi eſſe vult neceſſaria. me, ad honorem ſuum ac beneplacitum ſcit habere debere, idq; nullis aliis de cauſis niſi vt mihi in ſe viuere ac mori concedat, meque à facie ſua (licet idipsū multis meruerim modis) haud projiciat. Poſtremò illum & pro illis deprecor, quos vel maximè diligo, & pro quibus plurimùm (ſint quamuis ſpirituales, aut carnales) obligatum me aduerto; vel

ſentio,

ſentio, tum pro tota domo ; adhuc omni-bus creaturis, vt illis gratiam conferre largiatur, quatenùs omnibus (ſecundùm condecens) innoteſcat & propalam fiat, omnes illum cognoſcant, diligant laudent, venerentur, ac benedicant, omnem operam nauans, quò totum hoc in puritate cordis loqui valeam. Quid juuat, dixit Deſiderius, quò puritate ejuſmodi, ipſo coram compareas? ſecundum poſſe meum, ait AMOR DEI, cuſtodio cor, & mentem meam, inuigilando cogitationibus meis, accuratam ſolicitudinem adhibens in tenendo ſuper animam meam cuſtodiam, Vigilantiam & excubias quàm ſolertiſſimas, jugiter ob mẽtis oculos ſtatuendo SIMPLICITATEM, quæ viſa mala in bona quin vel meliora mutat ac vertit omnia. Et quando abs toto mundo ſecurus degere neminemq; formidare deſidero; ambulo, deoque adhæreo Domino meo, quippe cùm ſupremum bonum meum, ſolatium, deciuum, ſuauitas & omne gaudium meũ ſit coram & cum illo eſſe, colloqui, aut vel conſiliũ ab eodẽ capere. Cæterùm nullo vnquam loco & tempore acquieſcere, quietari & ſatiari volo, non vel etiam totiùs ago & viuo, quàm in & cum illo. Porrò hanc ob cauſam, ſtatui

ac propoſui plerumq; omnia deſerere ac relinquere, illi cohabitare ſoli, firmiter ac indiſſolubili animi vinculo adhærere, & nunquam ab eo ſeparari, ni juſſerit ipſus: vide, ait Deſiderius, quandoq; bonum, laudabile, neceſſumque eſſe, non nihil temporis ſacræ inſumere lectioni, hoc equidem verum, ait AMOR DEI, lectionem duntaxat bonam eſſe; at non propter ſcire aut (quod deteriùs eſt) ſciri velle, non vel indagare aut magnam inde velle experiētiā capere, ſeu doctiorē fieri. Sed tantummodo DEUM & vias ejus noſſe ac diligere; ad hæc autem, non multis indîgemus libris. Sed anima mea DEI amore malo langueat & identidem deficiat, omne deſiderium affectiones omnia interiora mea, cum tota pariter ratione intellectûs, in illo abſumi & abſorberi percupio vnicus nanque eius mihi ſufficit AMOR, qui ſol⁹ vel ſcitu perutilia perneceſſariaq; commonſtrabit omnia. ille quippe in via cum amandi, & haudquaquā irritandi, perplura ac ſecretiora edocere poteſt, quàm vel libri omnes in toto mundo reperibiles. porrò anima mea indipiſcitur maiorem cum eodem puritatem, timorem ac deuotionem, nanciſcitur & acquirit maiorem dignitatem,

gnitatem, contritionem ac pro peccatis dolorem; robur maius sumit, fortitudinem ac virilitatem, contra rebellem meam carnem, dum iuxta illum aut cum eo sum, quàm dum vel lego. Cæterùm perpendo identidem, illum haudquaquam pluris lectionis, aut frequentioris, exactiorisq; studii rationem à me expostulaturum: verùm, quî exæstuante, omnia persoluerim aut peregerim, Charitate. Attamen hanc ob rationem, vltima, finalis, ac precipua mea opinatio haud est, penitùs & totaliter nihil legere debere, illos maximè, qui viam Dei, inspirationes, regimen adeoq; iussionem spiritus, non callent, & cogitationes suas, verba & opera dijudicare nesciunt; talibus siquidem summè opus est, longiusculæ immorari & insudare lectioni, spirituale, internũq; rationabile adeo exercitium addiscere: esset siquidem perinsignis dementia, insulsissima superbia, Regisq; contemptus, si erudis ac barbarus rusticus aut mendicabulum, aulæ vsûs aut moris ignarus, in præsentia principum ac potentum, regni adeò primariorum procerumq; omnium, regi ipsi facie ad faciem loqui attentaret, si vel in ipso sermonis medio linguâ seu discursu caderet,

ret, insulso suo ac fatuo deficeret sermone, maximum profectò sibi consciscerct pudorem, non minorē vel congereret ruborem ac confusionem, ita vt Rex eundem præciperet expelli: satiusq; esset si vel nunquam ad Regem intrasset & accessisset. Paris opinionis, aut sententiæ spiritualia sunto. Quanquam vel legenti peropus sit & Dei diuinorumq; cognitio ac notitia; operum adeò illius experientiam habenti, magis proficua existat Oratio, nobiliorisq; habeatur exercitii orare, quàm legere. cum in colloquio aut discursu duntaxat bellè prudens existat, formam & modum sermocinandi nec non vsum & consuetudinē Aulæ Spiritualis asseruare congruam nō pernôrit & calleat. Porrò si coram Domino meo ita ambulem, cumprimè studeo caput, faciem, dorsumq; neutrò vel hinc inde haud obuertere girareque. idque ideò quòd maiestati eius summum probrum, ac ingens crimen consciscerct, si quispiam cum illo colloquens, aliò vultum obuerteret. Enucleatiùs id, quæso, ait Desiderius, dispungas & diluas: non enim bene & distinctè intelligo. Quando, inquit AMOR DEI, cùm Domino meo confero, si cogitatus meos, sensus & intelle-

ctum aliis rebus intendam, tunc illi tergum & obtutum obtrudo obuertoque. Igitur propono, mihiq; imaginor, illum semper me intueri adeòq; à me oculos nunquam auertere; sed obseruare, quid vel dicam aut quantâ reuerentiâ ac deuotione, quantâ cordis contritione, amore & aduertentia me geram. Demùm grates illi persoluo pro cunctis beneficiis mihi & omnibus creaturis exhibitis, pensando ac recensendo ea identidem aut sæpenumerò, idque ideò, quod perquàm optimè noui, illum minimè velle, quò aut ego, aut vel vllus vnquam ingratus existat, & suorum obliuiscatur donorum.

CAPVT VIII.

De tertio statu AMORIS DEI.

QVippè quoniam tibi statum primum, quantò nimirùm in Dominum meum ferar amore, id est, illius, non vel in minimo quidem, iram in me concitando; & secundum, id est, omnia, quæ mihi præcipiat, capessendo aut præstando, insinuaui & patefeci. Nequaquam hîc finiendum duxi, iccircò, quòd meus amor erga illum tantus existat, quò tertium

non

non addubitem superaddere statum, vt. puta, omnia facere, quæcunq; præcogitare, præsumere, aut vel indagando conijcere sufficiam illiq; bene placere ac pergrata fore probem. Vnde conijcis, percontatur DESIDERIVS, te facere id, quod illi placeat? è duobus id eruo & colligo, ait AMOR DEI; adeoque primum sit; id duntaxat amare, ipsemet quod amat. Secundum: id odisse, ipsus quod odio prosequitur. Primum quod attinet, nempe illud amare, quod ipse diligit. Tunc Filium Domini mei diligo, qui vtpote speciosissimus, dulcissimus nobilissimus & Virtuosissimus omni, qui vnquam vel fuit; hic Patri suo, per omnia simillimus sed & obsequentissimus, si quis vnquam alius Patri erat aut erit. Hunc filium sicut semetipsum diligit propterea, quòd ei similior sit quocunq; olim filio parenti. Cæterùm vnitas & amor Patrem inter ac Filium tantus est, vt ambo vnum sint, habeantq; vnam voluntatem, vnam virtutem, vnam potentiam, vnus sit eis intellectus ac consensus & quamuis Personarum sint ab inuicē proprietate distincti, sunt nihilominùs vnitate naturæ seu essentiæ indiuidui. Huic Filio fecit Dominum meus propria manu Vestem pa-

ſtoritiam, quâ indutus, de ſui Patris thalamo proceſſit, nunquam nõ tamen apud eum & cum eodem manens. Atquè ita amictus ſeu veſtitus hanc obambulat domum conuiuendo ac conuerſando nobiſcum, cum cæteroquî videre illum haud ſufficeremus. Tunicatum eiuſmodi cophinunque panibus refertum portantem, per huius mundi machinam, eremiq; Vaſtitatem, ouiculas, quæ diſperſæ ac perditæ oberrabant, requirendas, reinueniendas, & reducendas, miſerat & ablegauerat Pater; cùmque hanc peragraret ſolitudinem, permiſit idem, vt à lupis enecaretur, noluitque abs canibus diſcerpto auxilium vllum, licet commodiſſimè potuiſſet, præſtare; at voluit, quò à lupis, ſeueriſſimâ, horrendiſſimâ; infamiſſimaque, quàm indubiè haud vnquam fuit, afficeretur ac perimeretur morte, propterea, quòd filius Regis eſſet. idque totum charitate pernimia erga nos flagrante Dominus noſter præſtitit ac operatus eſt; vt omnes de Domo ſcirent & agnoſcerent, quanto in nos exarderet ac teneretur amore, quò & nos quoque illi amorem compenſaremus amore. quos quippe prior dilexit adeò, vt Filium ſuum dare non abnuerit, ſed pro nobis omni-

omnibus in mortem tradidit. Desiderius, his auditis, vehementer & implacabiliter flere cœpit, perinde acsi gladio bis acuto, cor illius transfoderetur. Hunc Filium, pergit AMOR DEI, Pater tam delicatissimè diligit, vt licet eum occidi & interimi permiserit, nihilo seciùs per suam omnipotentiam, non multò post eum à mortuis resuscitauit; tantoq; nobiliori & Victoriosiori modo, quàm antea oues, quas recuperare aduenerat, cum illo ducendo; residuas, quas, in solitudine hac, post se saginandas reliquit, in optima custodia, accuratè ac nimisquàm solerter conseruans: sicque deinceps repetiit cubile seu thalamum Regis Patris sui; vbi in dextris sedens, eundem pro nobis incessanter interpellat, suspirans & gemens Domino coram nostrî causâ. credoque, quòd, ni propter illium, diutulè cæteroqui nos è Domo expulisset, tam miseri ac mali reperimur & sumus, pigrè admodùm ac tædiosè ei seruientes, obliuiscimur, contemnimus & spernimus, atque præposterè quâ ipsummet, quâ beneficia eius, recolentas ac prorsùs nihili facientes. Filium hunc Pater tanto complectitur amore, quòd facillimè crediderim, quin in mundo quidpiam reperiatur,

tur, quo gratiùs ei poſſit exhiberi, quàm ſi hic eius Filius adametur. Quare & ego illaboro totis Viribus, eundem diligere, ipſiq́; ſoli placere. In quo, ſciſcitatur Deſiderius, eum diligis, illiq́; placere ſatagis? Dum, infert AMOR DEI, ſanctiſſimam vitam ipſius, maximam ſollicitudinem, curam, laborem, ac benedictam ipſius doctrinam penſito ac recolo, meq́; ei, quâ moribus, quâ geſtis, quoad licet & ſufficio, accommodo & conformo. Quò etenim Dominus meus excernit quempiam vitæ filii ſui compoſitiorem & ſimiliorem, eò magis diligit eundem; qui vtpote illum ad nos venire, nobiſcum commanere ideò, modumq; viuendi nos, per eundem, edocere, voluit; cùm antea viueremus pecudum more & jumenmentorum. Quamobrem Dominus ipſum propoſuit & dedit exemplum & inſpeculum; vt ſcire ac noſſe percupidus, vtrum ſcilicet opera eius, velle aut nolle, bonum ſiue malum ſint, huius Filii inſpiciat vitam, agnoſcatque, meliorem, tutiorem, probabiliorem, certioremque, hac in mortalitatis ſphera, haud inueniri & haberi exercitationem ac probationem. Alterum, quod Dominus meus amat, ephebus aut PVER meus eſt. *Dilectio, duntaxat*,

tat, Proximi. quem ille in tantum diligit, vt dixerit ; omne quod vel cunque ipsi præstiterimus ; sit siue bonum , siue malum se pro ipso susccpturum nouerimus , perinde quasi Domino ipsimet exhibitum. Qui PVERVM illum , percontatur Desid: diligis? Vti meipsum , respondit *Amor Dei*; Primò enimuerò cogito, quòd omninò sit me melior , ac licet honestiori , eminentiorique , illo , fungar officio, potiusq; manus obeam atq; præstantius , tamen ei , in omni bono pareo & optempero, caueoq; illum lædere aut vel in minimo offendere ; at omnia per illi grata & accepta , amicaque , quoad sufficio , exhibere , non vel illum temerè judicans aut culpitans ; at indulgeo excusoque semper, verbulum nec malum illi loquor , sed conniueo, dissimuloq; lubens Naturales eius defectus, condolendo commiserandoque ei, dicoque de illo nihil mali, nolo, nec vel concedo quempiam secus vel dicere vel facere ; neque etiam , tam præsens quàm absens , fieri ejusmodi patior : Cupio insuper quatenus Dominum meum, magis me, deamet ; porrò exopto , quin & affectuosissimè Deum obsecro, quò illum, tam bonum, immò me, meliorem efficiat : nec spiri-

tualibus corporalibusq; bonis eius, non vel vlli rei mundi inuidere vnquam concẽdo quin anhelo. at lætitiâ, illius prosperis rebusq; secundis, perfundor maximâ. Offensio, damnũ, & infortuniũ eius pernimium mihi est cordi, perinde eum, ac si Angelum Dei, habeo indignumque me censeo, ei vel à seruitiis, quantumuis esse abiectissimis; & hoc totum propterea, quòd Dominus meus ipsum magno complectatur amore. Pari modo adamo communia seu res Communitatis, quas iccirco amplector, quòd Domini mei dicata & consecrata sint seruitio, cultui, honori, ac Domus eius ornamento. Proin desudo ac summoperè studeo, ne quidpiam vel minimum, præcipuè ipsius concernens sacram Religionem, ceremonias, Leges, institutiones, Regulam & huiusmodi ordinationes attinens dilabatur aut pereat. Quàmlibet autem quidam prædicta vilipendant & contemnant, ego tamen existimo, quòd ni Domino nostro placerent (illarum duntaxat & vigor & obseruantia) Spiritus Sanctus illa nullatenùs præordinasset, præscripsisset & instituisset: ideòque minimam cerimoniam, ordinationem, decorem templorum nitoremq; non otiosè ordinata esse; at verò quan-

tulacunq;

tulacunq; approbo, accepto, admittoq; ratus, extrinsecum aut vel intrinsecum, adeoque Diuinum in eis latere cultum. quare factito praenominata vsurpoque; vltroneâ, liberrimâ adeò sponte omnia, cùm omni humilitate maximaq; reuerentia seruare volo. Cæterùm expendo, si eum haud colerem, non vel sedulam, omnemq; Domino meo inseruiendo nauarem operam, quis præstaret alius? quandoquidem me plus creaturis omnibus, deuinctum recolo & recognosco, illi nimirùm seruiendum; porrò si videamus seruos, mundi huius Principibus & proceribus tam promptâ obtemperantes alacritate, tam alacri promptitudine obsequentes, permagnâ charitate solertiâ & industriâ famulari, quî fieri putem Domino meo, haud vel me obsequi, qui vtpote in attibernalem ac domesticum suum me delegit & assumpsit? certè mundus totus si deesse aut vel deficeret & expiraret, nullusq; inibi haberetur, ego nihilominùs, in mortem vsq; fidelis esse ac permanere haud desinam, omittamque.

CAPVT IX.

Tractat de ijs, quæ AMOR DEI *odit, & conclusio muneris ejusdem.*

SEcundum prædictorum duorum tibi à me insinuatorum, multùm placet Domino meo, odisse nempe, ipsemet quod odio habet. vnde & mihi persuadeo, illum duos habere inimicos, quorum vnus sit MVNDVS, alter CARO mea propria. quos proinde proposui pertinaci cordialique insectari ac prosequi odio, neque pacem cum eis vllam componere, inire aut vel vnquam amicitiam percutere. Cui prosito, quò firmiùs inhæream, aliud mihi superest medium, me nusquam cum illis blandiri, vel joccari, non vel me recreare quandoque, sed neque aut colloqui vel conuersari velle, nisi Dominus meus præceperit; quo casu præfero & pluris facio præceptum Domini mei, quàm aut propositum seu intentum meum, velle quoq; proprium. Quare domûs istius Rectorem cõueni, quatenùs rem ob nullam mundi, ex non spatiandi vel animi recreandi gratiâ, in Vrbes, ciuitates, aut inter populum me ire permittat, vel etiã ableget (id equidem oppidò execror & abomi-

abominor) si attamen idipsum injungatur, stringor aut teneor vtiq; jussa capessere. Tametsi verò subinde insistente & vrgente mandato Domini, certis de caussis exire cogar in mundum, vult tamen, quò in eundo, morando, ac reuertendo, illi sim fidelis; ne duntaxat proditoriè aut dolosè agere attentem, sed quantocyùs quoadusque possibile, injuncta expedire & exefficere domumque repetere adlaborem: noui namq; optimè, quòd quoquo pacto quispiam sese gerat, mundiq; vanitatibus intromittat, & negotiis, nihil prorsùs lucrari, at permulta perdere. Tali quoquè modo odi peccata mea, maculas & immunditias, motus inordinatos, desideria praua, passiones naturales, affectus, sensualitates ac inclinationes in malum, adeoque summo affligor dolore eadem in me reperiri, nec vel posse me liberari, non ignorans quòd prædicta Domino meo multum aduersentur ac omninò displiceant. Ea propter illaboro & adprime studeo, numquam non meliorari & memetipsum emendare ac corrigere. Cæterùm amore illius deuito ac defugio commertium domesticorum omniũ (exceptis rebus in nonnullis charitatem & veram necessitatem cõcernentibus)

tibus) me totalissimè ab illis enodando & exsoluendo. tametsi illos in corde meo Sanctos, immò Angelos reputem, me neutiquā ab eis auelli permittens, quòd vel contemnam aut etiam conuersatione meâ indignos arbitrer ; verùm viliorem me omnibus pono ac censeo, quàm vel eis commaneam, terramque, quam pedibus calcant, exosculari me postputo, & indignum censeo. Quare vel eisdem (nisi vrgeat præceptum Domini) me intromittere penitùs nolo. Quî istud ? percōtatur Desiderius ; ideò, ait AMOR DEI, quòd videam tempestate hac, Religionem, & sacrum Ordinem maiori ex parte, proh dolor ! labefactum, pessum datum ac ferè in nihilum redactum ; idq; propterea, quòd nedum spirituales mutuò inter se nimiam, exerceant curiositatem, sed & sæcularibus (quòd deteriùs est) sese immisceāt personis ac negotiis. Hinc fieri videmus, omnem deuotionem, orationes internas, veram disciplinam, fermè exulare ac penitùs periisse, intantùm, vt claustra magnatum non nisi habeantur palatia, & inquilini seu inhabitantes tantùm personati, nomine duntaxat & habitu spirituales audiant, & sint ; vtpote qui de mundanis, vanis, ad se non pertinentibus,

nentibus, passim conferant & loquantur. Porrò vitæ sanctimonia adeò inter illos est exigua ac Vilis, quòd vix, ad chorum conueniant; vbi etiamnum de sæcularibus solùmmodò ac mundi tumultibus, rumoribusque discurrunt, quibus distrahuntur vsq; adeò, quin vel ad Deum se conuertere valeant. Dum itaque contra cor & voluntatem, ac ferè semi coacti ad chorum confluunt & psallere coguntur, existimant se vel serò aut nunquam tempestiuè exituros, non vel ad finem peruenturos; sic vt profundæ meditationes, atq; sanctissimos Domini nostri psalmos perexiguâ cum deuotione & permodicâ reuerentiâ decantent atque persoluant; cor suum, cogitationes, intentiones in finem & culinam dirigentes ac collimantes. Ea porrò est ratio, quæ illos à sanctitate tam procul pellicit, auellit & abalienat; propterea, quia neq; Deũ ipsum, nec opera eius degustant, nec amore nec vel saltem desiderio illius tenentur. vnde neque illos agnoscere vult, sed omninò odit. Quocirca assuescere satagam & contendam, solitarius viuere & jugiter orationi insistere, quò anima mea occipiat dulcedinem & delectationem in Domino & rebus Diuinis, percipere ac haurire;

rire; vt ita consuescam amare eundem, sicut condecet; ea nanque de causa mundo renunciaui & exsoluendæ fidei gratiâ hûc veni. At vide, inquit Desiderius, ne alii dicant, te amore priuati aut proprii duci agiq; commodi; itaq; in te solùm omnes ora & oculos conuerterent. Minimè curo, inquit AMOR DEI: hominibus etenim placere, eorumq; gratiam aucupari, sicut non ambio; ita nec debeo, in his præcipuè, quæ Deo aduersantur & displicent; (sine tamen scandalo illorum) de cætero vnusquisq; dicat, quid velit; istud officii mei debitum, hæc functio est; proinde me habere percupidus, faciat quemadmodum feci egomet.

CAPVT X.

Quomodo AMOR DEI *Desiderium introduxerit domum.*

STans Desiderius admirabundus, atque ea, quæ sibi AMOR DEI inculcarat, diutulè pensans, dixit: Cùm prænominata præstiteris omnia, num, quæso, tibi non nemo metuendus? sanè quidem; infert AMOR DEI, seriò enim accuratè ac omni studio inuigilare habeo, ne ex bonis operibus vanam gloriam, propriam compla-

centiam,

centiam, aut vel mei extollentiam adſci-
ſcam & ſuperinduam ; quàm ſi admitte-
rem, hac eadem horâ & inſtanti Domi-
nus me Domo expelleret. Quocirca ma-
trem meam, HVMILITATEM duntaxat
ſemper in promptu attineo. Rogo te,
ait Deſiderius, non dedigneris me Do-
mum introducere. Propera & veni, in-
quit AMOR DEI, diu ſatis mihi adhæſiſti.
porrò ad alium adhuc te ducam perpro-
bum ſodalem meum, qui præſtantius ex-
cellentiuſq; me, obit officium. Quî voca-
tur, petit DESIDERIVS, ſocius tuus? vo-
catur, reſpondit ille, DESIDERIVM DEI.
Gaudens igitur ibat Deſiderius, AMORE
DEI comite, DESIDERIVM DEI perqui-
rendi, quo & inuento, quæſiuit dicens:
Bone Domine, tunè, quæſo, DESIDERI-
VM DEI audis? Qui, eccum me, reſpon-
dens, dixit: Quid tum denique? Quæ
tua eſt poſtulatio? quæ petitio? Domine
mi, rogat Deſiderius, placeat tibi, me in
ſeruum recipere. BONAM ergo, DESIDE-
RII, Voluntatē, multùm approbabat DE-
SIDERIVM DEI, aitq; : Si mecū eſſe cupis,
oportet, vt ab aliis confratribus & ſoda-
libus meis perquàm probè ſis inſtructus
& informatus: ſcito namque, è vino, quo
vas ſupereffluit, DESIDERIVM DEI confi-

ci. quapropter teipſum decipere noli, quouſque Dei Amore imbuâre ac probè implearis. Domine, infert Deſiderius, commanſi Dei Amori, me informanti de omnibus faciendis; atque Dei aſpirante gratiâ, ſpero fore, quoad licuerit, cuncta perficere. Verùm affirmare nequo, vtrum certitudinaliter Amor Dei mihi inſit, nec ne? cùm is ſolus diligentem, ſe aut vel odientem pernoſcat ac peruideat. in quibus optimum eſſe arbitror humiliter de ſe ſentire vnum quemque ſic ex parte mei aſſerere non poſum, quid vel adſit mihi, niſi Canis hic, nempe Bona Volvntas; ſed nec cogito, quòd meus exiſtat: nam dono mihi datus eſt. Sermo hic oppidò placuit Desiderio Dei, præcipuè quia hæſitabat Deſiderius, ſibi ineſſe magnum Dei Amorem. Affectuoſiſſimè obſecro, ait vltrò Deſiderius, Domine mi, placeat qualitatem naturæ tuæ ac proprietatem indicare. Quemadmodum, inquit Desiderivm Dei, homo per magnam exactamq; ſui cognitionem, magno ſibimetipſi odio eſſe, multùmque Vileſcere incipit: pari modo vel per magnam cognitionem, indagationem & experientiam Dei, contingit & prenſat idem homo magnum Dei Desiderivm; porro

rò me qui habet, nihil terreni mundanique desiderat & concupiscit: nam facio eum nobilem, & adeò fortem ac strenuum corde; vt nimis quàm bonum se existimet aliud quidpiam desiderare aut vel exambire, me præter: nobilissimũ enim verò, supremũ, ac ter optimum bonum, Devs est. Cæterùm facio illum nobiliorem & superiorem quocunque tandem alio, vtputa, Devm; porrò sit licet vili ex prosapiâ oriendus, facio nihilominùs illum Regem. Me, inquam, qui possidet, nil nisi Deum cogitat, loquitur nisi Deũ; Ea de causa, quòd, vbi thesaurus eius est, ibi & cor & animus sit: id quippe, quod homo in corde fouet aut memoriâ, prius eloqui debet: Verba enim ore prolata, indicant & declarant animæ vota, desideria & affectus. Sum insuper Animæ (quæ desiderio viuit) cibus, edulium ac refectio. Sum potior adeoque superior huius Domvs Amoris, quin vel conclauis eius custos & ianitor; habeoque, quos volo, & mei sunt amici, potestatem introducendi Domũ; atq; inambulo vocitando & vociferando, quousq; Dominus euigilet, quem etiam exire, cumq; inuocantibus, & ad se clamantibus colloqui facio. Quis putas, nos suscitauit, dum deforis diutulè

diutulė clamitares, & malleo FLETVS ac SVSPIRII fores pulsares? hoc maximė præstitit ac effecit latratus tui CANIS. Ego sũ; præ omnibus, nuntius certus & indubius & primus portam frequento, Dominũq; adeò, vicinus, immò proximus é vestigio sequor, atq; nunquam non præstò adsum illi. In manus etiam mihi traditus est arboris cuiusdam fructus, cuilibet ad manducandum distribuendus, Vocabulo: DEVM VIDERE. Dulcisn' fructus is, Desiderius sciscitatur erotematicus? nam in DOMO HVMILITATIS alius mihi dabatur, qui erat parumper austerus & amarus, prælibatus & primò gustatus, durus ac perdifficilis deglutitu. Fructus ille, respondit DEI DESIDERIVM, supra modum dulcis. Quòd verò nonnullis sit dulcior, suauioremque in eo, alii reperiant saporem aliis, id accidere putes ex maiori, vehementiori fame cujuspiam, acriori & Vrgentiori appetitu, quòd vel expeditioribus polleant dentibus, orisque sint mundioris; ideò etiam fructum istum dulciorem persentiunt, degustant & comperiuntur. Inueniuntur enim quidam rigidos aut demortuos habentes dentes, quibus propterea vel nocet, qua ruminare seu masticare dictum non sufficiunt

fructum,

fructum, alii sine fame commedunt, vtpote, quòd stomachum aliis cibis expleuerint & aggrauarînt. Cæterùm aliis, quia febribus, (vtputa, inordinatis ardorum desideriis) aguntur insipidus redditur, effectum fructûs istius nescientes. Prælibare & probare mihi liceat, efflictim precor, anhelus ait Desiderius. Perplacet, inquit DEI DESIDERIVM, te dicere: PROBARE. Verùm enimuerò nequit, nec vel sufficit quispiam in vita hac illo satiari, nec ad placitum suum satis sumere, nisi tantùm prælibare; adeò quoq; quàm dulcis sit & suauis, prægustare tantùm potest. Quid itaq; ? ait Desiderius, rationem ausculta, dixit DESIDERIVM DEI; Si homo hîc exsaturaretur & ad plenũ, atq; adeò pro libito, nunquam non affatim illum haberet fructum, detrectaret quippè ex hoc liberari ergastuli carcere, nec vel in Cælum perueniendi vnquam flagraret desiderio. Sed vt scias, nos ferè mori præ fame, & inediâ, & prolixiori languendo abstinentiâ, penitus jejunio diuturniore confici, expectantes tempus ac beatam spẽ donec ad Cœnam magnã Domini ac Regis nostri intrauerimus. Certè quemadmodùm Ceruus æstate desiderat aquam, ita diem illũ sitimus gaudio.

diosissimum. Fructus ille tantæ virtutis & roboris, vt vel pauxillulùm sumptum, latrantem cuiuslibet stomachum (quantus quantus ille comedo fuerit) in tantū possit explere, quò plus capere & auere non sufficiat. Nihilo minùs vbi cum Domino fuerimus grandiores, fortioresque, nobis præstabit stomachos, vt ad saturitatem de fructu illo sine vel nocumento edere valuerimus: si enimuerò quispiam plus hîc sumere, quam ventriculus eius recipere ac sustinere quit, attentaret, profectò magis illi officeret quàm conduceret. Quapropter opus esse noueris, fructus memorati modicum solùm & præparcè sumi debere, donec ad locum veniamus, vbi illo, quem nunc nonnisi libare licet, affatim, superabundanter ac æternaliter refici & exsatiari mereamur.

CAPVT XI.

Quomodo DESIDERIVM DEI *adaptauerit & præpararît Desiderium, fructum illum manducare.*

QVæso, Domine mi, ait Desiderius, nō detrectes permodicum fructus istius, quantum placuerit, etiamnum mihi dare gustandum. Priùs oportet, respondit DE-

SIDERIVM DEI (quippe cùm fructus hic non nisi in mundo asseruari & perdurare queat vasculo) vt purges dentes, os, fauces, oculos, faciem, manus ac pedes, quoad licuerit, quàm accuratissimè & ad summam laues munditiem. Vbi, percontatur Desiderius, aquam inueniam? Ad fontem viuum te ducam, inquit DESIDERIVM DEI, iugiter die noctuque salientem & scaturientem, qui SACRA RELIGIO nominatur; vbi Virgines è Domo accersæ, vltrò te abluent, totaliter mundum reddentes. Lætus, & ad hilaritatem vultu composito, exspectabat Desiderius; sed & confestim prospexit sibi DESIDERIVM DEI, prænominatis septum Virginibus, accelerare & appropriare ac dicere: Ecce Virgines istæ colluere te habent. Quarum primæ Vocabulum: DVLCEDO. Alteri, VNITAS vel VNANIMITAS. Alteri, COMPASSIO. alii, GRATIA. alii, BONITAS seu BENIGNITAS. alia, perlubentis animi seu LIBERE SPONTIS dicitur. MANSVETVDO ALIA. altera, AVCTORITAS seu GRAVITAS. Altera, GAVDIVM. altera DISCRETIO. alia vocitatur PIETAS. Hæc quippe tibi ministrabit herbulam te exhilarantem, atq; adeò appetitum ad comedendum cientem & prouocantem, quò

scilicet

ſcilicet vltroneè ſuauiori ac meliore co-medas guſtu. Nam fructu illo tantummodò famelici, non vel alii dignantur potiuntur & veſcuntur. Item alia præterea Virgo vocitatur: RELIGIO. alia: PERSEVERANTIA. alia: CONSTANTIA. altera PAX. altera: HABILITAS, ſeu APTITVDO. altera: DILIGENTIA. alia: ORATIO. altera LABOR. Vltima tamdem ſum ego: vtpote: DESIDERIVM DEI, quæ nunquam non huic præſtò ſum ſodalitio. Cui ſi tu quoque adhæſeris, illum fructum pariter manducandũ maximè juuauerit, ac percommodo tibi fuerit auxilio: Porrô frugem illam, ſi ſemper comederis, vbique tecum eædem Virgines ambulabunt, neque vnquam te deſerent, ni ipſemet à te illas expuleris; quia ſunt quodammodo auidæ. In Viſum enimuerò fructum mox & in inſtanti inuolant & inſiliunt, ſicut apes mel impetentes; porrò luculentiùs euidentiuſq; haud datur inditiũ, aliquem fructûs illius nonnihil habere, præterquàm ſi portæ, prædictas adſtare Videas Virgines. Exultabundus Deſiderius, tam apprimè ſe lotum abs Virginibus Videns. Cui proin DESIDERIVM DEI ait: Quandoquidem, Frater, jam comediſti, etiam te cantare debere memento. Dei enim-
uero

uerò famuli, comestione factâ, decantant, & toti in Laudes Dei, & Creatoris sui effunduntur: sed & in Domo hâc nemo est, quin cantum nouerit. Quî canere, quærit Desiderius, debeam? Intremus respõdit DEI DESIDERIVM, Chorum, vbi præcentores seu cantores commanent: Quorum primus, dicitur, BENEDICTIO; secundus, HONOR. Tertia, LAVS seu GLORIA audit. Quarta tandem nuncupatur: GRATIARVM ACTIO. Cum his tibi, noueris, occinendum: sunt namque peritiâ musices, præstantes, vocibusq; pollentes. Quali voce seu cantu occinam? quærit Desiderius; Primus præcentor est: BENEDICTIO. præcinens Discantum, hic Dei laudat supremam potentiam. Secundus CONTRA-TENOR, occinens ac tribuens DEO honorẽ & infinitam illius dilaudans Sapientiam. Tertius dicitur: GLORIA seu LAVS, Tenorem decantans, laudando cùm DEVM ipsum, tùm immensam inscrutabilemq; illius Bonitatem, Virtutes omnes & singulas, Magnificentiam, pulchritudinem, adeoq; Vniuersa, quæcunq; tandem in seipso comprehendit, sanctum ac terribile nomen eius in idipsum deprædicans: Quartus postremò vocitatur, GRATIARVM ACTIO, isque Bassus accinens

& persoluens Deo ac Domino nostro Gratias pro Vniuersis beneficiis, omnibus simul creaturis præstitis ac exhibitis.

CAPVT XII.

Quomodo Desiderius addidicerit cantu.

FOrma, modus, jubilus, concinnus cõcentus, consonantia aut vel harmonia dulcis ibidem canentium oppidò Desiderio placebat. cui DESIDERIVM DEI, ecce fatur, num reuerti eligeres? Quorsum ibo, ait Desiderius, aut vbi meliùs mihi esse poterit, qui vtpote tanto labore, solicitudine atq; vitæ periculo huc appuli? quippe quoniam reperi locum, quo pace desiderabili, omniq; solatio frui Valuero, illum haud immutabo, non vel hinc migrabo; communis namq; dicit parœmia: Vbi quispiam bene habet, ibi sedem figat, refert; sed & ingenuè fateor, mi Domine, me dehinc haud discessurum, nisi per vos ejiciar extrudar aut vel proscribar, adeoque per vim fiat, oportet. Nequaquam, infert DESIDERIVM DEI, nobis moris esse putes, expellere quempiam, nisi velit ipsemet, immò rogitamus, vt nobis commaneat. quatenus tamen sciat, nos nemine indigere, indicamus tempestiuè;

pestiuè; suauiter illum præmonentes & priùs interrogantes, Velin' intus manere, nobisq; conuiuere. Tu autem siquidem nobiscum habitare percupis, scito quòd otiari non licebit. nemo enim inquilinorum, otio marcescere debet, aut vel inuerecundè ac turpiter tempus perdere. Quidnam, petit Desiderius, agere habeo? quicquid præceptum fuerit, infert Dei DESIDERIVM; Cum autem nihil injunctum fuerit? percontatur Desiderius; Respōdit DESIDERIVM DEI; Cantare & psallere, Dominumq; nostrum laudare ac ei benedicere tenebris: vt etenim cantes & psallas, admissum ac susceptum te noueris; adhuc autem, vbi quod præceptum est, perfeceris, percommodè intercinere in temetipso poteris: ne vel duntaxat cogitatus tui exspatientur vnquam, mensq; subinde diuagetur. Cæterùm si Domino nostro placere peroptes, familiaritati ac amicitiæ eius reconciliari, illoq; solo frui, adeoq; fructum facere ac referre aueas, quod ad potes & sufficis (sine tamē injuncti operis præjudicio) vnicè cùm illo ambules, conferas aut colloquaris oportet. Tum demùm videbis & arbitrari licebît ab ipso tibi dicta & insinuata; atque in maxima eius mysteria

& arcana introire, à mundi vel ſapientiſſimis abſcondita, poteris. Videbis quoq; quàm honorificè te habuerit, quantamque apud illum inieris gratiam & amicitiam. Itanè quilibet, percontatur Deſiderius, prælicenter & ad mentem ſuam, conclaue eius intrare, cum eoq; ſermonicari poteſt? Ita porrò; tamen comite ſemper HVMILITATE: atq; adeò potiſſimum illi gaudium eſſe dico, ſi homo eum excitet: Cum Naturâ nunquam ſolus eſſe velit. quantulæcunq; equidem vilis conditionis, plebeiæ ac infimæ licet natiuitatis quiſpiam ſit; nihilominùs eum affectuoſiſſimè amat, ſibi cohabitare, inquilimumq; agere gaudet. Tantæ quippe generoſitatis, nobilitatis, ac ſuperglorioſæ dignitatis eſt Dñus, vt perſonam cujuſuis indiſcriminatim, ſine vel vlla diſcretionis differentia reſpiciat; æſtimet autem animam humiliter piam & deuotam: tanti enim vna apud illum valet ac æſtimatur, quanti alia: cum omnes ex vno & eodem eduxerit opere. atque, quod maius eſt, quò perſonæ Viliores, inferioreſq; fuerint (ſi attamen ſe humilient) eò maiori caldē cōplectitur amore, ac plurima plerunque præſtat dona & beneficia. Sed & dico tibi, quòd maxi-
ma

ma & potiſſima pars (ni parum admodùm aberrauero) intus, modicæ ſortis ſit, humili ac vili loco nata exiſtat. cùm Dominus noſter ignobilia & contemptibilia mundi elegerit, ne quiſpiam inquilinorum audeat cogitare aut vel ruminare, per ſe ſolùm intrò habitare commeruiſſe; atqui ſolâ & merâ miſericordiâ, benignitate ac gratia Diuinâ ſuſceptum eſſe, ſibi perſuadeat. Ergò igitur hîc manere ſi diſcupis aut vel deſideras, neque aliquo deſtitui, aut quandoque deficere, de die ac nocte cum pſallentibus pſallere, facere quoque & adlaborare, quî pſalmodiam tuam Dominus tuus approbare acceptareq; dignetur : ſequentia hæc obſerues, iuuat. Primum eſt, BONA VOLVNTAS. Secunda : HVMILITAS. Tertia, PATIENTIA. Quarta, CHARITAS. ſi porrò cum quatuor iſtis cantaueris, nunquam aberrabis. & tametſi ſubinde exerres, parumq; deuote canas, nihilominùs attentè audiens derepentè iterùm ad cantum redibis, atq; adeò ſtudioſè auſcultando in odam dirigêris, nec non concordiſſimè recines. Primâ particulâ nempe BONA VOLVNTATE Diſcantum præcines, cui adſtipulantur, quo & modificantur omnes reliqui cantus. Secundâ & Tertiâ

HVMILITATE duntaxat & PATIENTIÂ Cõtra Tenorem occines: HVMILITATI namque ac PATIENTIÆ propria sunt antilogia, antipathia, contradictiones contrarietates, antiperistases aut contrapositiones &c. quæ omnia voluntas contraponit inuertit & immutat ac cõtorquet. Quarta tandem scilicet CHARITATE omnis generis organorum & cantionum symphonias ac modulamina percinere poteris, magna soni concordiâ, atque animæ tuæ simulque S. Spiritus suauitate ac dulcedine. porrò has si particulas perdidêre, aut vel cantando non nunquam te errare contigerit, ad primum continuè recurrito cantum. & licet voce vel animo excideris aliorum globulorum seu notarum, Domino nostro fauente aut opitulante (cuius etiam gratiâ hûc te aduenisse noueris) atque auscultando Correctorem, primæ meminisse juuabit particulæ; ante omnia autem fructûs vltrò manducandi & antea in DOMO HVMILITATIS comesti; vtputa: TIBIMET ipsi DIFFIDERE. Et quò plus AMORIS ac DEI DESIDERII habueris; & ampliùs de jisce gustaueris, familiarior amicitiorq; Domino nostro fueris; eò ampliùs ei de fructu

illo porrigito. cùm perlubenti animo eo & Vascatur, & nunquam eundem aut respuat.

CAPVT XIII.

Quomodo DEI DESIDERIVM *introduxerit Desiderium in conclaue Domini. Simul atq; instructio breuis Orationis fundendæ.*

VNum te, ait Desiderius rogo (quippe quoniam jam susceptus, vobisque cohabitare dignus inuentus sum) velis me ad Dñum nostrum ducere, quò & illum noscam, manumq; ei exosculari Valeam. Mactè animo, ego sum, ait DESIDERIVM, *DEI* propera veni, mecum. Desiderius totus tremebundus hæsit, cogitando se Dño supremæ maiestatis adstare, tantòq; pauore correptus & anxietate circumfusus, vt nec propius ad eum accedere ausus, penitus reuerti in animum induceret. Expensâ tamen Regis istius suauitate, nobilitate, amabilitate benignitate ad omnesq; affabilitate, confortatus & erectus animo, totam suam in eum jactauit fiduciam. Præstolare me hîc ad januam, dixit DEI DESIDERIVM, videbo, quid vel peragat Dominus, dicamq; te adesse præsto,

stò, sibiq; loqui velle. Percussus pauore Desiderius, cogitabat, quidnam Dynaste tantò coram diceret. Interim Dei Desiderium ait veni, jam enim Domino nunciaui, intrato igitur, ecce ad ostium te exspecto reuersurum. Desiderius cum reuerentia maximâ conclare seu solariũ pedetentim cæpit intrare, at confestim viso Dño pronus in faciem cadens flere occepit, nec vel ausus caput aut oculos attollere. perprobè noscens, se Domino nostro inimicissimum offensissimumque istactenus extitisse, quem & sæpiculè irritarat, ac plurimis injuriarum probris, flagitiisque lacesserat, contumeliis atque conuitiis identidem diuexerat, exacerbâratuè tantùm, vt nec loqui, imò non vel hiscere quidem potuerit, nisi Flere ac Gemere. considerans illam Dei bonitatem immensam, indignissimè hucusque à se habitam, atque adeò sæpè sæpiùs ad iram prouocatam. Quid rei aut negotii? ait Dei Desiderium. Quidnam hîc agis? nihiln' mihi loqueris? exurge, quid desideras? Desider9; Quid vel possum coram Diuina tua maiestate dicere? Heu, Domine mi, non sum dignus, quî impollutum os meum, non dico, aperiam, sed nec in Diurnos tuos efferam oculos;

los; at tacitus & ſuſpirans Vitiorum ſcelera, impietatum adeò mearum nequitias, improbitates deplorare ac deplangere in amaritudine animæ meæ, maximas. Quî igitur, ait Dominus noſter hûc comparuiſti? Intraui, Domine mi, inquit Deſiderius, ratus me non vel commeruiſſe dignumque eſſe in Domo tua manere, multò minùs ad Te, conclaueq; tuum intrare. Quis igitur, petit Dominus noſter, te hûc introduxit? Tv, mi Domine, reſpondit Deſiderius, Tv traxiſti, Tv, vocaſti, Tv aperiri mihi, & intromitti juſſiſti. Ignoro planè, Domine mi, qua de cauſa ſeu quid te permouerit? aut ad quid vel mei indigeas? Cui ſatiùs, quin pernimiùm foret, vt minimus tuorum ſeruorum, immò Domus tuæ mancipii munus obirem, ſed & idipſum nullâ prorſus commerui ratione, vtpote indigniſſimus. Tamen, Domine mi, quoniã me Vocaſti, & quia placitum erat ante te, vt cohabitarem tibi, tecumque loqui permîſiſti: Tu aperi labia mea, & oſtende, te coram quid vel dignè loqui debeã; pone in me Spiritum Timoris & reuerentiæ, quò Diuina tua Maieſtas non irretetur per me, aut cum probro & dedecore deinceps tibi ſeruiatur, non vel amodò jam à me ma-

ximo peccatore indignè habearis. hoc nanque maxima esset iniquitas ac scelus summum: cùm mallem potiùs meipsum vitâ interimere, quàm vel tædio fastidioque te coram apparere. Id enim si facerem, Angelis & Archangelis, atque adeò toti curiæ cælesti, (qui immensa lætitiâ ac reuerentiâ te diligunt, magnificant, & contremiscentes tibi famulantur) summam ignominiam, pœnam & injuriam irrogarem. Doce me igitur, Domine, quid dicam, aut vel facere debeam: ecce in manus tuas totissimum me trado, plenariè ac perfectè Tibi me dedo ac deuoueo. Da mihi Domine, Spiritum HVMILITATIS, quî tibi, pueris tuis, omnique Domui Tuæ, debitè ac meritoriè seruire Valeam, quò vel seruitium Tibi placeat, gratum existat, ac à me & in me jugiter omni loco & tempore lauderis atque benedicaris.

CAPVT XIV.

Quomodò Dominus noster, Desiderio se bellè gerendi ac scitè regendi, perpulchram doctrinam & regulam dederit.

EXurge, macte animo, jam jamq; angi noli aut cruciari, si amodò probitatẽ

&

& meliorationem præfers promittiſque, at talem te eſſe qualem conuenit probas, viciſſim ego, tædii, noxæ, omniſque injuriæ mihi hactenùs à te illatæ, nunquam memorabor. Quò tamen melior perfectiorq; euadas quatuor Verbula continuò animo verſanda ac ruminanda vtpote tibi multùm vtilitatis allatura, auſculta. Accipe igitur duo hæc: EGO & TU, quæ prima ſunt. Bina alia: CAPTIVVS & REX. Verba iſta ſi rectè ac nauiter exercueris, adeoque in opus transferre ſtrenuè ſtudueris, ad magnam perfectionẽ ac munditiam cordis te promouebunt & juuabunt, contra omnes motus & incurſus te protegendo ac tutando, facientque, quò cum omnibus inquilinis in pace, tranquilitate ac Charitate vitam degas & laudabiliter conuerſeris. Efflictim precor, dixit Deſiderius, ediſſere vſum ac exercitium Verborum illorum. Potes, ait DEI DESIDERIVM, omne tuum exercitium ad Verba prædicta detorquere & applicare; ſunt namq; eximiæ conſiderationis & magnæ intelligentiæ, ſummaſque includunt ac continent ſententias è quibus ſolis, magni conſcribi aut confici poſſent libri, per quos ad ſummam quiſpiam perfectionis apicem contingeret, ſine aliorum indi-

gentia librorum. Occasione igitur arreptâ mecum duntaxat conferendi, aut vel opus injunctum perficiendi, quando te aridulum, segnem, indeuotum, frigidum aut distractum persenties, imaginare tibi inculcari verba hæc : Ego & Tu, & nihil prorsùs aliud; siq; obliuiscere simul totum mundum atq; adeò omnia, quæ vel Vidisti vel audisti, vnquam; cogita quoq; neminem in toto esse vniuerso, nisi : Ego & Tu. Altera gemina verbula : Captivvs seu Mancipivm, & Rex; proderunt tibi in Domo Fratribus cõuiuendi, agendi & cõuersandi. Primò, videlicet : quòd omnium domesticorũ non sis, nisi Mancipivm. quò duntaxat humilis & obediens existas & maneas. Secundò, cogita te tuimetipsius esse Regem. porro Reges omnes ego summopere dito, illis jucunda ac læta plurima, bonasq; vitæ dies cõferens ; instructio ista modò sufficiat; nunc in pace proficiscere. Cur, Domine mi vis, ait Desiderius, vt abam? Ne, inquit Dñus, vel autumes te promeruisse aut etiam dignum esse mihi cohabitare & semper adhærere, nisi quando voluero, aut vel te Vocabo; quò vanâ non extollaris aut pascaris gloriosâ aut præsumptione. proinde te, vbi mihi placuerit,

accerſeri jubebo. priuſquam autem abeas, relinquas mihi oportet, cor tuũ, quatenus vbicunq; locorum fueris, quod habuiſti optimum, apud me exiſtat. Sine modò illud penes me: neque enim arbitreris, te, toties, quoties volueris idipſum præſtare poſſe. Ad maiorem inſuper tui humiliationem; vtilitatem ac profectum, illud minimè apud me habere vellem; ſed vnum, quod hactenùs ignoras te edocebo, quòd, quò magis commodo, ſolatio ac gaudio ſeruorum meorum eſſe illaborare ſtudeam, eò ampliùs & frequentiùs ipſis tribulationes, afflictiones, ærumnas & aduerſitates ſuſtinendũ ſummittam. ſi tamen Canem tuum, BONAM VOLVNTATEM reliqueris, qui ſemper mihi (vt nunquam deſerat) adhærere poterit; ni ipſemet detrectes, quem & quotidiè mihi commendes, oportet. Deſiderius, cur quæſo opus eſt, quî tibi Canem iſtum commendem in dies, nonnè ſemel tradidiſſe ſufficeret? minimè, reſpondit Dominus noſter, non quia vel obliuiſcerer tui, ſed quò tu mei non obliuiſcaris, tibiſq; reſeratur via ac detur occaſio, me nunquam non retinendi memoriâ, vt tibi benefaciam, & commodo tuo, in adjutorium veniam. Nam quoad me: quid

detur aut quid apponatur mihi, si vel mei memineris, necne? Gratias fero immortales, inquit Desiderius; pridem enim tuam, Domine mi, BONAM VOLVNTATEM pernoui & clementiam perspexi, quæ sola in nobis omnia peragit & operatur, perinde, ac si egeno tibi melioramentum ex nostris accresceret operibus, vniuersa & singula in nostrum profectum, prosperitatem & salutem vertens ac dirigens.

CAPVT XV. & Vltimũ.

Quomodo Desiderius prænominata quatuor Verba à Dño sibi tradita reduxerit ad praxim, simul atq; de fructu ex illis oborto & prouenientẽ.

ERgò igitur è conclaui Dñi nostri Desider: migrans & cor suum ei resignandoq;, relinquendoq; reperit DESIDERIVM DEI deforis ad ostiũ expectans sibiq; dicens: Quid causæ, ô Desideri, prolixioris tuæ intùs cunctationis aut moræ? an putas Dño nostro multa perplacere Verba? Cùm subinde Verbulo plus efficere apud illum possis quàm centum aliis. Heu Domine, inquit Desiderius, Videre mihi Videor parùm admodùm inibi fuisse. Inambula, dixit DESIDERIVM DEI, & perlustra Domum vtpote jam susceptus. subsumpsit

ſumpſit Deſiderius ; ad cellam noſtram me conferam. Interea Deſiderius penſabat & in dies mente voluebat ac reuoluebat prædicta ſibiq; à Domino inſtillata verba, identidem dicens: EGO & TU. CAPTIVVS & REX : diuidens, congerens ac intermiſcens eadem ſæpiuſcule : Verùm ſemper quadrabant & conueniebant. Vnumque accipiens ait : EGO : & poſtea aliud, CAPTIVVS dicens : Ego rectè ajo, quòd, ob AMOREM Domini mei, CAPTIVVS imò mancipium ſim. ſumens dein aliud, dixit : EGO REX. EGO quàm conuenientiſſimè dico, me eſſe REGEM, qui Dei ſum ſeruus : nam illi ſeruire, eſt regnare ac imperare, atq; ideò non poſſum non eſſe, niſi omninò REX, *Telos*.

PROEGMENA.

Seu duodecim dignitates & Beatitudines animabus à Domino collatæ & hîc ſummatim tranſcriptæ.

Primò. Anima eſt omnis pulchritudo, vis, virtuſque operationum.

2. Anima eſt ad Imaginem, formam, pul-

pulchritudinem & similitudinem Dei facta & creata.

3. Anima, Naturâ, Essentiâ & Conditione tantâ roborata, vt nunquàm; (sit vel beata, vel damnata) mori queat.

4. Animæ, ea inest Nobilitas, vt conclaue arca & Vas Dei, (quem cæli omnes capere nequeunt) audiat & existat: Anima, inquam, tanta est, vt nulla res creata, eam explere, satiare nisi Deus possit, & nisi eundem in se habeat.

5. Anima ex se, propriâ ac Naturâli Virtute suâ, tam delicatissima, tenerrima subtilissima existit, quò vniuersa ac singula, quæcunq; tandem Devs creauit, ei innotescerent, ni corporis ergastulo, quò tenetur occlusâ, præpediretur; vt insuper (quemadmodum doctissimus adstruit Lescotius.) Iesvm prædulcissimum in corpore ac anima, Diuinamq; Essentiam in sacratissimo Altaris Sacramento sub Specie Panis & Vini velatam & occultam, cerneret.

6. Anima eâ donata est Nobilitate ac honore insignîta, dignataque, vt in sanguine Filii Dei ab originali labe, atque adeò vniuersis delictis lauata & emundata existat: nam eandem gratiæ Patris Cælestis recõciliandã, voluit Iesus prædul-

cissimus

cissimus atroci Crucis patibulo suffigi, amarissimamq; subire mortem, quod næ pro millibus haud fecisset mundis.

7. Animæ propter pulchritudinem ac nobilitatem, Deus in Sponsam sibi delegit eam & accepit, heredemq; constituit: si tamen homo peccata fugerit, criminumq; baratra deuitarît aut vel pro ipsis pænituerit.

8. Pater eius Deus amantissimus, Saluator & Redemptor, Angelum ei bonum adhibuit, qui nusquam, vsq; & vsq; in mortẽ adeò ipsam deserat, licet totius mundi malitias & omnia flagitiorum ac scelerũ genera commiserit, perpetraritq;.

9. Supremæ nobilitatis gratiâ neutiquam Deus supersedet (aut cessat eam in conscientia per synteresin potentiarum virtutumq; eius inhæsionem) præcauere, commonofacere, instare, vrgere, adeoq; rogare eandem, quò se plenariè ac perfectè ad eum conuertat, fortiter viriliterque aggrediatur pœnitentiam & exnunc agere resoluat.

10. Anima vsq; & vsq; vinculo indissolubili, in gratia & Amore Sponsi sui ac Creatoris firmata & solidata existit, vt quantacunq; peccata, scelera & flagitia, aut vel quoduis tandem aliud malum, in

cum cõmittat; gratiam & veniam (modò hanc ipſam debito tempore & horâ, congruâ, bono corde poſtulet aut deſideret, illiq; veram & puram contritionem præſentet ac offerat) abnuere aut denegare illi haud poſſit.

11. Præterea eiuſmodi qualitate forma figurâq; facta & creata eſt Anima, quò nulla res aut potentia, eã à propria voluntate auocare ſiue auertere, ſeu liberũ arbitrium ei adimere, nec vel idem deſerendum cogere aut compellere ſufficiat, ni delectet ipſam, aut ſibimetipſi complaceat; immò nec ipſe Devs glorioſus per potentiam ſuam præordinatam. Talis nanq; tantaq; Animæ eſt præſtantia, nobilitas & creatio.

12. Summa dignitas & excellentia Animæ in hoc nobis innoteſcit & declaratur, quòd nullo modo ſatis Deo viſum ſit, quin eam ornatiſſimè creârit, ac tanto redemerit pretio (vt ſupra dictum) verùm etiam in ſignum vnicæ ſuæ, excellentiſſimæq; Charitatis, auctoritatem & poteſtatẽ ei tribuit, quò ſeipsã corpore eius ſacratiſſimo, pretioſiſſimoq; pariter ſanguine reficere ac roborare valeat; præſtat hoc Anima per ſanctiſſimi Altaris Sacramenti ſub ſpecie Panis & Vini ſumptionem,

nem, per cuius sacrosancti virtutem Sacramenti, Anima hominis dignè percipientis, in Fide firmatur, Spe alitur, Charitate accenditur & inflāmatur, ad omne quoq; opus bonum excitatur, adornatur adaptatur, & animatur, à peccatis mundatur, spiritualiter consolatur, Deoque magis ac magis reconciliatur; atq; adeò per amorem cum eodem arctiùs conjungitur, ligatur ac deuincitur. Omnia hujusmodi dona, nobilitates, excellentias, sublimitates & dignitates cōtulit ei Devs, plurima in Cælis daturus, tanta, inquam, & tam pulcherrima, vt captum aut intellectum hominis, quàm longissimè excedant & transgrediantur.

Sequuntur donaria, quæ Dominus noster daturus est illis, qui ob amorem eius, membra sua mortificauerint, carnem Spiritui subiecerint, sensualitates deuincerint ac detriumphauerint.

1. Eiusmodi seruis suis Dominus beneplaciti & suæ voluntatis copiam, & claram, puramq; sui notitiam ac cognitionem subseruiet tribuetq;.

2. Mediante Spiritu S. corda hominum præueniente & ad pietatem excitan-

te, atq; emolliente, imbrem lacrymarũ illis donabit ad vberrimum satietatem.

3. Mouebit aut suscitabit illis orexim, stomachum & famem, desideriumq; ad omne bonum & virtutes vsq; & viq; capessendas, quò nulla vel virtus, aut opus super erogationis, illos subterfugere seu præterire potuerit, nec vel vllum peccatum eis nocere. Nam Dominus noster eos regit, replet virtutibus omnibus, aduersitatibus potat, sui amore explet exsatiatque; exspolians ac denudans omni voluntate propriâ; Cæterùm tanto amore complectitur tamq; disuauiatur amanter, ac nimis quàm strictè sibi deuincit eosdem, vt penitissimè amore sui diffluere faciat.

4 Propriâ dein semper gaudebunt voluntate: cùm non nisi, quod Deus vult, velint, amentq;, sed & nunquam, ob patientiam summam sibi inhærentem, vlla vel ignominiâ vel probro affici poterunt. Cùm haud quaquam moueri, turbari aut confundi possint, ni Dominus noster priùs offendatur, quod nunquam non eos protegat ipsus, nolitque, quò aliquando coarctentur angustenturuè. Cæterùm vbi Cælum inscenderint, Deo & Cælitibus fruentur vniuersis; quia voluntatem

luntatem suam Dei assimilauêre & conformauêre voluntati, quâ & in perpetuas non carebunt, egebunt aut destituentur æternitates.

Succedunt quædam scitu pernecessaria hominem ad perfectionem perueniendi, præpedientia.

Primum est: Quia Deo in conscientia nostra rebelles & non obaudientes sumus.

2. Quod Dei gratiâ doniśq; ingrati existamus.

3. Quod futiliter, & infructosè, irreuocabile perdamus tempus, agendi pænitentiam vltrò à Deo nobis indulsum & concessum; quò vtpote præterita eheu miserrimè amissa! inutilissimè, negligentissimeq; absumpta spatia & momènta repetamus & recuperemus.

4. Quia vel vanis & inutilibus cogitationibus plus temporis lociq; tribuimus & insumimus, quàm vocationibus & obligationibus nostris, inspirationibus Diuinis, aliorumque præmonitionibus impendamus; quæ omnia nobis Deus in dies præstat & instillat, dummodò eis sese applicare, aut colligere vel intelligere vellemus eadem.

5. Quòd vel aliorum vitia & defectus

priùs, frequentiusq; quàm propria pensemus, arbitremur, scrutemur, adeoque temerè iudicemus.

Sequuntur quædam perquam necessaria, hominem ad perfectionem suffragantia & quasi manu ducentia.

1. Quatenùs quispiam in quacunque aduersitate non adiuuari, nec vel eâ liberari aut absolui desideret.

2. Vt Amoris Dei ergò dictam, sine conquestu ac perlibenter sufferat aduersitatem.

3. Vt si accusetur quispiam aut culpitetur, excusare sese renuat.

4. Vt hilariter comiterq; aliorum fragilitates, imbecilitatesq; sufferamus: nostris autem minimè indulgeri aut ignosci, percupiamus ac desiderio inardescamus.

5. Quòd, quò grauiori, siue vel corporali vel spirituali, premimur aporiamur & agariamur pauperie, iugiter cogitemus, nos secundum culpas nostras & demerita, bonorum vltrò quàm satis habere.

6. Vt prauis nostris inclinationibus habitibusq; vsq; & vsq; refragemur, quò nesciamus, quid vel velimus aut cupiamus;

mus ; neque etiam velle ac desiderare.

7. Vt nemini non concedamus & permittamus velle suum in nos adoriri & consumare, quantum animæ nostræ salutem concernit.

8. Quî semper Naturæ persuastrici obnitamur etiamnum maximè contraria (quousq; totaliter ac perfectè spiritui subdatur & obtemperet) facere contendamus & anhelemus.

9. Quî tempus taliter vertere ac ordinare perinde quasi in crastinum morituri omnino pertinaci studio illaboremus.

10. Vt vsq; adeò scopemus Spiritum, & conscientiam nostram serenare adnitamur, atq; omnimoda labe depuratam seruemus, quó eam mors, ex insperato obruere nequeat.

10. Quatenus Vniuersa & singula à Deo cum gratiarum actione & patientia (quantũuis nobis recta fronte contraria) suscipiantur ante omnia verò, ex ijsce aduersis, quanta quanta ad portandum grauia aut pondorosa extiterint, propriũ attamen commodum & vtilitatem continuo haurire aut sumere inuigilemus.

12. Tandem, quî voluntatem suam vnusquisq; in Dei resignet voluntatem; omnem fiduciam suam & spem in eo ponendo.

Quod nobis præstet Sacro-Sancta & indiuidua
TRINITAS
Vnus
DEUS.

Duodecim Corporis infirmitates.

Caro quò magis	Peccans	eò magis	querula.
	vel melius nutritur		elurit.
	Vestita		friget.
	diligitur		insolescit.
	ei creditur		mentitur.
	punitur		murmurat.
	Satura	Eò minus	Contenta.
	honore afficitur		Deum curat.
	Ditior aut locupletior		satis habet.
	Perspicax aut intellectu perspicit		bona loquitur.
	Contempta & despecta		formidolosa.
	Propinqua Deo.		recognoscit.

Duodecim mundi præmia ex Taulero.

Mundi	Voluptas	Est	Immunditia
	Consilium		Superbia & auaritia [ma
	Seruitus		Dulcis, merces verò infir-
	Flos		pulcher, fructus verò me-
	Securitas		Proditio. [phitis seu
	Auxilium		Toxicum. [soliditas.
	Promissum		Mendacium
	Fide, seruatio		mera Deceptio.

Pro gaudio dat luctum & dolorem.
Confuſionem pro honore, Falſitatē pro fidelitate. Pro diuitiis paupertatem pernimiam. Pro vita æterna, ſecundum adeoq; mortem ſempiternam.

Quam à nobis auertat Omnipotens & clementiſsimus DEVS.

Sequuntur duodecim Prophetiæ, aduentum Anti-Chriſti præuentura.

Spiritualis Poteſtas	Sine	Diſcretrione.
Iudicium		Iuſtitia.
Matrimonium		Fidelitate.
Diuites		Miſericordia.
Pauperes		Humilitate.
Mulieres		Pudore,
Liberi	Sine	Timore.
Senes		Prudentia.
Iuuenes		Honore.
Subditi		Obedientia.
Principes		Potentia.
Plebs ſeu vulgus		Deuotione.

Errata.

Pagina 1 sub fin. Pastor lege Desiderius. p. 3 insportula l. in sportula. p. 5 ob ambulas l. obambulas. p. ib. sub fin. impensè. Pastores. l. impensè Pastores. p. 6 v 5. transire. l. pertransire. ibid. sub fin. de serere. l. deserere. p. 9 v. 12 Hoc Est. l. hoc est. p. 10 v. 19 in re. l. intrare. p. 12 v. 20 fore. l. foret. p. 14 in fin. ane. l. sanè. p. 18 comtem. l. contem. p. ibid. v. 29 sub fin. per necess. l. pernecessarium. p. 23 v. 3 intrinsecùs. l. ergo intrinsecùs p. 26 v. 13. in super. l. insuper. p. 31 v. vlt. in fin. qui l. quid. p. 32 v. 2 gratudo. l. gratitudo. p. 34 v. 11 st r. l. stare. p. 36 v. 5 decentem monstrat. l. decentem non monstrat. item v. 8 conniuenientia. l. conniuentia. p. 40 v. 20 notario l. notaris. p. 41 v. 8 quod leg. quid. p. 42 v. 21. sincidas l. incidas. p. 44 v. 13. patiantur. l. patiatur, aut acc 20. item v. 23. vum. l. vnum. item v. 28. ili l. illi. p. 49 v. vlt. intermissisuram l. intermissuram. p. 50 v. 22. reuiuiscat l. reuiuiscat. p. 53 v. 16. referatur l. referantur. item v. 27 te oportare l. exoportare. p. 54 v. 14. vocabo l. vacabo. item v. 20 esse l. esset. p. 55 v. 27. alsistam l. assistam. p. 57 v 7 excobo. l. excubo. item v. 8. diceris, l. diicens. item v. 12 capere l. carpere. item v. 13 contractare l. contrectare. item v. 22 ac cum ignarissimus scio sim, l. at cum ignarissimis scio. item v. 25. dinatorium appetititiuum. l. dinatorum appetituum. p. 58 v. 11. conscian l. conscientiam.

p. 59

v. 21 la[illegible] l. lapsuq;. p. 50. v. 18 & v. 18 [illegible] p. 61 v. 15 gaudiat l. gau[illegible] v. vlt. Virginis l. Virgines. p. 64 v. [illegible] l. cu[illegible] assidens. item v. 19 di cipula [illegible] discipula [illegible] p. 68 v. 23. ab alio l. ab omni [illegible] sexcena l. sexcenta. Item v. [illegible] p. 73 v. 17 loci l. loqui. p. [illegible] v. 24 irrepeterent, l. irreperent. p. 87 v. 8 pacifier l. pacificer. item v. 11. quantam, l. quandam. p. 83 v. 5 illaq; illaqueretur, & illaqueatur, item v. 26 ipsius, l. ipsus. p. 90 v. 1 habita l. habitæ. p. 91 v. 9 ideò l. adeò. p. 96 v. 22 edisIere l. edisserere. p. 98 v. 9 percontractur, l. percontatur. p. 99 v. 8 nihilominus l. nihilò minùs. pag. 103 v. vltimo & habetur si, l. si habere. p. 104 v. 8 operaretur l. operetur. Item v. 10 futum leg. futurum. Item v. 10 elargueris leg. elangueris. p. 208. v. 10 dixit. leg. duxi. p. 111 v. 2 & l. & cadebat. p. 114 v. 6 quid, l. qui. p. 117 v. 3 intuit, l. intuitu. Item v. 6 medultus, l. medulitus. Item v. 13 personari, l. persanari. Item v. 27 surgentem l. suggerentem. p. 118. v. 11 sufficientem l. sufficientem Desiderium. p. 120 v. 24 herbos l. herbas. Item v. 25 iniunctanter, l. incunctanter. p. 123 v. 8 in audiens, l. inaudiens, Item v. 12 Cupiam l. cuipiam. Item v. 22 adifficultatem l. difficultatem. pag. 124 v. 4 proprio l. propior. p. 125 v. 8 offrigo, l. offreno. Item v. 11 reluctor, l. relucter. Item v. 28. ipsius, l. ipse. p. 126 v. 1. omnia. l. omni. Item v. miracula clarere, l. miraculis clarere. p. 128 v. 12 præstitis, l. præstitit.

l. præſtitit. p. 133 v. 25 nec vnde, l. nec
p. 136 v. 2. cellula, l. & cellula. p. 144 v.
deoq; l. adeoq;. Item v. 23 deciuum, fidelic
Item v. 28 totius, l. tutius. p. 146 v. 24, eti
l. rudis. p. 151 v. 26 recolentas, l. recolent.
p. 152 v. 20 inſpeculum, l. in ſpeculum. p. 153.
v. 5. exhibitum, l. exhibitia Item v. 19. manus, l.
munus. Item 13. optempero. l. obtempero. pag.
154. v. 3. quin, l. aut. p. 155. v. 22 eſſe, l. eſſe
p. 156. v. 13. joccari, l. jocari. Item v. 31. ex non
ſpatiandi, l. ex ſpatiandi. p. 158. v. 7. vel, l. quî.
p. 164. v. 28. qua, l. quia. p. 171. 14. tenebris, l.
teneberis. p. 173. v. 14. adlaborare, l. allaborare.
p. 176. v. 9. pronus, l. pronuſque. Item v. alter
Diurnos, l. Diuinos. p. 177. v. 13. ſeruorum, l.
ſeruorum eſſem. p. 178. ſeruitium, l. ſeruitium
meum. p. 178. v. 17. poſſunt, l. poſſum.

